

**UCHWAŁA NR X/212/19
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 25 lipca 2019 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Katowice na lata 2016-2021” za 2018 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r., poz. 506) oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2019 r., poz. 511) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1) i art. 19 pkt 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.) w wykonaniu uchwały nr XXVI/517/16 Rady Miasta Katowice z dnia 25 maja 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Katowice na lata 2016-2021

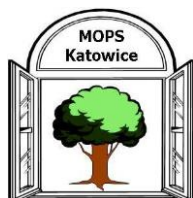
**Rada Miasta Katowice
uchwala:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2018 roku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Katowice na lata 2016-2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

Załącznik do uchwały Nr X/212/19
Rady Miasta Katowice
z dnia 25 lipca 2019 r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI STRATEGII
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA KATOWICE
NA LATA 2016 – 2021
ZA 2018 ROK**

Spis treści

Wstęp.....	3
Misja – główny cel Strategii	3
1. Procesy demograficzne.....	3
2. Wspieranie rodziny.....	18
3. Rynek pracy	29
4. Przeciwdziałanie uzależnieniom	36
5. Wspieranie osób niepełnosprawnych	41
6. Przeciwdziałanie bezdomności	52
7. Problemy osób w wieku senioralnym.....	58
8. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego.....	68
Podsumowanie, wnioski i rekomendacje	80
Załącznik 1. Źródła finansowania Strategii w 2018 roku (wykonanie za 2018 rok).....	82
Załącznik 2. Wykaz potrzeb w zakresie realizacji Strategii w 2019 roku	93

Wstęp

System monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Katowice na lata 2016-2021 oparty jest na corocznym sprawozdaniu syntetycznym, które wraz z wnioskami przedstawiane jest Radzie Miasta Katowice przez Prezydenta Miasta Katowice w terminie do 31 lipca za rok poprzedni. Informacje ujęte w sprawozdaniu oparte są na sprawozdaniach indywidualnych opracowanych przez poszczególnych realizatorów Strategii oraz na ogólnodostępnych danych statystycznych. Sprawozdanie tworzą syntetyczne opisy realizowanych działań, wskaźniki monitoringu oraz wskaźniki rezultatu opracowane dla 8 głównych celów strategicznych. Na podstawie przedstawionych wskaźników przeprowadzono analizę porównawczą danych za 2016 i 2018 rok, przedstawiono prognozy dotyczące 2019 roku oraz sformułowano wnioski dotyczące realizacji przedsięwzięć strategicznych w 2018 roku w odniesieniu do roku bazowego 2016. Ponadto, w sprawozdaniu przedstawione zostały koszty poniesione na realizację Strategii w 2018 roku również w odniesieniu do 2016 roku oraz prognozowane koszty na 2019 rok. Ideą niniejszego sprawozdania jest analiza zrealizowanych zadań oraz przedstawienie wniosków i prognoz na kolejny rok jej realizacji. Sformułowane wnioski końcowe z realizowanej w 2018 roku Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przedstawiają główne kierunki realizowanych działań zmierzających do niwelowania problemów społecznych charakterystycznych dla miasta Katowice.

Misja – główny cel Strategii

Zwiększenie poziomu aktywności mieszkańców i wzmocnienie potencjału społeczności, zasobów instytucji i organizacji oraz ich efektywne wykorzystanie dla osiągnięcia w latach 2016 – 2021 spójności społecznej i poprawy jakości życia w Katowicach.

Cele strategiczne i kierunki działania oraz wskaźniki monitoringu

1. Procesy demograficzne

Cel strategiczny: wspieranie inicjatyw sprzyjających młodym rodzinom i odpowiedzialnemu rodzicielstwu oraz ograniczanie następstw demograficznego starzenia się miasta

Kierunki działań strategicznych

C1 K₁	Monitorowanie przemian w strukturze społeczno-demograficznej dzielnic Katowic i problemów wynikających ze starzenia się populacji miasta oraz podejmowanie inicjatyw nakierowanych na pobudzenie procesu rewitalizacji, szczególnie na obszarach zagrożonych społeczną dezorganizacją i wysokim obciążeniem demograficznym.
C1 K₂	Promowanie inicjatyw służących ochronie rodziny i macierzyństwa oraz rozwojowi demograficznemu miasta, inicjowanie akcji skierowanych na pozyskiwanie nowych mieszkańców Katowic.
C1 K₃	Promowanie form aktywnego podnoszenia sprawności fizycznej i zdrowego stylu życia mieszkańców miasta oraz wspieranie programów badań profilaktycznych i akcji promujących zdrowie.
C1 K₄	Wzmacnianie międzypokoleniowej integracji i funkcji wychowawczych i edukacyjnych rodzin w ramach prowadzonej pracy środowiskowej z dziećmi i rodzicami za pośrednictwem m.in. szkół, organizacji społecznych, klubów sportowych oraz instytucji kultury oraz rozwój projektów wsparcia dużej rodziny w ramach programu „Nas Troje i więcej” i integracji międzypokoleniowej „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”.

Działania

Cel strategiczny: wspieranie inicjatyw sprzyjających młodym rodzinom i odpowiedzialnemu rodzicielstwu oraz ograniczanie następstw demograficznego starzenia się miasta		
CEL	DZIAŁANIA	REALIZATOR I PARTNERZY
C1 D₁	1. Diagnozowanie dynamiki zmian w strukturze społeczno-demograficznej Katowic i problemów wynikających ze starzenia się populacji w dzielnicach miasta.	Wydział Polityki Społecznej, Wydział Spraw Obywatelskich, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Rada Seniorów, organizacje pozarządowe
Do zadań, którymi zajmuje się Wydział Spraw Obywatelskich należy m. in.: opracowywanie statystyk dotyczących liczby ludności dla całego miasta, jak również dla poszczególnych jednostek pomocniczych		

miasta Katowice, bądź opracowywanie statystyk dotyczących liczby kobiet i mężczyzn w określonej grupie ekonomicznej. Ponadto Wydział Spraw Obywatelskich zajmuje się analizowaniem aktualnych statystyk ze statystykami z lat ubiegłych, określaniem tendencji spadkowej lub wzrostowej liczby mieszkańców.

Zjawisko starzenia się ludności jest współczesnym procesem demograficznym będącym wynikiem m.in. korzystnego zjawiska, jakim jest wydłużanie trwania życia. Miasto Katowice wychodząc naprzeciw oczekiwaniom osób w wieku senioralnym angażuje się w szereg działań mających na celu ułatwienie funkcjonowania osobom starszym w społeczeństwie, w tym m.in. realizuje programy i projekty skierowane na wspieranie tej grupy mieszkańców. Znacząco w tym celu rozbudowuje ofertę przedsięwzięć i projektów, w tym dofinansowanych ze środków zewnętrznych oraz współpracuje z wieloma organizacjami pozarządowymi w tym zakresie. Jednocześnie miasto Katowice realizuje Miejski Program „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016-2021 przyjęty Uchwałą Nr XXIV/482/16 Rady Miasta Katowice z dnia 27 kwietnia 2016 roku. Adresatami programu są seniorzy miasta Katowice, którzy ukończyli 60 rok życia. Głównym celem programu jest podniesienie oraz poprawa jakości życia mieszkańców miasta Katowice, którzy ukończyli 60 rok życia, poprzez zapewnienie tym osobom dostępu do odpowiednich form wsparcia. Realizacja różnorodnych projektów w ramach ww. programu ma na celu m.in.: przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji osób starszych, zagospodarowanie czasu wolnego osobom po zakończeniu aktywności zawodowej (m.in. poprzez rozwijanie umiejętności i indywidualnych zainteresowań), zwiększenie aktywności i uczestnictwa ludzi starszych w życiu społecznym, działalność prozdrowotną i edukacyjną, prowadzenie zajęć z zakresu kultury fizycznej poprzez organizację zajęć sportowych.

W odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby wynikające ze starzenia się w populacji w dzielnicach miasta został opracowany i realizowany przez Miasto Katowice - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach projekt współfinansowany ze środków unijnych w ramach RPO WSL 2014-2020¹pt. „Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska rodzinnego”. Program realizowany jest w wybranych dzielnicach Katowic czyli w bezpośrednim otoczeniu miejsca zamieszkania beneficjentów, co umożliwi stały i bezpośredni z nimi kontakt a przez to trafniejsze diagnozowanie ich potrzeb i problemów. Formuła programu jest otwarta na propozycje i potrzeby seniorów.

W Katowicach od 2014 roku działa Rada Seniorów. Z inicjatywą powołania Rady Seniorów wystąpiła Rada Miasta Katowice uchwałą nr XLIII/1018/13 w sprawie podjęcia inicjatywy powołania Rady Seniorów Miasta Katowice. Rada Seniorów składała się z 13 członków, którzy w 2018 roku spotykali się cyklicznie raz w miesiącu i omawiali kwestie związane z polityką senioralną. Spotkania odbywały się również w zespołach, które zostały powołane, aby usprawnić pracę i tak były to: Zespół ds. transportu metropolitarne; Zespół ds. pomocy społecznej; Zespół ds. zdrowia; Zespół ds. wolontariatu na rzecz osób starszych. Działalność Rady Seniorów miasta Katowice ma charakter opiniodawczy, doradczy i inicjatywny dla władz Miasta. W roku 2018 Rada była inicjatorem kilku akcji senioralnych tj. np.: praca i pomoc dla seniora – akcja realizowana przez Powiatowy Urząd Pracy z inicjatywy Rady Seniorów, która miała na celu powrót osób starszych na rynek pracy; akcja przeciwsmogowa realizowana przez Straż Miejską, również z inicjatywy Rady, w trakcie której seniorzy mogli dowiedzieć się o zagrożeniach, jakie stwarza smog.

Diagnozowanie dynamiki zmian w strukturze społeczno-demograficznej określane jest także na podstawie wzrostu zapotrzebowania na usługi świadczone dla osób starszych. Corocznie widoczny jest wzrost liczby osób korzystających z pomocy w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (w 2014 r. – 1 422 osoby, w 2016 r. – 1 607 osób, w 2018 r. – 1 850 osób), wzrastają także wydatki ponoszone na opłacenie kosztów pobytu mieszkańców Katowic w domach pomocy społecznej, co jest związane z corocznym wzrostem średnich miesięcznych kosztów utrzymania w domach pomocy społecznej (wzrost przedstawiony został w sprawozdaniu z działalności MOPS za 2018 rok przyjętym uchwałą nr VI/93/19 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2019 r., rozdz. 5.7.1). Powyższe dane uzasadniają rozwój polityki senioralnej w mieście Katowice, np. poprzez profilaktykę zdrowotną, edukację dotyczącą bezpieczeństwa, zajęcia aktywizujące, rozwijanie sieci wsparcia osób starszych, czy zapewnianie miejsc w placówkach dziennych i całonocnych.

C1 D₂	1. Inicjowanie akcji skierowanych na pozyskiwanie nowych mieszkańców.	Wydział Polityki Społecznej, Wydział Edukacji i Sportu, Wydział Promocji,
-------------------------	---	---

¹ Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

	2. Tworzenie/wspieranie inicjatyw sprzyjających młodym rodzinom i odpowiedzialnemu rodzicielstwu oraz ograniczanie atomizacji więzi rodzinnych i społecznych w następstwie demograficznego starzenia się miasta.	organizacje pozarządowe
<p>Ad. 1 i ad. 2.</p> <p>Od 11 września 2011 roku (146 rocznica nadania Katowicom praw miejskich) Wydział Promocji realizuje projekt „Dzidziuś”, którego założeniem jest oficjalne powitanie w gronie katowiczanki dzieci urodzonych (po tej dacie) w naszym mieście. Rodzice otrzymują pocztą list gratulacyjny od władz miasta wraz z drobnym upominkiem w postaci ubranka typu body z nadrukiem w formie katowickiego logo. W 2018 roku wystosowano 1 717 takich listów gratulacyjnych.</p> <p>Od 2012 roku Wydział Promocji jest koordynatorem programu „Nowy Obywatel”. Jego idea polega na oficjalnym powitaniu przez władze miasta każdego, kto podejmuje decyzję o zamieszkaniu w Katowicach. Do nowego mieszkańca kierowany jest oficjalny list powitalny wraz z pakietem materiałów informacyjno-promocyjnych, przybliżających nowemu obywatelowi miasto. W 2018 roku w programie wzięło udział 45 osób (są to osoby, które wyraziły zgodę na otrzymanie pakietu).</p> <p>W 2018 roku Wydział Promocji przeprowadził również kampanię „Studiuj w Katowicach”, skierowaną do uczniów ostatnich klas szkół średnich z miast obecnej metropolii i innych. W akcję były zaangażowane również katowickie uczelnie.</p> <p>Ponadto w 2018 roku miasto podjęło szereg innych działań służących powyższemu celowi, nie będących w gestii Wydziału Promocji, m.in.: szeroko pojęta działalność kulturalna angażująca mieszkańców; Lato w Kato, Zima w mieście – akcje sezonowe dla mieszkańców; budowa mieszkań w ramach programu „Mieszkanie Plus”; projekty budowlane deweloperskie; remonty budynków mieszkalnych będących w zarządzie miasta; przebudowa układu drogowego w mieście; działania proekologiczne; budżet obywatelski; realizacja projektów oddolnych w ramach inicjatyw lokalnych; „Akcja dzielnicowa” – uporządkowanie zieleni, nasadzenia drzew i krzewów, montaż małej architektury; „Lokal na kulturę” – program służący uruchomieniu działalności kulturalnej, artystycznej, twórczej; akcja „Plac na glanc” – metamorfozy miejskich podwórek; „Aktywny Senior” – program służący zwiększeniu aktywności osób starszych i ich uczestnictwa w życiu społecznym; uruchomienie Centrum Seniora – organizacja spotkań, warsztatów, szkoleń; program „Katowice bez barier” pomagający w swobodnym poruszaniu się po mieście; Sygnał życia – system powiadamiania dla osób starszych i niepełnosprawnych; nowe miejsca w miejskich żłobkach, przedszkolach; dopłaty do pobytu dziecka w żłobku; Miejski Inkubator Przedsiębiorczości – miejsce do pracy i poszukiwania inspiracji; działania służące przyciąganiu globalnych firm zainteresowanych ulokowaniem w mieście swojego kapitału, czego konsekwencją są nowe miejsca pracy.</p> <p>Ad. 2</p> <p>W ramach wspierania inicjatyw sprzyjających młodym rodzinom zapewniono optymalną liczbę miejsc dla dzieci w przedszkolach na terenie miasta Katowice. Po zakończonym naborze do Miejskich Przedszkoli na rok szkolny 2018/2019 pozostało 345 wolnych miejsc.</p> <p>W 2018 roku uruchomiono dwa nowe oddziały Żłobka Miejskiego w Katowicach łącznie na 102 miejsca. Zwiększono również liczbę miejsc w oddziałach Żłobka Miejskiego o 30. W 2018 roku zwiększono wysokość dofinansowania do pobytu katowickich dzieci w żłobkach niepublicznych z kwoty 400 zł na 600 zł miesięcznie. Ponadto w 2018 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadania: organizacja opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowanej w formie żłobka, w ramach którego przyznano na rok 2019 dotację na 50 miejsc opieki żłobkowej dla dzieci z Katowic. Na rok 2019 zaplanowano również zwiększenie liczby miejsc w oddziałach Żłobka Miejskiego łącznie o 28 miejsc opieki żłobkowej.</p>		
C1 D₃	<p>1. Tworzenie warunków do uprawiania masowego sportu i rekreacji oraz pobudzanie aktywności mieszkańców miasta służącej podnoszeniu sprawności fizycznej i zdrowemu stylowi życia (w tym rozbudowa ścieżek rowerowych i infrastruktury miejskiej rekreacji).</p> <p>2. Inicjowanie i wspieranie realizacji programów badań profilaktycznych i akcji promujących zdrowie, szczególnie w zagrożonych środowiskach i grupach wiekowych.</p>	Wydział Polityki Społecznej, Wydział Edukacji i Sportu, PFRON, organizacje pozarządowe

Ad.1.

W roku 2018 Miasto Katowice przekazało dotację na realizację zadań publicznych w zakresie upowszechniania sportu i turystyki dla klubów sportowych w wysokości łącznie: 14 073 696,37 zł. Miasto Katowice w roku 2018 było również współorganizatorem wielu imprez sportowo-rekreacyjnych mających na celu pobudzenie aktywności mieszkańców służącej podnoszeniu sprawności fizycznej.

W 2018 roku Wydział Komunikacji Społecznej często informował o rozbudowie infrastruktury rowerowej w Katowicach. Sieć wypożyczalni rowerów w Katowicach dynamicznie się rozrastała. Zadebiutowała w 2015 roku, gdy testowano trzy wypożyczalnie. Rok później było ich już 11, a w 2017 roku – 35. W 2018 roku Katowice miały największy i najdłużej działający system rowerów miejskich w regionie składający się z 54 stacji i 450 rowerów. Na 2019 rok zaplanowano kolejną rozbudowę systemu aż do 75 stacji. Katowice z każdym rokiem stają się coraz bardziej przyjazne rowerzystom. W 2018 roku zarejestrowanych było ponad 41 tys. mieszkańców, którzy łącznie wypożyczyli rowery 209 tys. razy. To pokazuje, że sprawdza się strategia ukierunkowana na wykorzystywanie jednośladów zarówno w celu transportowym, jak i rekreacyjnym. Na podstawie powyższych danych można wnioskować, że miasto Katowice jest miejscem sprzyjającym uprawianiu masowego sportu i rekreacji oraz zachęcającym mieszkańców do zdrowego stylu życia.

Ad 2.

W 2018 roku realizowano w Katowicach zatwierdzony uchwałą nr XLIII/1015/13 Rady Miasta Katowice z dnia 18 grudnia 2013 roku „Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020”. W ramach Programu prowadzono następujące działania na rzecz poprawy zdrowia oraz związanej z nim jakości życia mieszkańców Katowic:

- Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych wśród dzieci do lat 5 z grup szczególnego narażenia, w ramach którego sfinansowano szczepienia p/pneumokokom dla dzieci w Żłobku Miejskim, katowickich rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W 2018 roku zaszczepiono 107 dzieci, podając im łącznie 130 dawek szczepionki (liczba dawek dla jednego dziecka jest uzależniona od jego wieku).
- Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), w ramach którego sfinansowano szczepienia p/HPV dla dziewcząt klas I katowickich szkół gimnazjalnych połączone z edukacją skierowaną zarówno do młodzieży, jak i ich rodziców lub opiekunów prawnych. W 2018 roku zaszczepiono p/HPV 645 dziewcząt.
- Profilaktyczna opieka nad uczniami, w ramach której sfinansowano badania chirurgów dziecięcych, ortopedów, pediatrów i pielęgniarek dla dzieci klas III katowickich szkół podstawowych. Z badań skorzystało 2 325 uczniów (tj. 73,9% spośród uprawnionych).
- Program profilaktyki próchnicy dla dzieci miasta Katowice, w ramach którego sfinansowano edukację oraz badania stanu zdrowia jamy ustnej wraz z lakowaniem zębów szóstych lub siódmych dla dzieci klas II i V katowickich szkół podstawowych. W Programie, w części edukacyjnej udział wzięło 725 uczniów klas II oraz 1 485 uczniów klas V, a badaniami objęto 658 uczniów klas II oraz 1 361 uczniów klas V.
- Program profilaktyki dla osób trzeciego i czwartego wieku - był to Program skierowany do mieszkańców Katowic, którzy w 2018 roku mieli 60-62 lata, 75-77 lat oraz byli w wieku powyżej 85 lat. Pozwolił on na skorzystanie z szeregu bezpłatnych badań profilaktycznych, a ich wyniki były interpretowane przez lekarzy, którzy wystawiali ewentualne skierowania do dalszej diagnostyki. Dla mieszkańców, u których stwierdzono niesprawność ruchową, przewidziano możliwość wzięcia udziału w zajęciach rehabilitacyjnych. Z Programu skorzystało w 2018 roku 268 osób.
- Program profilaktyki zachorowań na grypę „Słoneczna Jesień”, w ramach którego sfinansowano szczepienia przeciwko grypie dla mieszkańców Katowic w wieku powyżej 65 roku życia. Z bezpłatnych szczepień skorzystało 5 666 mieszkańców Katowic.
- Program zajęć warsztatowych pn. „Zdrowie psychiczne w pigułce”, w ramach tego zadania zorganizowano dla klas VII szkół podstawowych warsztaty profilaktyczne z zakresu zdrowia psychicznego, w których udział wzięło łącznie 524 uczniów z 30 klas.
- Projekt „Od przedszkola do seniora”, w ramach którego mieszkańcy Katowic mogli bezpłatnie korzystać z bogatej oferty zajęć prowadzonych przez wykwalifikowaną kadrę wykładowców Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach przy udziale studentów studiów stacjonarnych fizjoterapii, pielęgniarstwa i położnictwa. Oferta projektu była skierowana do różnych grup wiekowych, w tym m.in. do młodych mam

wraz z dziećmi, par oczekujących potomstwa, osób niepełnosprawnych, młodzieży oraz seniorów. Z poszczególnych możliwości w ramach projektu skorzystało łącznie ponad 750 mieszkańców Katowic.

Ponadto w 2018 roku zrealizowano w Katowicach akcje i programy profilaktyczne przy współpracy z organizacjami społecznymi i specjalistycznymi stowarzyszeniami tj.:

- „Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2018 roku”, w ramach tego zadania realizowanego przez Fundację na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie” przeprowadzono badania krwi pod kątem zawartości ołowiu u 184 dzieci z dzielnicy Szopienice, a także przekazano im oraz ich rodzicom materiały edukacyjne dot. prawidłowych zasad higieny.

- Wsparcie w otępieniu, w ramach tego zadania realizowanego przez Fundację „Pamięć i Pomoc” im. dr. E. Gryglewicza zorganizowano indywidualną pomoc psychogeriatryczną dla osób zagrożonych lub z już obecnym otępieniem, z której skorzystało 15 osób, a także pomoc dla 15 opiekunów i członków rodzin osób chorych na demencję. 33 osoby z otępieniem mogły również skorzystać z terapii logopedycznej oraz rehabilitacji neuropsychologicznej.

- „Masz 5 minut? Uratuj ludzkie życie!”, w ramach tego zadania realizowanego przez Fundacją Polskich Kawalerów Maltańskich Oddział w Katowicach przeprowadzono 30 pokazów pomocy przedmedycznej dla ok. 579 uczniów w szkołach oraz na 2 imprezach masowych, w których łącznie udział wzięło ok. 1 400 mieszkańców.

- „Zdrowy i aktywny senior”, w ramach tego zadania realizowanego przez Fundację Bażantowo, dofinansowano zajęcia ruchowe (fitness, basen, tenis), a także wykłady prozdrowotne dla 143 mieszkańców w wieku powyżej 60 roku życia.

- „Zwiększenie szans na sukces szkolny oraz społeczny sześciolatków. Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń uwagi, czasu reakcji, impulsywności oraz nadpobudliwości u dzieci sześciolatków uczęszczających do przedszkoli miejskich w Katowicach. Wsparcie terapeutyczne dzieci ze zdiagnozowanymi zaburzeniami oraz poszerzenie wiedzy wychowawców przedszkolnych i rodziców w zakresie elementów pracy z dzieckiem z zaburzeniami uwagi oraz nadpobudliwością”, w ramach tego zadania realizowanego przez Fundację In Corpore 65 dzieci skorzystało z testów pod kątem zaburzeń w obszarach uwagi, czasu reakcji, impulsywności oraz nadpobudliwości. 10 dzieci, u których zdiagnozowano ryzyko występowania zaburzeń uwagi oraz nadpobudliwości, mogło skorzystać z 10 godzin zajęć terapeutycznych. Zorganizowano również edukację 200 rodziców dzieci przedszkolnych pod kątem wczesnego wykrywania zaburzeń oraz ścieżki postępowania w przypadku podejrzenia takich zaburzeń za pośrednictwem broszury informacyjnej dla rodziców.

- „Pogromcy Mitów – działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS”, w ramach tego zadania Parafia Ewangelicko-Augsburska w Katowicach zorganizowała zajęcia dotyczące profilaktyki HIV/AIDS dla 53 uczniów z dwóch katowickich szkół oraz przygotowała specjalny scenariusz zajęć o tej tematyce, co pozwoli na wykorzystanie go w szkołach przez nauczycieli.

- „Kampania edukacyjna w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych piersi i promocji zdrowia: DZIAŁAJ, BADAJ, ŻYJ!” realizowana przez Fundację „Zdążyć Przed Rakiem” obejmowała przeprowadzenie wśród młodzieży katowickich szkół średnich zajęć edukacyjnych z zakresu profilaktyki nowotworów piersi. Zorganizowano łącznie 28 zajęć dla ok. 900 uczniów. Uczestnicy mogli skorzystać ze specjalnie zakupionego modelu piersi do nauki samobadania.

- „Zdrowy Przedszkolak”, w ramach tego zadania przeprowadzono warsztaty dla dzieci przedszkolnych dotyczące prawidłowych zasad higieny oraz dla ich rodziców w zakresie zdrowego odżywiania dzieci. Zorganizowano także Festiwal Zdrowego Przedszkolaka, w którym dzieci przygotowały występy artystyczne dotyczące zdrowego stylu życia. Z projektu skorzystało 750 dzieci oraz 434 rodziców.

- „Edukacja rówieśnicza”, w ramach zadania studenci medycyny Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach zaangażowani w działalność Oddziału Śląskiego Międzynarodowego Stowarzyszenia Studentów Medycyny IFMSA-Poland prowadzili w ramach wolontariatu zajęcia dla uczniów szkół średnich dotyczące promocji zachowań prozdrowotnych, profilaktyki chorób nowotworowych oraz zakażeń HIV/AIDS. W projekcie udział wzięło łącznie ok. 1 650 uczniów katowickich szkół średnich. Zrealizowano 66 godzin zajęć.

- „Działania prozdrowotne w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku”, zadanie było realizowane przez

<p>Fundację Komunikacji Międzykulturowej The Link. W ramach projektu zorganizowano cykl spotkań z dietetykiem, na których można było poznać zasady zdrowego odżywiania i dowiedzieć się, co należy jeść, aby długo żyć w zdrowiu i dobrym samopoczuciu, a także jak wzmocnić swój układ odpornościowy i zachować dobrą kondycję zdrowotną. Przeprowadzono również cykl zajęć ruchowych dotyczących profilaktyki zdrowego kręgosłupa. Łącznie w bezpłatnych zajęciach regularnie brało udział ok. 30 mieszkańców.</p> <p>- „Słoneczna Kraina dla zdrowia – edukacja zdrowotna dla dzieci, młodzieży, seniorów” - był to drugi projekt realizowany przez Parafię Ewangelicko-Augsburską w Katowicach. Zorganizowano szereg zajęć dla dzieci, młodzieży i osób starszych z zakresu profilaktyki zdrowotnej, w tym np. spotkania z dietetykiem dotyczące zdrowego odżywiania oraz z pielęgniarką dotyczące używek, warsztaty choreoterapeutyczne oraz zajęcia ruchowe. Z projektu skorzystało łącznie 89 mieszkańców Katowic, w tym 72 seniorów i 17 dzieci/osób młodych i uczących się.</p> <p>- „Seniorzy, na zdrowie!”, w ramach zadania Fundacja Wielogłosu zrealizowała kampanię społeczną mającą na celu uwrażliwienie społeczne na trudności w funkcjonowaniu osób starszych. Specjalne plakaty i ulotki zostały rozpowszechnione na ulicach, w przychodniach, w autobusach KZK GOP, a także w Internecie. Zainaugurowano również klub seniora w kawiarni kina „Kosmos” oraz zrealizowano 2-godzinne warsztaty psychologiczno-edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowia psychicznego ze specjalistami Centrum Psychiatrii w Katowicach, w których udział wzięło 10 osób.</p> <p>Ponadto w 2018 roku realizowano dwie edycje projektu pn. „Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka jelita grubego”, który był współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Przeprowadzono łącznie 315 bezpłatnych badań kolonoskopowych oraz zorganizowano 34 spotkania edukacyjne dotyczące profilaktyki raka jelita dla 466 osób. Adresatami projektu były przede wszystkim osoby w wieku 50-65 lat.</p>		
C1 D4	<p>1. Wzbogacanie oferty wsparcia dużej rodziny w ramach programu „Nas Troje i więcej” i jego integracja z ogólnopolską Kartą Dużej Rodziny.</p> <p>2. Wspomaganie wychowawczych oraz edukacyjnych funkcji rodziny przez pracę środowiskową z dziećmi i rodzicami za pośrednictwem szkół, poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym specjalistycznej poradni rodzinnej, placówek pracy pozaszkolnej, stowarzyszeń społecznych, klubów sportowych oraz organizacji kulturalnych.</p>	<p>Wydział Polityki Społecznej, Wydział Edukacji i Sportu, Wydział Kultury, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe</p>
<p>Ad.1</p> <p>Od stycznia 2011 roku na terenie miasta Katowice realizowany jest program „Nas Troje i więcej”, który ma na celu wsparcie katowickich rodzin: wielodzietnych z co najmniej trójką dzieci (bez względu na posiadany dochód), zastępczych oraz korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (na podstawie ustawy o pomocy społecznej). W programie „Nas Troje i więcej” biorą udział zarówno jednostki miejskie oferując 50% zniżki na zakup biletów wstępu m.in. na spektakle teatralne dla dzieci w Teatrze „Ateneum”, kąpieliska miejskie („Rolna”, „Bugla”), lodowisko miejskie („Jantor”), wybrane: siłownie, korty tenisowe, jak i inne jednostki i instytucje publiczne, podmioty prywatne prowadzące działalność gospodarczą, kluby sportowe, organizacje pozarządowe (na podstawie specjalnego porozumienia zawartego z tutejszym Urzędem) proponując rodzinom szereg zniżek (od 5 do 50%) na oferowane przez nie produkty i usługi.</p> <p>Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to funkcjonujący od czerwca 2014 roku system zniżek skierowanych do rodzin wielodzietnych realizowanych na terenie całej Polski. Zniżki, które obejmuje Karta Dużej Rodziny to m.in. bezpłatny wstęp do Parków Narodowych, ulgi na przejazdy środkami transportu publicznego (m.in. Kolejami Śląskimi, PKP Intercity), wyrobienie paszportu, zakup biletów do muzeów i teatrów, zakup paliwa (m.in. na stacjach paliw: Lotos, Orlen, Shell), zakupy w hipermarketach (Carrefour, Lidl, Piotr i Paweł) oraz wiele innych. W mieście Katowice na podstawie Karty Dużej Rodziny udzielana jest także 20% zniżka na wywóz śmieci. W realizacji ww. zadań brały również udział instytucje kultury:</p> <p>- Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” w 2018 roku realizował programy: „Nas Troje i Więcej” (z 50% zniżką biletów) oraz Karta Dużej Rodziny (z 20% zniżką biletów tylko na weekendy);</p>		

- Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach brała udział w programie „Nas Troje i Więcej” oferując w tygodniu bilety wstępu po obniżonych cenach, a w sobotę i w niedzielę wstęp wolny;
- Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. K. Bochenek brała udział w programie „Nas Troje i Więcej” poprzez wydanie wejściówek na 4 wydarzenia artystyczne, organizowane przez KMO;
- Muzeum Historii Katowic w ramach programu „Nas Troje i Więcej” proponowało zwiedzanie wystaw stałych i czasowych w budynku głównym przy ul. ks. J. Szafranka 9, w Dziale Etnologii Oddziale MHK przy ul. Rymarskiej 4, w Dziale Grafiki im. P. Stellera Oddziale MHK przy ul. Kościuszki 47, w Dziale Teatralno-Filmowym Oddziale MHK przy ul. Kopernika 11;
- Miejskie Domy Kultury – w ramach programu oferowały zniżki na opłaty za udział w organizowanych przez siebie wycieczkach, wyjściach, zajęciach i warsztatach.

Ad. 2.

W ramach wspomagania wychowawczego oraz edukacyjnego funkcji rodziny roku 2018 Wydział Edukacji i Sportu współorganizował z klubami sportowymi imprezy o charakterze sportowo-rekreacyjnym, które skierowane były do dzieci i młodzieży wraz z ich rodzicami. Ponadto sześć Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, w tym Specjalistyczna Poradnia Rodzinna i Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna udzielały dzieciom, młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej. W roku 2018 poradnie psychologiczno-pedagogiczne przyjęły 8 791 dzieci, a 1 113 rodziców oraz 18 566 dzieci wzięło udział w warsztatach organizowanych przez poradnie. Ponadto z terapii rodzinnej skorzystało w: Specjalistycznej Poradni Rodzinnej - 368 rodzin, Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej - 9 rodzin, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 2 - 43 rodziny, a w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 3 odbyły się spotkania terapeutyczne dla 4 rodzin.

Instytucje kultury także zaangażowane były w 2018 roku w działania związane z wspomaganiem wychowawczym i edukacyjnym funkcji rodziny:

- Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach prowadziła warsztaty edukacyjno-artystyczne dla dzieci i młodzieży, w których uczestniczyły grupy szkolne oraz z placówek opiekuńczych;
- Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” – prowadziła działania w zakresie edukacji muzycznej w placówkach oświatowych Katowic organizując koncerty we współpracy z miejskimi domami kultury, szkołami, przedszkolami, m in. w cyklu koncertów „Mamo, Tato chodźmy na koncert!”. W roku 2018 Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” była także realizatorem inicjatywy lokalnej kierowanej do dzieci i młodzieży ze środowisk defaworyzowanych pn. „Tanecznym krokiem przez Europę” (Stowarzyszenie „Szansa dla każdego” i Katolicka Fundacja Dzieciom).

W 2018 roku placówki wsparcia dziennego prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach obejmowały swoją pomocą dzieci i młodzież uczęszczające do szkoły, wywodzące się z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności z rodzin ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach prowadzi placówki wsparcia dziennego w formie pięciu Świetlic Specjalistycznych oraz trzech Specjalistycznych Klubów Młodzieżowych. Mają one na celu utrzymanie dziecka w jego naturalnym środowisku poprzez wsparcie funkcji opiekuńczych i wychowawczych rodziny. Placówki zapewniają potrzeby bytowe tj.: pobyt dzieci w godzinach popołudniowych, właściwe warunki do odpoczynku, życia społecznego i nauki oraz wyżywienie. Głównym celem powyższych oddziaływań jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu m. in. poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych przy jednoczesnym wsparciu rodziny poprzez pracę nastawioną na przezwyciężanie trudności opiekuńczo-wychowawczych w formie pracy socjalnej oraz poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego.

Oprócz ww. placówek prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej na terenie Katowic funkcjonują placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe finansowane z budżetu miasta na podstawie umów zawartych przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice.

Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Rok 2016	Rok 2018	Uwagi do 2018 roku	Prognoza/ potrzeby 2019
1.	Liczba ludności w wieku produkcyjnym w podziale na dzielnice	Wydział Spraw Obywatelskich	Tabela nr 1		tabela porównawcza poniżej wskaźników	prognozuje się tendencję spadkową
2.	Odsetek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku aktywności zawodowej dla dzielnic i całego miasta	Wydział Spraw Obywatelskich	Tabela nr 2		tabela porównawcza poniżej wskaźników	prognozuje się wzrost wskaźnika
		Bank danych lokalnych	40,41 % odsetek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (73 342) do liczby osób w wieku aktywności zawodowej (181 513)	brak danych za 2018 rok	w 2017 – 41,86% odsetek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (74 585) do liczby osób w wieku aktywności zawodowej (178 156)	prognozuje się wzrost wskaźnika
3.	Liczba i odsetek ludności dzielnic miasta w wieku 60+, 70+, 80+	Wydział Spraw Obywatelskich	Tabela nr 3/2016	Tabela nr 3/2018	tabela porównawcza poniżej wskaźników	prognozuje się tendencję wzrostową
4.	Saldo migracji	Bank danych lokalnych	- 837 (saldo migracji ogółem)	brak danych za 2018 rok	w 2017 roku saldo migracji ogółem - 720	na podobnym poziomie
5.	Liczba akcji profilaktyki zdrowia	Wydział Polityki Społecznej	18	21	Wykaz akcji zamieszczono w opisie działań C1D3 pkt 2.	21
6.	Liczba i wykaz katowickich instytucji kultury i podmiotów gospodarczych, które oferują ulgi i dodatkowe uprawnienia dla rodzin (w tym w ramach programów „Babcia dziadek i Ja w Katowicach”,	Wydział Polityki Społecznej	W programie: - „Nas Troje i więcej” brało udział 103 partnerów, w tym: 7 jednostek miejskich oraz 96 partnerów spośród instytucji/ prywatnych przedsiębiorców/ klubów sportowych/	W programie: - „Nas Troje i więcej” brało udział 114 partnerów, w tym: 7 jednostek miejskich oraz 107 partnerów spośród instytucji/ prywatnych przedsiębiorców/ klubów sportowych/	wykaz instytucji: ²	przewiduje się kontynuację zadania na podobnym poziomie

¹Program „Nas Troje i więcej”: Jednostki miejskie udzielające 50 % rabatu na zakup dla biletu wstępu, w tym: Galeria Sztuki Współczesnej BWA, Muzeum Historii Katowic, Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji (w tym „Spodek”, Lodowisko „Jantor”, Ośrodek Rekreacyjno – Wypoczynkowy „Zadole”, Ośrodek Rekreacyjno - Wypoczynkowy „Rolna”, Ośrodek Rekreacyjno – Wypoczynkowy „Bugla” - kąpielisko, Hala Sportowa „Józefowska”, Ośrodek Sportowy „Słowian”, Ośrodek Sportowy „Szopienice”, Ośrodek Sportowy „HETMAN”, Ośrodek Sportowy „Podlesianka”, Ośrodek Tenisowy, Miejski Dom Kultury „Bogucice – Zawodzie”, Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek, Miejski Dom Kultury „Ligota”; Jednostki miejskie udzielające rodzinom wielodzietnym 100 % rabatu na zakup biletu wstępu na imprezy i koncerty bezpośrednio przez nie organizowane, w tym: Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek; Partnerzy spośród instytucji/prywatnych przedsiębiorców/klubów sportowych/spółdzielni socjalnych, w tym: biura podróży oraz inne związane z podróżami – 3 partnerów, finanse/ odszkodowania – 4 partnerów, gabinety kosmetyczne – 7 partnerów, gabinety ortodontyczne – 3 partnerów, gabinety psychologiczne i terapeutyczne – 3 partnerów, gabinety stomatologiczne – 8 partnerów, kancelarie notarialne – 1 partner, kawiarnie/pizzerie/ restauracje – 6 partnerów, przedszkola niepubliczne – 3 partnerów, kluby sportowe/zajęcia sportowe – 5 partnerów, księgarnie – 4 partnerów, kwaciarnie – 1 partner, ośrodki szkolenia kierowców – 3 partnerów, pracownie złotniczo-grawerskie – 1 partner, rozrywka dla całej rodziny – 6 partnerów, sale zabaw dla dzieci – 4 partnerów, sklepy spożywcze – 2 partnerów, sklepy z artykułami biurowymi, szkolnymi – 1 partner, sklepy z odzieżą, zabawkami – 5 partnerów, sklepy zoologiczne – 1 partner, sklepy z artykułami remontowo-budowlanymi – 4 partnerów, sklepy pozostałe – 6 partnerów, szkoły niepubliczne/wyższe uczelnie – 3 partnerów, szkoły językowe/zajęcia indywidualne oraz kursy doszkalające – 3 partnerów, szkoły pływania – 2 partnerów, szkoły tańca – 1 partner, usługi transportowe - 2 partnerów, usługi weterynaryjne – 1 partner, usługi lecznicze – 2 partnerów, usługi pozostałe (z zakresu architektury, wycinki drzew) – 5 partnerów, zakłady fotograficzne – 4 partnerów, zakłady fryzjerskie – 6 partnerów, zakłady optyczne – 8 partnerów. Program „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Muzeum Historii Katowic, Teatr „Ateneum”, Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek, Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny” w Chorzowie, PTWP Event Center Sp. z o.o., Sala zabaw „Nibylandia”, Centrum Rozrywki Guliwer.

	„Nas Troje i więcej”)		spółdzielni socjalnych, - „Babcia, dziadek i ja w Katowicach” brało udział 9 partnerów, w tym: 5 jednostek miejskich oraz 4 partnerów spośród instytucji/ prywatnych przedsiębiorców.	spółdzielni socjalnych, - „Babcia, dziadek i ja w Katowicach” brało udział 10 partnerów, w tym: 5 jednostek miejskich oraz 5 partnerów spośród instytucji/ prywatnych przedsiębiorców.		
7.	Liczba dzieci i młodzieży szkolnej objętych badaniami profilaktycznymi, dofinansowanymi przez Urząd Miasta, w podziale na grupy wieku, typ szkół	Wydział Polityki Społecznej	W 2016 roku objęto różnego rodzaju świadczeniami profilaktycznymi łącznie: - 310 dzieci w wieku do lat 5; - 2 414 uczniów klas II szkół podstawowych; - 1 660 uczniów klas III szkół podstawowych; - 576 uczniów klas IV szkół podstawowych; - 1 435 uczniów klas V szkół podstawowych; - 651 dziewcząt klas I szkół gimnazjalnych.	W 2018 roku objęto różnego rodzaju świadczeniami profilaktycznymi łącznie: - 107 dzieci w wieku do lat 5; - 725 uczniów klas II szkół podstawowych; - 2 325 uczniów klas III szkół podstawowych; - 1 485 uczniów klas V szkół podstawowych; - 645 dziewcząt klas VII szkół podstawowych.		przewiduje się kontynuację zadania na podobnym poziomie
8.	Wykaz akcji i programów profilaktycznych zrealizowanych w mieście przy współpracy jednostek samorządu z organizacjami społecznymi i specjalistycznymi stowarzyszeniami	Wydział Polityki Społecznej	- Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2016 roku; - Sprawni do 100 lat - PROGRAM ORTOVISION; - „Masz 5 minut? Uratuj ludzkie życie!”; - „Zdrowy i aktywny senior”; - Badania przesiewowe pod kątem zaburzeń słuchu oraz przetwarzania słuchowego u 5 latków uczęszczających do przedszkola miejskiego w Katowicach oraz zwiększenie świadomości	- Realizacja monitoringu zdrowotnego dzieci w zakresie narażenia środowiskowego na ołów wraz z elementami profilaktyki i działaniami edukacyjnymi mającymi na celu przeciwdziałanie tym zagrożeniom w mieście Katowice w 2018 roku, - Wsparcie w otępieniu, - Masz 5 minut? Uratuj ludzkie życie!, - Zdrowy i aktywny senior, - Działania prozdrowotne w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, - Edukacja rówieśnicza, - Zdrowy Przedszkolak, - Działalność informacyjno-edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS –	Więcej informacji dot. akcji wraz z nazwami organizacji pozarządowych, które je realizowały, znajduje się w opisie działań C1D3 pkt 2.	Przewiduje się kontynuację realizacji akcji i programów profilaktycznych w mieście na podobnym poziomie.

			wychowawców przedszkolnych na temat niedosłuchu centralnego; - Działalność informacyjno-edukacyjna w zakresie profilaktyki HIV/AIDS – „Pogromcy mitów”; - Promocja zdrowia szansą na zapobieganie chorobom nowotworowym; - Zdrowy Przedszkolak.	„Pogromcy mitów”, - Seniorzy, na zdrowie!, - Kampania edukacyjna z zakresu profilaktyki chorób nowotworowych piersi i promocji zdrowia: "DZIAŁAJ, BADAJ, ŻYJ!", - Słoneczna Kraina dla zdrowia – edukacja zdrowotna dla dzieci, młodzieży, seniorów, - Zwiększenie szans na sukces szkolny oraz społeczny sześciolatków. Badania przesiewowe [...].		
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	Kampania na rzecz rodzicielstwa zastępczego (III edycja)	Kampania na rzecz rodzicielstwa zastępczego (V edycja)	W 2018 roku MOPS przy wsparciu Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice przeprowadził kolejną edycję Kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego.	Prognozuje się kontynuację kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego (VI edycja)
9.	Liczby kart wydanych uczestnikom programów miejskich: „Nas Troje i więcej”, Karta dużej rodziny w podziale na dzielnice miast	Wydział Polityki Społecznej	- „Nas Troje i więcej”: 3 559, - Karta Dużej Rodziny: 2 045	- „Nas Troje i więcej”: 2 692, - Karta Dużej Rodziny: 2 168	- „Nas Troje i więcej”: 2 692, w tym: - Bogucice – 162, - Brynów – 186, - Bukowiec – 27, - Dąb – 51, - Dąbrówka Mała – 57, - Giszowiec – 127, - Janów – 53, - Józefowiec – 58, - Kokociniec – 29, - Kostuchna – 137, - Ligota – 196, - Murcki – 49, - Nikiszowiec – 53, - Ochojec – 71 - os. Paderewskiego – 54, - os. Tysiąclecia – 117, - os. Witosa – 89, - Panewniki – 93, - Piotrowice – 179, - Podlesie – 76, - Stara Ligota – 28, - Szopienice – 99, - Śródmieście – 348, - Wełnowiec – 59, - Zadole – 17, - Załęże – 173, - Zarzeczce – 19, - Zawodzie – 85.	W przypadku programu „Nas Troje i więcej” w 2019 roku przewiduje się wykonanie na podobnym poziomie. W przypadku Karty Dużej Rodziny w 2019 roku prognozuje się o co najmniej dwukrotne zwiększenie liczby wydanych Kart w porównaniu do roku 2018 z uwagi na poszerzenie kręgu osób uprawnionych do przyznania Karty o osoby, które kiedykolwiek miały na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.
10.	Wykaz partnerów pozyskanych w Katowicach do współpracy w ramach programów wspierania rodzin „Nas Troje i więcej”, „Babcia dziadek i ja w Katowicach”	Wydział Polityki Społecznej	Jak w C ₁ D ₄ wskaźnik monitoringu 6.	Jak w C ₁ D ₄ wskaźnik monitoringu 6.	Jak w C ₁ D ₄ wskaźnik monitoringu 6.	Planuje się pozyskanie nowych partnerów w ramach programów „Nas Troje i więcej” oraz „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”.

11.	Liczba akcji skierowanych na pozyskiwanie nowych mieszkańców	Wydział Promocji	3	3	Program „Nowy Obywatel” Program „Dzidziuś” Kampania „Studuj w Katowicach”	prognozuje się kontynuację prowadzonych akcji
-----	--	------------------	---	---	---	---

Tabela nr 1 Liczba ludności w wieku produkcyjnym w podziale na dzielnice

Nr JP	Nazwa Jednostki Pomocniczej	2016		2018		
		Wiek	19-65	19-60	19-65	19-60
		Płeć	M	K	M	K
1	Śródmieście		9032	8361	8440	7792
2	Załęska Hałda - Brynów Część Zachodnia		4601	4371	4381	4016
3	Zawodzie		3745	3409	3478	3148
4	Os. Paderewskiego - Muchowiec		3112	3164	3074	3127
5	Brynów Cz. Wschodnia - Os. Zgrzebniołka		1787	1718	1740	1653
6	Ligota-Panewniki		9100	8796	8701	8309
7	Załęże		3047	2889	2855	2656
8	Osiedle Witosa		4096	3715	3907	3496
9	Osiedle Tysiąclecia		6071	5960	5898	5743
10	Dąb		2164	2079	2106	2011
11	Wełnowiec - Józefowiec		4330	3950	4076	3707
12	Kosztuka		3027	2959	2939	2900
13	Bogucice		4757	4277	4459	3949
14	Dąbrówka Mała		1747	1560	1595	1410
15	Szopienice - Burowiec		4738	4426	4536	4241
16	Janów - Nikiszowiec		3327	2970	3193	2810
17	Giszowiec		5478	4917	5096	4539
18	Murcki		1701	1512	1638	1453
19	Piotrowice - Ochojec		7374	6839	7001	6314
20	Zarzecze		798	759	835	825
21	Kostuchna		3410	3192	3569	3413
22	Podlesie		1919	1845	1996	1857
KATOWICE			89 361	83 668	85 513	79 369

Tabela nr 2 Odsetek liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku aktywności zawodowej dla dzielnic i całego miasta

Nr JP	Nazwa Jednostki Pomocniczej	2016					2018				
		Wiek	powyżej 65 lat	Odsetek liczby mężczyzn w wieku poprodukcyjnym do liczby mężczyzn w wieku produkcyjnym	powyżej 60 lat	Odsetek liczby kobiet w wieku poprodukcyjnym do liczby kobiet w wieku produkcyjnym	powyżej 65 lat	Odsetek liczby mężczyzn w wieku poprodukcyjnym do liczby mężczyzn w wieku produkcyjnym	powyżej 60 lat	Odsetek liczby kobiet w wieku poprodukcyjnym do liczby kobiet w wieku produkcyjnym	
		Płeć	M		K		M		K		
1	Śródmieście		2022	ok. 0,22 (22%)	4705	ok. 0,56 (56%)	1967	ok. 0,23 (23%)	4601	ok. 0,59 (59%)	
2	Załęska Hałda - Brynów Część Zachodnia		1157	ok. 0,25 (25%)	2443	ok. 0,56 (56%)	1216	ok. 0,28 (28%)	2552	ok. 0,64 (64%)	
3	Zawodzie		953	ok. 0,25 (25%)	1937	ok. 0,57 (57%)	998	ok. 0,29 (29%)	1983	ok. 0,63 (63%)	
4	Os. Paderewskiego - Muchowiec		1077	ok. 0,35 (35%)	2179	ok. 0,69 (69%)	1104	ok. 0,36 (36%)	2230	ok. 0,71 (71%)	
5	Brynów Część Wschodnia - Os. Zgrzebniocka		763	ok. 0,43 (43%)	1418	ok. 0,83 (83%)	775	ok. 0,45 (45%)	1420	ok. 0,86 (86%)	
6	Ligota-Panewniki		2055	ok. 0,23 (23%)	4562	ok. 0,52 (52%)	2196	ok. 0,25 (25%)	4733	ok. 0,57 (57%)	
7	Załęże		588	ok. 0,19 (19%)	1451	ok. 0,5 (50%)	590	ok. 0,21 (21%)	1428	ok. 0,54 (54%)	
8	Osiedle Witosa		816	ok. 0,2 (20%)	1792	ok. 0,48 (48%)	948	ok. 0,24 (24%)	1993	ok. 0,57 (57%)	
9	Osiedle Tysiąclecia		2086	ok. 0,34 (34%)	4472	ok. 0,75 (75%)	2080	ok. 0,35 (35%)	4460	ok. 0,78 (78%)	
10	Dąb		685	ok. 0,32 (32%)	1388	ok. 0,67 (67%)	650	ok. 0,31 (31%)	1326	ok. 0,66 (66%)	
11	Wełnowiec - Józefowiec		1329	ok. 0,31 (31%)	2610	ok. 0,66 (66%)	1399	ok. 0,34 (34%)	2620	ok. 0,71 (71%)	
12	Koszutka		928	ok. 0,31 (31%)	2497	ok. 0,84 (84%)	890	ok. 0,30 (30%)	2377	ok. 0,82 (82%)	
13	Bogucice		952	ok. 0,2 (20%)	2033	ok. 0,48 (48%)	1061	ok. 0,24 (24%)	2189	ok. 0,55 (55%)	
14	Dąbrówka Mała		295	ok. 0,17 (17%)	610	ok. 0,4 (40%)	308	ok. 0,19 (19%)	650	ok. 0,46 (46%)	
15	Szopienice - Burowiec		772	ok. 0,16 (16%)	1952	ok. 0,44 (44%)	803	ok. 0,18 (18%)	1914	ok. 0,45 (45%)	
16	Janów - Nikiszowiec		610	ok. 0,18 (18%)	1331	ok. 0,45 (45%)	581	ok. 0,18 (18%)	1322	ok. 0,47 (47%)	
17	Giszowiec		1251	ok. 0,23 (23%)	2385	ok. 0,49 (49%)	1344	ok. 0,26 (26%)	2506	ok. 0,55 (55%)	
18	Murcki		396	ok. 0,23 (23%)	723	ok. 0,48 (48%)	386	ok. 0,24 (24%)	727	ok. 0,50 (50%)	
19	Piotrowice - Ochojec		1700	ok. 0,23 (23%)	3724	ok. 0,54 (54%)	1855	ok. 0,26 (26%)	3984	ok. 0,63 (63%)	
20	Zarzecze		121	ok. 0,15 (15%)	258	ok. 0,34 (34%)	134	ok. 0,16 (16%)	281	ok. 0,34 (34%)	
21	Kostuchna		467	ok. 0,14 (14%)	1043	ok. 0,33 (33%)	500	ok. 0,14 (14%)	1140	ok. 0,33 (33%)	
22	Podlesie		377	ok. 0,2 (20%)	678	ok. 0,37 (37%)	413	ok. 0,21 (21%)	725	ok. 0,39 (39%)	
KATOWICE			21 400	ok. 0,24 (24%)	46 191	ok. 0,55 (55%)	22 198	ok. 0,26 (26%)	47 161	ok. 0,59 (59%)	

Tabela nr 3/2016 Liczba i odsetek ludności dzielnic miasta w wieku 60+, 70+, 80+w 2016 roku

Nr JP	Nazwa Jednostki Pomocniczej	Wiek	Liczba osób w wieku 60+	Odsetek liczby osób w wieku 60+ do ogólnej liczby osób w JP	Liczba osób w wieku 70+	Odsetek liczby osób w wieku 70+ do ogólnej liczby osób w JP	Liczba osób w wieku 80+	Odsetek liczby osób w wieku 80+ do ogólnej liczby osób w JP
1	Śródmieście		8021	ok. 0,28 (28%)	4454	ok. 0,16 (16%)	2068	ok. 0,07 (7%)
2	Załęska Hałda - Brynów Część Zachodnia		4411	ok. 0,3 (30%)	2149	ok. 0,15 (15%)	665	ok. 0,05 (5%)
3	Zawodzie		3501	ok. 0,3 (30%)	1569	ok. 0,13 (13%)	463	ok. 0,04 (4%)
4	Os. Paderewskiego - Muchowiec		3774	ok. 0,34 (34%)	1856	ok. 0,17 (17%)	540	ok. 0,05 (5%)
5	Brynów Część Wschodnia - Os. Zgrzebniocka		2501	ok. 0,38 (38%)	1472	ok. 0,22 (22%)	613	ok. 0,09 (9%)
6	Ligota-Panewniki		8033	ok. 0,28 (28%)	3947	ok. 0,14 (14%)	1689	ok. 0,06 (6%)
7	Załęże		2442	ok. 0,25 (25%)	1181	ok. 0,12 (12%)	466	ok. 0,05 (5%)
8	Osiedle Witosza		3468	ok. 0,28 (28%)	1140	ok. 0,09 (9%)	282	ok. 0,02 (2%)
9	Osiedle Tysiąclecia		7420	ok. 0,34 (34%)	4285	ok. 0,2 (20%)	1204	ok. 0,06 (6%)
10	Dąb		2344	ok. 0,32 (32%)	1423	ok. 0,19 (19%)	541	ok. 0,07 (7%)
11	Wełnowiec - Józefowiec		4646	ok. 0,32 (32%)	2304	ok. 0,16 (16%)	695	ok. 0,05 (5%)
12	Koszutka		3892	ok. 0,36 (36%)	2463	ok. 0,23 (23%)	1315	ok. 0,12 (12%)
13	Bogucice		3835	ok. 0,27 (27%)	1495	ok. 0,11 (11%)	441	ok. 0,03 (3%)
14	Dąbrówka Mała		1194	ok. 0,23 (23%)	527	ok. 0,1 (10%)	190	ok. 0,04 (4%)
15	Szopienice - Burowiec		3346	ok. 0,23 (23%)	1686	ok. 0,12 (12%)	659	ok. 0,05 (5%)
16	Janów - Nikiszowiec		2404	ok. 0,24 (24%)	1204	ok. 0,12 (12%)	368	ok. 0,04 (4%)
17	Giszowiec		4554	ok. 0,28 (28%)	1731	ok. 0,1 (10%)	382	ok. 0,02 (2%)
18	Murcki		1282	ok. 0,25 (25%)	731	ok. 0,14 (14%)	205	ok. 0,04 (4%)
19	Piotrowice - Ochojec		6985	ok. 0,3 (30%)	3110	ok. 0,13 (13%)	1136	ok. 0,05 (5%)
20	Zarzeczce		485	ok. 0,19 (19%)	198	ok. 0,08 (8%)	82	ok. 0,03 (3%)
21	Kostuchna		1861	ok. 0,18 (18%)	904	ok. 0,09 (9%)	347	ok. 0,03 (3%)
22	Podlesie		1302	ok. 0,21 (21%)	625	ok. 0,1 (10%)	206	ok. 0,03 (3%)
KATOWICE			81 701	ok. 0,29 (29%)	40 454	ok. 0,14 (14%)	14 557	ok. 0,05 (5%)

Tabela nr 3/2018 Liczba i odsetek ludności dzielnic miasta w wieku 60+, 70+, 80+ w 2018 roku

Nr JP	Nazwa Jednostki Pomocniczej	Wiek	Liczba osób w wieku 60+	Odsetek liczby osób w wieku 60+ do ogólnej liczby osób w JP	Liczba osób w wieku 70+	Odsetek liczby osób w wieku 70+ do ogólnej liczby osób w JP	Liczba osób w wieku 80+	Odsetek liczby osób w wieku 80+ do ogólnej liczby osób w JP
1	Śródmieście		7432	ok. 0,28 (28%)	4012	ok. 0,15 (15%)	1795	ok. 0,07 (7%)
2	Załęska Hałda - Brynów Część Zachodnia		4347	ok. 0,31 (31%)	2143	ok. 0,15 (15%)	663	ok. 0,05 (5%)
3	Zawodzie		3366	ok. 0,30 (30%)	1488	ok. 0,13 (13%)	418	ok. 0,04 (4%)
4	Os. Paderewskiego - Muchowiec		3655	ok. 0,33 (33%)	1874	ok. 0,17 (17%)	540	ok. 0,05 (5%)
5	Brynów Cz. Wschodnia - Os. Zgrzebniołka		2403	ok. 0,37 (37%)	1406	ok. 0,22 (22%)	577	ok. 0,09 (9%)
6	Ligota-Panewniki		7884	ok. 0,27 (27%)	3789	ok. 0,13 (13%)	1580	ok. 0,06 (6%)
7	Załęże		2280	ok. 0,25 (25%)	1083	ok. 0,12 (12%)	397	ok. 0,04 (4%)
8	Osiedle Witosa		3508	ok. 0,29 (29%)	1168	ok. 0,1 (10%)	281	ok. 0,02 (2%)
9	Osiedle Tysiąclecia		7098	ok. 0,33 (33%)	4163	ok. 0,19 (19%)	1191	ok. 0,06 (6%)
10	Dąb		2155	ok. 0,30 (30%)	1312	ok. 0,18 (18%)	517	ok. 0,07 (7%)
11	Wełnowiec-Józefowiec		4497	ok. 0,32 (32%)	2269	ok. 0,16 (16%)	656	ok. 0,05 (5%)
12	Koszutka		3612	ok. 0,35 (35%)	2220	ok. 0,21 (21%)	1161	ok. 0,11 (11%)
13	Bogucice		3857	ok. 0,28 (28%)	1512	ok. 0,11 (11%)	421	ok. 0,03 (3%)
14	Dąbrówka Mała		1161	ok. 0,24 (24%)	482	ok. 0,1 (10%)	157	ok. 0,03 (3%)
15	Szopienice-Burowiec		3163	ok. 0,22 (22%)	1523	ok. 0,11 (11%)	576	ok. 0,04 (4%)
16	Janów - Nikiszowiec		2261	ok. 0,24 (24%)	1101	ok. 0,12 (12%)	304	ok. 0,03 (3%)
17	Giszowiec		4492	ok. 0,28 (28%)	1756	ok. 0,11 (11%)	365	ok. 0,02 (2%)
18	Murcki		1239	ok. 0,25 (25%)	713	ok. 0,14 (14%)	198	ok. 0,04 (4%)
19	Piotrowice - Ochojec		6895	ok. 0,30 (30%)	2980	ok. 0,13 (13%)	1050	ok. 0,05 (5%)
20	Zarzeczce		492	ok. 0,18 (18%)	196	ok. 0,07 (7%)	74	ok. 0,03 (3%)
21	Kostuchna		1918	ok. 0,17 (17%)	900	ok. 0,08 (8%)	354	ok. 0,03 (3%)
22	Podlesie		1321	ok. 0,20 (20%)	614	ok. 0,09 (9%)	183	ok. 0,03 (3%)
KATOWICE			79 036	ok. 0,28 (28%)	38 704	ok. 0,14 (14%)	13 458	ok. 0,05 (5%)

Z analizy powyższych wskaźników wynika, iż w 2018 roku w porównaniu do 2016 roku:

- nadal spada liczba osób w wieku produkcyjnym,
- nadal wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym,
- utrzymuje się na podobnym poziomie odsetek liczby mieszkańców w wieku 60+, 70+, 80+,
- aktywnie kontynuowana była realizacja akcji i programów dot. profilaktyki zdrowia,
- zwiększyła się liczba partnerów, z którymi realizowane były programy wspierania rodziny,
- wzrosła liczba uczestników programu Karta Dużej Rodziny, natomiast spadek liczby wydanych w 2018 roku kart programu „Nas Troje i więcej” w stosunku do lat poprzednich spowodowany był tym, że karty te dla większości rodzin wielodzietnych są wydawane raz na dwa lata,
- kontynuowane były akcje skierowane na pozyskiwanie nowych mieszkańców.

Aktualnie Bank Danych Lokalnych (BDL) nie został jeszcze zasilony danymi za 2018 rok jednak w porównaniu do 2017 roku wskaźnik obciążenia demograficznego wykazuje tendencję wzrostową - w 2017 roku wzrosła liczba osób wieku poprodukcyjnym i spadła liczba osób w wieku produkcyjnym.

Saldo migracji czyli różnica między napływem (imigracja) a odpływem (emigracja) ludności z danego obszaru w określonym czasie wskazuje nadal wartości ujemne. Niekorzystne dla miasta tendencje migracyjne

są charakterystyczne dla wielu ośrodków miejskich, również poza granicami naszego kraju. Katowicki samorząd, mając tego świadomość, dąży do pogłębienia i wzmocnienia więzi mieszkańców z miastem, a także podejmuje działania mające na celu zainteresowanie innych zamieszkaniem w Katowicach.

Na podstawie danych tabelarycznych przedstawionych przez Wydział Spraw Obywatelskich oraz danych z Banku Danych Lokalnych można przyjąć, że wskaźnik obciążenia demograficznego będzie nadal wzrastał, co stanowić będzie uzasadnienie do kontynuowania zaplanowanych w Strategii działań zaradczych nakierowanych w szczególności na wspieranie rodziny, zachęcanie do odpowiedzialnego rodzicielstwa i w perspektywie ograniczenia niekorzystnych trendów w sytuacji demograficznej miasta.

Niekorzystne zmiany w liczbie ludności miasta są tendencją światową dotyczącą wiele większych ośrodków miejskich. Katowice podejmują starania o wzmocnienie więzi mieszkańców z miastem, a także o pozyskanie nowych obywateli. Poza realizacją programów o charakterze stricte promującym Katowice, jako miejsce atrakcyjne do zamieszkania, podejmowane są także działania mające na celu poszerzenie dotychczasowej oferty miasta o szeroko pojętym charakterze społecznym, których celem jest wzbudzenie zainteresowania Katowicami u potencjalnych mieszkańców.

Wskaźnik rezultatu: Wzrost liczby inicjatyw sprzyjających młodym rodzinom i odpowiedzialnemu rodzicielstwu oraz ograniczających negatywne następstwa demograficznego starzenia się społeczeństwa.

W 2018 roku realizowano działania zmierzające do:

- rozwoju form aktywnego podnoszenia sprawności fizycznej i zdrowego stylu życia mieszkańców miasta,
- zwiększenia liczby inicjatyw nakierowanych na wzmocnienie międzypokoleniowej integracji,
- wzrostu liczby mieszkańców miasta korzystających z projektów wsparcia dużej rodziny,
- poprawy warunków do podnoszenia sprawności fizycznej i zdrowego stylu życia,
- zwiększenia ilości programów badań profilaktycznych i akcji promujących zdrowy styl życia,
- rozbudowy oferty wsparcia w ramach pracy środowiskowej nakierowanej na poprawę funkcjonowania rodziny,
- rozwoju polityki senioralnej w mieście, realizowanej przez władze miasta przy współpracy z Radą Seniorów, jako ciała opiniotawczego, doradczego i inicjatywnego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, iż w 2018 roku nadal kontynuowana była realizacja inicjatyw, wydarzeń, przedsięwzięć czy też rozwiązań, które miasto Katowice podejmuje by ograniczyć negatywne trendy/zjawiska demograficzne. Na uwagę zasługuje szczególnie fakt, że w działania miasta aktywnie włączają się mieszkańcy, organizacje, firmy i instytucje, dzięki czemu opisywana oferta może mieć szeroki i dopasowany do faktycznych potrzeb wymiar. Dane porównawcze zawarte w Strategii wskazują jednoznacznie na zasadność kontynuowania oddziaływań w dotychczasowych formach.

Wskaźnik rezultatu: Uzyskanie aktualnej diagnozy przemian w strukturze społeczno-demograficznej miasta w oparciu o dane pozyskiwane w okresie realizacji Strategii.

Katowice, w 2018 roku były 11 miastem w Polsce po względem liczby ludności, czyli przesunęły się w tabeli z pozycji 10, co potwierdza dostrzegalną od kilku lat tendencję spadkową liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały lub czasowy. Przyczyną tego zjawiska może być odnotowana mniejsza ilość urodzeń niż zgonów. W stosunku do lat ubiegłych obserwuje się również wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym i spadek liczby osób w wieku produkcyjnym oraz utrzymujący się wysoki wskaźnik obciążenia demograficznego, co wskazuje na starzejące się społeczeństwo.

Podstawą do uzyskania aktualnej diagnozy przemian struktury społeczno - demograficznej prócz danych statystycznych były także informacje pozyskane przez pracowników różnych instytucji działających w obszarze wsparcia społecznego. Rozwój programów aktywności lokalnej i centrów w społecznościowych pozwala także na diagnozowanie potrzeb lokalnego środowiska. W dobie zachodzących przemian w strukturze społeczno-demograficznej miasta szczególnego znaczenia nabiera wymiana informacji pomiędzy instytucjami i pogłębianie współpracy międzysektorowej pozwalającej skuteczniej i efektywniej dopasować ofertę miasta do zdiagnozowanych potrzeb.

W odpowiedzi na zdiagnozowane przemiany w strukturze miasta Katowice rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań w ramach wspierania inicjatyw sprzyjających młodym rodzinom i odpowiedzialnemu rodzicielstwu oraz ograniczanie następstw demograficznego starzenia się miasta.

2. Wspieranie rodziny

Cel strategiczny poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju rodziny

Kierunki działań strategicznych

C2 K ₁	Wzmacnianie polityki prorodzinnej na terenie miasta
C2 K ₂	Wspieranie rodziny przy wykorzystaniu oferty dostępnej w ramach systemu pomocy i integracji społecznej.
C2 K ₃	Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Działania

Cel strategiczny: poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju rodziny		
CEL	DZIAŁANIA	REALIZATOR I PARTNERZY
C2 D ₁	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie do pełnienia ról rodzicielskich i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. 2. Rozwijanie infrastruktury ułatwiającej rodzinie godzenie różnych ról społecznych (między innymi żłobki, przedszkola). 3. Zapewnienie bezpłatnej/taniej opieki dla dzieci w okresach przerw w nauce szkolnej. 4. Wspieranie osób, rodzin w pełnieniu funkcji poprzez rozszerzenie bezpłatnego poradnictwa na rzecz osób, rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności. 5. Diagnozowanie potrzeb i problemów dotyczących rodzin na terenie miasta.	Urząd Miasta Katowice: - Wydział Edukacji i Sportu, - Wydział Polityki Społecznej, - Wydział Kultury we współpracy z instytucjami kultury, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe
<p>Ad. 1</p> <p>W 2018 roku w drodze otwartych konkursów ofert Miasto Katowice zleciło do realizacji organizacjom pozarządowym dwa zadania, których zakres merytoryczny dotyczył (w całości, bądź częściowo) pracy z rodziną tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach zadania pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównanie szans tych rodzin i osób” – 9 umów. W ramach zadania realizowane było poradnictwo rodzinne obejmujące problemy funkcjonowania rodziny, a także terapię rodzinną. - „Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka” – 10 umów, w tym: 2 w drodze konkursu oraz 8 w trybie tzw. „małych grantów”. W ramach zadania zorganizowane zostały: konferencja oraz warsztaty z zakresu ochrony praw dziecka oraz prowadzone były działania mające na celu ukazanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego w rodzinnym gronie. <p>Ad. 2.</p> <p>W ramach rozwoju infrastruktury ułatwiającej godzenie różnych ról społecznych podejmowane były działania zmierzające do zwiększenia liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach. W 2018 roku bazę wychowania przedszkolnego w mieście Katowice stanowiły: 72 samodzielne przedszkola publiczne, 6 przedszkoli w zespołach szkolno-przedszkolnych, 1 przedszkole w Zespole Szkół i Placówek Nr 1, 1 przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym dla Dzieci Nieśłyszących i Słabo Słyszących oraz oddziały rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego w 5 szkołach podstawowych.</p> <p>Miasto Katowice wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu mieszkańców stale zwiększa bazę miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 poprzez zwiększanie ilości miejsc w Żłobku Miejskim oraz dotowanie większej liczby miejsc opieki w żłobkach niepublicznych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku na terenie miasta zarejestrowanych było 29 żłobków niepublicznych oraz 3 kluby dziecięce, które łącznie posiadały 1 164 miejsca dla dzieci w wieku do lat 3. Żłobek Miejski z 13 oddziałami zlokalizowanymi na terenie miasta Katowice w różnych dzielnicach na koniec roku 2018 dysponował 921 miejscami opieki. W 2018 roku uruchomiono dwa nowe oddziały Żłobka Miejskiego w Katowicach przy ul. Boya-Żeleńskiego 30 oraz przy Al. Krzywoustego 9 łącznie na 102 miejsca. Zwiększono również liczbę miejsc w oddziałach Żłobka Miejskiego o 30. Zwiększenie</p>		

nastąpiło w oddziale przy ul. Marcinkowskiego 13 o 20 miejsc oraz przy ul. Uniwersyteckiej 15 o 10 miejsc. W 2018 roku zwiększono także wysokość dofinansowania do pobytu katowickich dzieci w żłobkach niepublicznych z kwoty 400 zł na 600 zł miesięcznie. Ponadto w 2018 roku ogłoszono otwarty konkurs ofert na realizację zadania: organizacja opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowanej w formie żłobka. Wyłoniono podmiot prowadzący Żłobek Akademia Malucha „PUCHATKOWO” przy ul. Huculskiej 7, któremu przyznano na rok 2019 dotację na 50 miejsc opieki żłobkowej dla dzieci z Katowic. Miesięczny koszt utrzymania jednego miejsca w w/w żłobku w 2019 roku wynosi 1 100,00 zł miesięcznie, w tym kwota dotacji z budżetu miasta Katowice wynosi 800,00 zł miesięcznie, natomiast opłata pobierana od rodziców/opiekunów prawnych wynosi maksymalnie 300 zł miesięcznie. Oferta skierowana jest w szczególności do rodziców dzieci, które obecnie znajdują się na listach rezerwowych dzieci oczekujących na miejsce w katowickim żłobku publicznym, zarejestrowanych w elektronicznym systemie. Na rok 2019 zaplanowano zwiększenie liczby miejsc w oddziałach Żłobka Miejskiego przy ul. Boya Żeleńskiego 30 (od V 2019 r.) o 20 miejsc opieki żłobkowej oraz przy ul. Krzywoustego 9 (od IX 2019 r.) o 8 miejsc opieki żłobkowej.

Ad.3.

W ramach zapewnienia bezpłatnej/taniej opieki dla dzieci w okresach przerw w nauce szkolnej w Katowicach zorganizowano „Akcję lato w mieście 2018” oraz „Akcję zima w mieście 2018”. W „Akcji lato w mieście 2018” uczestniczyły 33 szkoły podstawowe, 5 zespołów szkolno-przedszkolnych, 2 szkoły ponadgimnazjalne oraz 3 placówki pracy pozaszkolnej, które zapewniły uczniom, w czasie przerwy wakacyjnej m.in. zajęcia świetlicowe, komputerowe, półkolonie, zajęcia rekreacyjno-sportowe. W 2018 roku w „Akcji lato w mieście 2018” wzięło udział 3 666 dzieci. W „Akcji zima w mieście 2018” uczestniczyły 33 szkoły podstawowe, 4 zespoły szkolno-przedszkolne, 3 szkoły ponadgimnazjalne i 1 placówka pracy pozaszkolnej, które zapewniły uczniom zajęcia w okresie przerwy zimowej. W 2018 roku w „Akcji zima w mieście 2018” wzięło udział 6 948 dzieci (2 517 dzieci w placówkach szkolnych i 4 431 w placówce pozaszkolnej). Przekazana została dotacja dla 24 klubów sportowych na realizację zadania pn.: „Akcja zima 2018 - organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży” w wysokości 29 129,47 zł oraz dla 16 klubów sportowych na zadanie pn.: „Akcja Lato 2018 - organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży” w wysokości 39 989,66 zł.

Miejskie Instytucje Kultury w ramach zapewnienia bezpłatnej opieki dla dzieci w okresach przerw w nauce szkolnej realizowały „Akcję lato w mieście 2018” oraz „Akcję zima w mieście 2018” w następujący sposób:

- Śląski Teatr lalki i Aktora „Ateneum” - obydwa programy były realizowane w Pałacu Młodzieży, Scenie Teatru i Galerii Ateneum oraz pracowni plastycznej, ul. Andrzeja 21a w Katowicach w formie zajęć plastycznych, warsztatów teatralnych oraz wystawy;
  - Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach organizowała warsztaty ekspresji twórczej, które były tematycznie związane z bieżącą wystawą;
  - Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” uczestniczyła w programach Miasta Katowice organizując bezpłatne koncerty dla dzieci, które miały za zadanie zachęcić małych odbiorców do aktywnego uczestnictwa w kulturze;
  - Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. K. Bochenek organizowała warsztaty plastyczne, warsztaty teatralne i scenograficzne, warsztaty muzyczne, warsztaty Future Artist, Muzykodrom – projekt z zakresu edukacji muzycznej, warsztaty muzyczne, Miasto bez Ogródek – projekt skierowany do mieszkańców dzielnic zdegradowanych przemysłowo;
  - Muzeum Historii Katowic przygotowało ofertę zajęć warsztatowych połączonych ze zwiedzaniem bieżących wystaw: warsztaty gwary śląskiej, warsztaty artystyczne, warsztaty plastyczne oraz warsztaty teatralne;
  - Miejska Biblioteka Publiczna w ramach akcji „Ferie z Książką” i „Lato z Książką” przygotowała zajęcia edukacyjno-kulturalne dla dzieci i młodzieży;
  - Miejskie Domy Kultury realizowały zajęcia tj.: gry i zabawy integracyjne, warsztaty plastyczne, teatralne, wokalne, naukowe, zajęcia ruchowe, gry edukacyjne, koncerty, spotkania z ciekawymi ludźmi, komputerowe, sportowe, projekcje filmów. Poza zajęciami stacjonarnymi organizowanymi w siedzibach MDK dzieci miały możliwość wzięcia udziału w zorganizowanych wyjazdach np. do kina, na basen i innych.
- Katowickie dzieci i młodzież w ramach organizacji letniego i zimowego wypoczynku korzystały z zajęć organizowanych w świetlicach i klubach prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz organizacje pozarządowe, jak również w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Dzieci uczestniczyły

w wielu zajęciach świetlicowych i między-świetlicowych, imprezach organizowanych w Pałacu Młodzieży, Domach Kultury, imprezach plenerowych w Parku Kościuszki i Parku Śląskim. W okresie wakacyjnym dzieci korzystały ze wszystkich kąpielisk otwartych oraz boisk i sal gimnastycznych Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. W okresie wakacji dzieci i młodzież miały możliwość skorzystania z dofinansowania do indywidualnych wyjazdów, a dzieci ze szkół podstawowych skorzystały z wyjazdów organizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach kolonii w miejscowościach Korbielów i Laliki.

Ad. 4

Wspieranie osób, rodzin poprzez poszerzanie bezpłatnego poradnictwa realizowane było przez psychologów, pedagogów, mediatora i terapeutów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Obejmowało ono diagnozowanie problemów osób/rodzin, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia, pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Poradnictwo specjalistyczne miało na celu wzmocnienie poczucia odpowiedzialności osób, rodziców za własną sytuację życiową, adekwatne spostrzeganie swoich problemów, a także zmianę stylu wychowania dzieci i zwrócenie uwagi na ich indywidualne potrzeby, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodziców. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku oferta poradnictwa specjalistycznego obejmuje również wsparcie w formie psychoterapii indywidualnej i rodzinnej w ujęciu systemowym oraz mediacje. Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin zastępczych i usamodzielnianych wychowanków świadczone było przez Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

W 2018 roku organizacje pozarządowe na zlecenie Miasta Katowice świadczyły także poradnictwo specjalistyczne na podstawie umów podpisanych na realizację tego zadania. Świadczone poradnictwo specjalistyczne miało na celu wzmocnienie poczucia odpowiedzialności osób, rodziców za własną sytuację życiową, adekwatne spostrzeganie swoich problemów, a także zmianę stylu wychowania dzieci i zwrócenie uwagi na ich indywidualne potrzeby, dostarczanie wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodziców.

Ad. 5

W 2018 roku pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dokonywali systemowej diagnozy rodzin, badając ich możliwości samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, budowali wraz z nimi plany pomocy i podejmowali różne formy pracy socjalnej, ukierunkowanej na rozwiązywanie problemów i usamodzielnienie rodzin z różnymi dysfunkcjami. Ścisłe współpracowali ze specjalistami i konsultantami w opracowaniu diagnozy, planowaniu i prowadzeniu pracy socjalnej.

Ponadto asystenci rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w ramach prowadzonej usługi sporządzali ocenę/diagnozę rodziny, która miała na celu rozpoznanie jej potrzeb, określenie mocnych oraz słabych stron, definiowane były cele pracy z rodziną oraz planowane działania do realizacji. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny prowadzone były w oparciu o formułę zespołu ds. pracy z rodziną, podczas którego dokonywana była okresowa ocena sytuacji rodziny (nie rzadziej niż raz na pół roku).

Ponadto, szczegółowa diagnoza w zakresie potrzeb i problemów dotyczących rodzin na terenie Katowic została opracowana i zamieszczona w „Gminnym programie wspierania rodziny na lata 2018-2020” przyjętym uchwałą nr LII/1052/18 Rady Miasta Katowice z dnia 25 stycznia 2018 roku. Natomiast szczegółowe potrzeby na 2019 rok zostały ujęte w sprawozdaniu za 2018 rok z realizacji „Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2018 – 2020” przyjętym uchwałą nr VI/94/19 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2019 roku.

C2 D₂	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie dziecka w rodzinie naturalnej. 2. Wspieranie rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej. 3. Dalsze doskonalenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe
-------------------------	---	---

Ad. 1

Asystenci rodziny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielali pomocy i wsparcia katowickim rodzinom w pokonywaniu trudności oraz w stworzeniu odpowiednich warunków dla rozwoju dziecka w rodzinie. Indywidualna pomoc służyła rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny,

osiąganiu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowaniu do podejmowania aktywnych działań celem poprawy funkcjonowania rodziny. Asystenci rodziny realizowali swoje zadania przy ścisłej współpracy z pracownikami socjalnymi oraz specjalistami i konsultantami zatrudnionymi w Ośrodku, w tym psychologami, konsultantami ds. uzależnień, przemocy w rodzinie i pedagogiem. Ponadto ważnym elementem kompleksowego rozwiązywania problemów rodziny była współpraca z podmiotami zewnętrznymi między innymi szkołami, przedszkolami, żłobkami oraz poradniami psychologiczno-pedagogicznymi. Holistyczne podejście do problemów rodziny pozwala na zastosowanie jak najbardziej adekwatnego do zdiagnozowanych potrzeb wsparcia a tym samym zabezpieczenia dziecka w rodzinie, czyli jego naturalnym środowisku.

Ad. 2

Rodzicielstwo zastępcze jest częścią systemu działającego na rzecz dziecka i wspierania rodziny. Główne działania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach to:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, a także wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej,
- objęcie wsparciem i pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej osób pełniących funkcję rodziny zastępczej,
- zapewnienie badań psychologicznych osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej niezawodowej i zawodowej, o których mowa w art. 46 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku,
- zapewnianie rodzinom zastępczym dostępu do specjalistycznego wsparcia – szkoleń, grup wsparcia, poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego itp. Poradnictwem specjalistycznym objęte były również dzieci i wychowankowie rodzin zastępczych.

Działania na rzecz wspierania rodzin zastępczych realizowane były w 2018 roku w ramach „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018 – 2020”. Więcej informacji na ten temat znajduje się w sprawozdaniu przyjętym uchwałą nr VI/104/19 Rady Miasta Katowice dnia 28 marca 2019 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020” za 2018 rok.

Ad.3

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie realizowane było w oparciu o „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020”. Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i łagodzenie szkód wynikających z występowania tego zjawiska. Realizacja celu odbywa się zgodnie z priorytetami ustalonymi w Programie tj.:

- doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- podnoszenie świadomości społecznej i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich – profilaktyka i edukacja,
- profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy w rodzinie.

Więcej informacji na ten temat znajduje się w sprawozdaniu przyjętym uchwałą nr VI/91/19 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2019 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020” za 2018 rok.

C2 D₃	1. Dalszy rozwój i doskonalenie programów/ projektów profilaktycznych, interwencyjnych oraz wspierających kierowanych do różnych grup dzieci i młodzieży.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe, instytucje kultury
-------------------------	---	---

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizował w 2018 roku szereg działań projektowych, dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej, nakierowanych m.in. na wsparcie dzieci i młodzieży. Były to

zarówno działania dedykowane dzieciom i młodzieży, jak również z zakresu szeroko rozumianej organizacji społeczności lokalnej. Były to w szczególności następujące projekty:

„Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, w tym:

- usługa asystenta rodziny - w ramach świadczonej usługi asystenci rodziny zapoznawali nowych klientów z celami i formami wsparcia w ramach projektu, zasadami współpracy rodziny z asystentem, spotkania obejmowały również wstępną diagnozę rodzin pod kątem socjalno-bytowym, a także kontynuowane były z rodzinami już objętymi usługą zaplanowane działania zgodnie z długofalowym planem pracy na rzecz poprawy funkcjonowania całego systemu rodzinnego, które obejmowały m.in. szeroko rozumianą edukację i treningi z zakresu m.in. kwestii opiekuńczo-wychowawczych, budowania prawidłowych relacji w rodzinie, trening budżetowy, czystościowo - higieniczny. Ponadto asystenci rodziny nawiązali i rozwijali współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych i instytucji działających w obszarze pomocy osobom i rodzinom. Prowadzili pracę z rodziną w oparciu o formułę zespołu multiprofesjonalnego;

- poradnictwo pedagogiczne - w ramach świadczonej usługi pedagog wspomagał rodziców w radzeniu sobie z trudnościami wychowawczymi;

- Program Aktywności Lokalnej w Zawodziu, w tym spotkania w ramach Klubu Wolontariusza dla młodzieży, których celem było zapoznanie uczestników z ideą wolontariatu, uwrażliwienie na potrzeby innych, wyposażanie młodych uczestników m.in. w kompetencje społeczne poprzez działanie na rzecz środowiska lokalnego, kształtowanie umiejętności działania zespołowego oraz aktywnego i efektywnego spędzania czasu wolnego;

- Program Aktywności Lokalnej Wełnowiec-Józefowiec i Dąb, w tym spotkania w ramach Lokalnej Strefy Młodych, wolontariatu młodzieży na rzecz swojego środowiska lokalnego, wyjścia integracyjne i spotkania tematyczne.

„Pomocna dłoń dla rodziny”, w szczególności - spotkanie jasełkowo-kolędowe, mające na celu budowę sieci wsparcia i integrację środowiska rodzin zastępczych i środowiska lokalnego, w którym udział wzięły także dzieci i młodzież z rodzin zastępczych.

„Centrum Społecznościowe - Nasze Załęże – I etap”, w szczególności warsztaty literacko-artystyczne dla dzieci, w tym warsztaty dykcyjne i teatralne oraz klub społecznościowy dla młodzieży.

Pozostałe projekty, w których uczestniczyły dzieci i młodzież (często w obecności rodziców i opiekunów) to:

- „Bogucice – moje miejsce na ziemi. Program aktywności lokalnej – I etap”,

- „Centrum Społecznościowe w Nikiszowcu - I etap”,

- „Centrum Społecznościowe Szopki w Szopienicach - etap I”.

W ramach organizacji wsparcia edukacyjnego dla dzieci i młodzieży z ubogich rodzin Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizował wolontariat w ramach Programu „Stonecznik”. W 2018 roku udzielono wsparcia dzieciom i młodzieży mającym problemy w nauce poprzez organizację wolontariatu w formie bezpłatnych korepetycji. Wsparciem objęte były dzieci będące mieszkańcami Katowic, uczęszczające do szkół podstawowych, których rodzice wyrazili zgodę na udzielanie korepetycji oraz korzystali ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

W 2018 roku w katowickich przedszkolach i szkołach realizowane były programy profilaktyczne, edukacyjne:

„Uczymy się odmawiać”, „Trujące ziele”, „Zdrowe - niezdrowe - umiem wybierać”, „Oszustwa ETOH”, „Używki szkodzą zdrowiu”, „Bezpieczne wakacje”, „Dni profilaktyki”, „Z bajką w świat wartości”, „Małe dzieci duże uczucia”, „Ziejący smok - radzimy sobie ze złością”, „Bezpieczeństwo w sieci”, „Złoty klucz - jestem swoim przyjacielem”, „Różnobarwny świat emocji”, „Agresja w nas i wokół nas”, „Niepokoje dorastania”, „Jak radzić sobie ze stresem?”, „Mój potencjał, moje marzenia”, „Inny nie znaczy gorszy - tolerancja, przełamywanie stereotypów, przeciwdziałanie dyskryminacji”, „Moje plany, cele i możliwości - wyznaczanie celów, motywacja, zarządzanie czasem”, „Radzenie sobie z emocjami w trudnych sytuacjach życiowych”, „Nie takie strachy straszne”, „Różne oblicza smutku”, „Jak bezpiecznie i zdrowo żyć ze samym sobą?”, „Rysia i Tolek na Cyberzachodzie”, „Role społeczne”, „Cyberprzemoc - jak sobie z nią radzić?”.

W Muzeum Historii Katowic zrealizowano projekty wspierające działania, artystyczne i z zakresu wiedzy o historii uczniów z dysfunkcją umysłową ze szkół podstawowych specjalnych w Katowicach: wystawę prac uczniów pt. „Cztery pory roku odmienione wyobraźnią” - prace uczniów Niepublicznej Specjalnej Szkoły Podstawowej Arka Noego”, wystawę prac uczniów pt. „W słońcu i w cieniu” - prace uczniów Szkoły Podstawowej nr 61 im. Polskich Kawalerów Maltańskich Specjalnej w Katowicach, XVII Regionalny Konkurs

Wiedzy o Górnym Śląsku dla Szkół Specjalnych „Słynne Ślązaczki. W stulecie praw kobiet”, warsztaty plastyczne, etnograficzne i teatralne połączone ze zwiedzaniem wystaw stałych i czasowych w Muzeum Historii Katowic i jego oddziałach.

Instytucja Promocji i Upowszechniania Muzyki „Silesia” uczestniczyła w programie Miasta Katowice „Katowice – bez barier” organizując koncerty w ośrodkach dla osób niepełnosprawnych (dzięki mobilnej ofercie osoby te mogły stać się odbiorcami koncertów) oraz działania muzykoterapeutyczne.

Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. K. Bochenek zrealizowała projekt „Miasto bez Ogródek” – działania o charakterze lokalnym, społeczno-edukacyjno-kulturalnym, w zdegradowanych dzielnicach Katowic, skierowane do szerokiej grupy odbiorców (szczególnie mieszkańców, funkcjonujących w społecznościach wykluczonych, niemających kontaktu z teatrem i kulturą w ogóle). Towarzyszyły mu konsultacje społeczne.

Miejskie Domy Kultury organizowały i współorganizowały następujące zadania: „Pierwsza pomoc” – warsztaty edukacyjne dla najmłodszych z zakresu udzielania pierwszej pomocy”, MDK „Bogucice- Zawodzie” wspierał działalność streetworkerską Fundacji „Gniazdo”, realizowaną wśród dzieci z rodzin defaworyzowanych w Bogucicach poprzez współorganizację warsztatów artystycznych oraz zorganizował konkurs dla dzieci niepełnosprawnych i edukacyjny.

Wskaźniki monitoringu

L.p.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Rok 2016	Rok 2018	Uwagi do 2018 roku	Prognoza/ potrzeby 2019
1.	Liczba zawieranych małżeństw	Bank danych lokalnych GUS	1 559	Brak danych za 2018 rok	w 2017 roku – 1463	tendencja malejąca
2.	Liczba rozwodów	Bank danych lokalnych GUS	551	Brak danych za 2018 rok	w 2017 roku - 594	tendencja rosnąca
3.	Małżeństwa na 1000 ludności	Bank danych lokalnych GUS	5,2	Brak danych za 2018 rok	w 2017 roku – 4,9	tendencja malejąca
4.	Rozwody na 1000 ludności	Bank danych lokalnych GUS	1,8	Brak danych za 2018 rok	w 2017 roku - 2,00	tendencja rosnąca
5.	Liczba różnych typów infrastruktury ułatwiającej rodzinie godzenie różnych ról społecznych (żłobki, przedszkola)	Wydział Polityki Społecznej	24 żłobki (w tym 23 niepubliczne i 1 publiczny z 11 oddziałami)	30	1 Żłobek Miejski z 13 oddziałami oraz 29 żłobków niepublicznych, ponadto 3 kluby dziecięce	1 Żłobek Miejski z 13 oddziałami oraz 31 żłobków niepublicznych, ponadto 2 kluby dziecięce
		Wydział Edukacji i Sportu	80 miejskich przedszkoli publicznych	80 miejskich przedszkoli publicznych	-	-
6.	Liczba osób korzystających z taniego/bezpłatnego wypoczynku organizowanego przez miasto w okresie ferii zimowych i wakacji letnich	Wydział Polityki Społecznej	1 242	1 246	Kolonie i półkolonie organizowane przez placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe dofinansowane z budżetu miasta Katowice: w ramach letniego wypoczynku - 596 osób, w ramach zimowego wypoczynku – 650 osób.	1 246
		Wydział Kultury	34 237 ³ (13 909 po korekcie)	21 390	- ŚTL i A „Ateneum” zorganizował bezpłatne warsztaty dla 100 dzieci. W ramach „Akcji lato w mieście” zorganizował warsztaty teatralne i wystawę lalek dla 670 dzieci, - Galeria Sztuki Współczesnej BWA zorganizowała	Prognoza miejskich instytucji kultury jest zbliżona do wykazanego uczestnictwa w 2018 roku.

³ korekta zgłoszona w 2017 roku - różnica w danych w zasadniczym stopniu wynika z błędnego przypisania danej dot. ilości osób, które skorzystały z oferty w ramach akcji zima/lato w mieście w 2016 roku – w Miejskiej Bibliotece Publicznej wykazano 21 554 osoby a powinno być 1 226 osób.

					warsztaty edukacyjno-artystyczne oparte na aktualnej wystawie dla 1 642 uczestników, - Ipium Silesia zorganizowała koncerty dla 870 dzieci, - Muzeum Historii Katowic zorganizowało zajęcia warsztatowe: plastyczne, plastyczno-fotograficzne, plastyczno-etnograficzne, gwary śląskiej, graficzne i teatralne dla 2 010 osób, - Miejska Biblioteka Publiczna zorganizowała zajęcia pn. Ferie z Książką i Lato z Książką dla 1 574 os., - Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. K. Bochenek zorganizowała warsztaty plastyczne, teatralne, scenograficzne i muzyczne, projekty Future Artist, Muzykodrom i Miasto bez Ogródek dla 6670 dzieci, - Miejskie Domy Kultury zorganizowały warsztaty, wyjścia tematyczne, wycieczki, zajęcia sportowe, integracyjne i rekreacyjne dla 7 854 dzieci.	
		Wydział Edukacji i Sportu	705	2 100	Akacja lato (800 osób) oraz Akcja zima (1 300 osób) - organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży pozostających na czas wakacji zimowych i letnich w mieście Katowice.	2 000
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	1 498	1 253	Liczba osób w ramach letniego wypoczynku - 945, w ramach zimowego wypoczynku – 308.	1 245
7.	Liczba udzielonych porad psychologiczno-	Wydział Polityki Społecznej	Brak dokładnych danych nt.	Brak dokładnych danych nt.	Poradnictwo specjalistyczne świadczone przez organizacje pozarządowe na zlecenie miasta Katowice . ⁴	przewiduje się kontynuację na podobnym poziomie

⁴ 1. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Dom Aniołów Stróżów”- projekt: „Blżej”. W ramach zawartej umowy świadczone było: indywidualne poradnictwo specjalistyczne (nakierowane na diagnozę indywidualnych problemów rodziny, konsultacje wychowawcze służące zwiększeniu kompetencji rodzicielskich, wsparcie w problemach emocjonalnych, wsparcie w konfliktach rodzinnych) – w okresie od 01.09 do 31.10.2018 r. przeprowadzono łącznie 40 godz. poradnictwa indywidualnego, z poradnictwa skorzystało 7 osób. 2. Parafia Ewangelicko-Augsburska - projekt: „Poradnictwo specjalistyczne dla rodzin i osób w trudnej sytuacji życiowej”. W ramach zawartej umowy prowadzone było poradnictwo psychologiczne oraz poradnictwo rodzinne. Ogółem w okresie od 01.03 do 15.12.2018 r. wykonanych zostało 412 godzin usług na rzecz 52 osób. 3. Parafia Ewangelicko-Augsburska - projekt: „Poradnictwo specjalistyczne w Słonecznej Krainie”. W ramach zawartej umowy prowadzona była grupa specjalistycznego wsparcia i terapia indywidualna, z której skorzystało 8 osób, w łącznym wymiarze 30 godzin. 4. Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. św. Barbary - projekt: „Poradnia Rodzinna”. W ramach zawartej umowy w okresie od 01.03 do 15.12.2018 r. przeprowadzonych było 899 godzin wsparcia psychologicznego, z którego skorzystały 163 osoby. 5. Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. M. Niepokalanej - Projekt: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”. W ramach zawartej umowy w okresie od 15.02 do 15.12.2018 r. prowadzona była m.in.: indywidualna pomoc terapeutyczna w wymiarze 180 godzin, z której skorzystało 16 osób. 6. Stowarzyszenie Terapeutyczno Edukacyjne dla Rodzin STER. W ramach zawartej umowy w okresie od 01.03 do 15.12.2018 r. zorganizowano warsztaty terapeutyczno-edukacyjnych, w których uczestniczyło 40 osób. Przeprowadzono 60 godzin warsztatów. 7. Fundacja Wielogłosu – Projekt: „Dialog skutecznym sposobem leczenia rodziny”. W ramach zawartej umowy od 01.04 do 15.12.2018 r. poszerzono ofertę środowiskowych form wsparcia w psychicznym oraz rodzin w kryzysie, z których skorzystało 12 osób w trakcie 30 godzin. 8. Fundacja Podaruj Nadzieję – Projekt: „Prowadzenie punktu poradnictwa specjalistycznego dla mieszkańców miasta Katowice znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej”. W ramach zawartej umowy od 15.03 do 01.12.2018 r. przeprowadzono konsultacje psychologiczne dla mieszkańców Katowic znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z których skorzystały 34 osoby. Przeprowadzono 66 godzin usług. 9. Społeczne Towarzystwo Hospicjum Cordis – Projekt: „Poradnictwo specjalistyczne dla osób chorych przewlekle somatycznie i ich rodzin”. W ramach zawartej umowy od 01.04 do 31.10.2018 r. umożliwiono dostęp do specjalistów osobom chorym przewlekle somatycznie i ich rodzinom z zakresu poradnictwa psychologicznego, psychoonkologii, psychoterapii indywidualnej oraz rodzinnej dla 52 osób w wymiarze 68 godzin.

	pedagogicznych, przeprowadzonych sesji terapeutycznych, spotkań mediacyjnych		liczby udzielonych porad, łącznie wykonano 872,5 godzin usług.	liczby udzielonych porad, łącznie wykonano ok. 900 godz. usług.		
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	3 256	2 804	Realizator zadania: Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii MOPS Katowice, Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS Katowice.	2 804
8.	Liczba osób, które skorzystały z porad psychologiczno-pedagogicznych, terapii, mediacji	Wydział Polityki Społecznej	157	384	Dane jak w pkt 7.	Przewiduje się kontynuację na podobnym poziomie.
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	802	671	Realizator zadania: Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii MOPS Katowice, Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej MOPS Katowice.	671
9.	Procentowy udział rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogólnej liczbie rodzin korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	25,83%	23,41%	Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS Katowice – 8 640 rodzin; liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS Katowice z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - 2 023 rodziny.	ok. 23 %
10.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	291	293	W 2018 roku w MOPS Katowice zatrudnionych było 27 asystentów rodziny oraz 151 pracowników socjalnych (w tym 118 przeprowadzało wywiady środowiskowe).	ok. 290 rodzin
11.	Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w ramach programu zwalczania przemocy domowej Niebieskie Karty	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	730	639	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” w 2018 roku.	639
12.	Liczba osób uczestniczących w realizowanych programach/projektach profilaktycznych, interwencyjnych oraz wspierających kierowanych do różnych grup dzieci i młodzieży	Wydział Polityki Społecznej	1 394	1 078	18 placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez organizacje pozarządowe na podstawie umowy zawartej z Miastem Katowice.	1 161
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	129	177	„Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” – 38, „Pomocna dłoń dla rodziny” – 14, „Centrum Społecznościowe - Nasze Załęże - I etap” - 51, „Bogucice - moje miejsce na ziemi. Program aktywności lokalnej - I etap” - 3, „Centrum Społecznościowe w Nikiszowcu - I etap” – 20,	200

					„Centrum Społecznościowe Szopki w Szopienicach – etap I” – 51.	
		Wydział Edukacji i Sportu	5 487	5 655	„Szkolenie dzieci i młodzieży w dziedzinie sportu i turystyki” – 2 586 osób, „Prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych” – 3 069 osób.	6 000
		Wydział Kultury	1 442	11 870	- BWA - projekty autorskie – 1 782 uczestników, - Ipium „Silesia” – koncerty w ramach programu „Katowice bez barier” – 1 494 uczestników, - Muzeum Historii Katowic- wystawa prac uczniów pt. „Cztery pory roku odmienione wyobraźnią. Prace uczniów Niepublicznej Specjalnej Szkoły Podstawowej Arka Noego”, wystawa prac uczniów pt. „W słońcu i w cieniu. Prace uczniów Szkoły Podstawowej nr 61 im. Polskich Kawalerów Maltańskich Specjalnej, XVII Regionalny Konkurs Wiedzy o Górnym Śląsku dla Szkół Specjalnych „Słynne Ślązaczki. W stulecie praw kobiet”, warsztaty plastyczne, etnograficzne i teatralne połączone ze zwiedzaniem wystaw stałych i czasowych – 431 uczestników, - Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. K. Bochenek zorganizowała projekty profilaktyczne w tym projekt Miasto bez Ogródek, 6 670 dzieci, - Miejskie Domy Kultury- m.in. warsztaty plastyczne dla dzieci z rodzin defaworyzowanych we współpracy z Fundacją „Gniazdo” w ramach pracy streetworkerskiej. konkurs edukacyjny pn. „Bezpieczny Małolat”, konkurs plastyczny dla dzieci niepełnosprawnych „Podróż moich marzeń” – 1 493 uczestników.	Prognoza miejskich instytucji kultury jest zbliżona do wykazanego uczestnictwa w 2018 r.
13.	Liczba miejsc świadczących tanie/bezpłatne oferty edukacyjne i rozwijające zainteresowania dzieci i młodzieży	Wydział Polityki Społecznej	480	480	18 placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez organizacje na podstawie umowy zawartej z Miastem Katowice	517
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	184	184	5 Świetlic Specjalistycznych MOPS oraz 3 Specjalistyczne Kluby Młodzieżowe MOPS.	184
		Wydział Edukacji i Sportu	71	118	Obiekty sportowe i rekreacyjne funkcjonujące w strukturze organizacyjnej MOSiR Katowice, hale, boiska	120

					sportowe przyszkolne i obiekty klubowe.	
		Wydział Kultury	151	118	- Ipium Silesia- koncerty edukacyjne w katowickich placówkach oświatowych i miejskich domach kultury – 90 miejsc, - Muzeum Historii Katowic – siedziba Muzeum łącznie z oddziałami – 4 miejsca, - Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. K. Bochenek – siedziba Instytucji, Dom Aniołów Stróżów, siedziby i filie Miejskich Domów Kultury – 13 miejsc, - Miejskie Domy Kultury – siedziby z filiami – 11 miejsc.	Prognoza dot. ilości miejsc jest zbliżona do danych na 2018 r.
8	Liczba osób korzystających z tanich/bezpłatnych ofert edukacyjnych i rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży	Wydział Polityki Społecznej	1 394	1 078	Dane jak ww. wskaźniku 12.	1 161
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach		310	268	5 Świetlic Specjalistycznych MOPS oraz 3 Specjalistyczne Kluby Młodzieżowe MOPS.	290	
Wydział Edukacji i Sportu,		5 487	7 755	„Szkolenie dzieci i młodzieży w dziedzinie sportu i turystyki”- 2 586 osób "Prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych" – 3 069 osób oraz organizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży w ramach Akcji lato (800 osób) i Akcji zima (1300 osób).	8 000	
Wydział Kultury		121 709	90 943	- Ipium „Silesia” – 37 260 uczestników, - Muzeum Historii Katowic – 8 723 osoby, - Katowice Miasto Ogrodów – Instytucja Kultury im. K. Bochenek –11 794 osoby, - Miejskie Domy Kultury – 33 166 osób.	Prognoza miejskich instytucji kultury jest zbliżona do wykazanego uczestnictwa w 2018 r.	

Z analizy powyższych wskaźników wynika, iż w 2018 roku w porównaniu do 2016 roku:

- nadal rozwijana była infrastruktura skierowana do najmłodszych dzieci – wzrosła liczba żłobków,
- zarówno instytucje miejskie, jak i organizacje pozarządowe współpracujące z tutejszym Urzędem, nadal dbały o zapewnienie bezpłatnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji letnich poprzez dostępną ofertę, zwiększyła się zdecydowanie liczba osób korzystających z zajęć sportowych oraz zajęć oferowanych przez instytucje kultury dla dzieci i młodzieży pozostających na czas wakacji zimowych i letnich w mieście Katowice głównie z powodu rozszerzenia oferty zajęć i atrakcji skierowanych do dzieci i młodzieży, natomiast zmniejszenie się liczby osób korzystających z bezpłatnego wypoczynku letniego – kolonii dofinansowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, co wynika prawdopodobnie z możliwości zapewnienia dzieciom tych form w ramach własnych środków rodziny, na co niewątpliwie miało wpływ wypłacane świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł,
- rozwijane było poradnictwo specjalistyczne dla rodzin (w tym także dla rodzin zastępczych, które chętnie z takiej pomocy korzystają) świadczone przez instytucje miejskie, jak również organizacje pozarządowe,

- spadek, w gronie klientów pomocy społecznej, procentowy udział osób z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, co prawdopodobnie wynika z ogólnego spadku liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej,
- liczba rodzin objętych usługą asystenta rodziny pozostaje na podobnym poziomie,
- spadła liczba rodzin objętych interwencją kryzysową, co wskazuje na sprawnie funkcjonujący system angażujący różne służby i instytucje w pracę mającą na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym także Zespół Interdyscyplinarnej ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- zdecydowanie wzrosła liczba uczestników w realizowanych programach/projektach profilaktycznych, interwencyjnych oraz wspierających kierowanych do różnych grup dzieci i młodzieży, co wynika ze zwiększonego zainteresowania udziałem w tego typu zajęciach, również ze strony szkół, a także realizacji projektów profilaktycznych przez Katowice Miasto Ogrodów - Instytucję Kultury im. K. Bochenek w ramach akcji lato i zima w mieście oraz realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych skierowanych m.in. do dzieci i młodzieży,
- łączna liczba miejsc świadczących tanie/bezpłatne oferty edukacyjne i rozwijające zainteresowania dzieci i młodzieży wskazuje na tendencję wzrostową, co świadczy o realizacji przez Miasto działań ukierunkowanych na wsparcie rodziny w jej funkcjonowaniu i rozwoju.

Wskaźnik rezultatu: Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług publicznych ukierunkowanych na poprawę warunków funkcjonowania i rozwoju rodziny.

W 2018 roku położono szczególny akcent na działania zmierzające do:

- rozwijania infrastruktury ułatwiającej rodzinie godzenie różnych ról społecznych,
- wzrostu liczby osób/rodzin, którym zapewniono dostęp do poradnictwa specjalistycznego oraz usług asystenckich świadczonych dla mieszkańców miasta,
- rozszerzenia oferty programów i projektów profilaktycznych, interwencyjnych i wspierających skierowanych do dzieci i młodzieży,
- zwiększenie uczestnictwa w oferowanych przez instytucje miejskie usługach publicznych, ukierunkowanych na poprawę warunków funkcjonowania i rozwoju rodziny.

W związku z rosnącą liczbą dzieci i młodzieży uczestniczących w programach i projektach dedykowanych tej grupie społecznej w 2019 roku miasto planuje rozwijanie kolejnych form i miejsc nakierowanych na wsparcie dzieci i młodzieży m.in. w pomieszczeniach starej kotłowni przy ul. Brynicy 7 oraz centrum społecznościowym przy ul. Markiefki 68 (zadania planowane do realizacji w ramach projektów współfinansowanych ze środków RPO WSL na lata 2014-2020). Ponadto szczególny nacisk zostanie położony na dążenie do jeszcze lepszego przygotowywania animatorów lokalnych zatrudnionych w centrach społecznościowych i programach aktywności lokalnej, do identyfikacji potrzeb dzieci i młodzieży oraz takiego profilowania form wsparcia, by jak najpełniej na te potrzeby odpowiadać.

Na podstawie powyższych wniosków rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań realizowanych w ramach zadań mających na celu poprawę warunków funkcjonowania i rozwoju rodziny.

3. Rynek pracy

Cel strategiczny: rynek pracy otwarty dla każdego

Kierunki działań strategicznych

C3 K₁	Sprzysianie rozwojowi zintegrowanego systemu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu bezrobocia w mieście, rozwijanie działań na rzecz pozyskiwania i wykorzystywania środków unijnych w obszarze rynku pracy oraz promowanie przedsiębiorczości oraz wspieranie rozwoju ekonomii społecznej.
C3 K₂	Rozwijanie oferty pomocowej sprzyjającej powrotowi na rynek pracy w szczególności osób długotrwale bezrobotnych oraz wykluczonych, wspieranie działań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz tworzenie systemów motywacyjnych dla pracodawców i bezrobotnych.

Działania

Cel strategiczny: rynek pracy otwarty dla każdego		
CEL	DZIAŁANIA	REALIZATOR I PARTNERZY
C3 D₁	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja wspólnych działań instytucji sektora publicznego, sektora prywatnego i organizacji pozarządowych w obszarze rynku pracy. 2. Doskonalenie systemu współpracy instytucji i organizacji wspierających adaptację zawodową. 3. Wspieranie działań sprzyjających rozwojowi usług i instrumentów rynku pracy w mieście, w tym przy wykorzystaniu środków unijnych. 4. Wspieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej oraz wspieranie osób planujących założyć własną działalność gospodarczą. 5. Diagnostowanie zasobów, potrzeb i problemów związanych z bezrobociem na terenie miasta.	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Agencje Zatrudnienia, Partnerzy Rynku Pracy, Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
<p>Ad. 1.</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach w zakresie realizacji polityki rynku pracy w 2018 roku współpracował z różnymi podmiotami rynku pracy, w tym w szczególności z pracodawcami lokalnego rynku pracy, instytucjami szkoleniowymi, Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach, Wydziałem Rozwoju Miasta oraz Wydziałem Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Katowice, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach, agencjami zatrudnienia, Izbą Rzemieślniczą Małej i Średniej Przedsiębiorczości, Regionalną Izbą Gospodarczą, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W ramach współpracy z pracodawcami Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach zorganizował spotkania z partnerami rynku pracy w siedzibie urzędu celem przedstawienia informacji o formach pomocy oraz na temat legalności zatrudnienia cudzoziemców na terenie RP. Zorganizowano również Targi Pracy umożliwiające osobom bezrobotnym i poszukującym pracy kontakt z większą liczbą pracodawców oraz z innymi instytucjami rynku pracy. W ramach prowadzonej współpracy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach nadal wspierał działania Powiatowego Urzędu Pracy w rekrutacji kandydatów do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy.</p> <p>W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej rozpoczął realizację projektu współfinansowanego ze środków unijnych „Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”. Jedynym z komponentów tego projektu, realizowanym w partnerstwie projektowym, jest dążenie do reintegracji zawodowej mieszkańców Katowic zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu braku pracy. W ramach kompleksowego wsparcia społeczno-zawodowego, realizowanego przez partnera - Śląskie Centrum Profilaktyki i Psychoterapii w 2018 roku realizowano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - spotkania z zakresu diagnozy i budowy Indywidualnego Planu Wsparcia, - terapię indywidualną i wyjazdową terapię grupową, - treningi rozwojowo-korekcyjne - grupowe spotkania mające na celu pracę nad motywacją uczestników,		

pomoc w utrzymaniu abstynencji, wzajemne wsparcie oraz pomoc w zmianie dotychczasowych destruktywnych nawyków na nowe, które pomagają w zmianie sytuacji życiowej,

- kursy zawodowe przygotowujące do zawodu, nadające nowe umiejętności, zwiększające szanse uczestnika na rynku pracy, uzupełniające wcześniejsze deficyty uczestnika w aspekcie wykształcenia,

- indywidualne i grupowe spotkania z doradcą zawodowym w ramach Warsztatów Aktywnego Poszukiwania Pracy.

Ponadto przy współpracy z Instytutem Współpracy i Partnerstwa Lokalnego z Katowic realizowany był Klub Integracji Społecznej, w ramach którego odbywały się spotkania uczestników z doradcą zawodowym, psychologiem, warsztaty z zakresu umiejętności społecznych, warsztaty z zakresu budowania przedsiębiorczości, a także spotkania indywidualne w zakresie pośrednictwa pracy, treningu pracy oraz doradztwa zawodowego.

Ad. 2.

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach celem wsparcia osób oddalonych od rynku pracy, w tym w szczególności długotrwale bezrobotnych podjął działania w zakresie nawiązania współpracy interdyscyplinarnej na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Model wielosektorowej współpracy poprzez rozwiązanie problemów społecznych ma na celu doprowadzenie do zatrudnienia. W skład zespołów interdyscyplinarnych wchodzi ośrodki pomocy społecznej, policja, kuratorzy sądowi oraz powiatowe urzędy pracy.

Ad. 3.

Celem zwiększenia możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. Młodzież NEET) Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach realizował projekt pozakonkursowy pn. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Mieście Katowice (III)” realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. W ramach projektu urząd objął wsparciem 271 osób bezrobotnych.

Celem zwiększenia możliwości zatrudnienia osób w wieku powyżej 30 roku życia pozostających bez pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach, urząd realizował projekt pn. „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach (III)” realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020. W ramach projektu urząd objął wsparciem 227 osób bezrobotnych.

Ad 4.

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach podejmował działania związane z promocją przedsiębiorczości i samozatrudnienia na lokalnym rynku pracy poprzez przyznanie jednorazowo środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej, refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy oraz zorganizowanie w siedzibie urzędu Otwartego Dnia Przedsiębiorczości we współpracy z Wydziałem Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Katowice oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach.

Ad. 5.

W zakresie diagnozy potrzeb pracodawców oraz łagodzenia skutków bezrobocia Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach opracował monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego. Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach przeprowadził analizę ofert pracy i osób bezrobotnych według wielkich grup zawodów elementarnych, co pozwoliło wyłonić deficytowe i nadwyżkowe zawody wśród zarejestrowanych bezrobotnych. Głównym celem sporządzonego raportu z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych było wskazanie istotnych źródeł informacji o poziomie popytu i podaży na rynku pracy.

C3 D₂	1. Tworzenie nowych i rozwijanie istniejących przedsięwzięć, projektów i programów nakierowanych na zwiększenie szans na rynku pracy, w szczególności osób w trudnej sytuacji życiowej. 2. Rozszerzanie zakresu współpracy z pracodawcami.	Urząd Miasta : -Wydział Polityki Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Partnerzy Rynku Pracy
-------------------------	---	--

3. Wzmacnianie aktywności osób niepełnosprawnych w poruszaniu się po rynku pracy.

Ad. 1.

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach podejmował działania ukierunkowane na zapobieganie długotrwałemu bezrobociu, aktywizację zawodową grup defaworyzowanych na rynku pracy oraz wspieranie małej i średniej przedsiębiorczości. Działania realizowane były w szczególności w ramach następujących programów: staży u pracodawców, prac interwencyjnych, robót publicznych, szkoleń, refundacji pracodawcom kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy, przyznania jednorazowo środków na podjęcie własnej działalności gospodarczej, dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie osób powyżej 50 roku życia, bonów zatrudnieniowych oraz na zasiedlenie.

Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach w 2018 roku realizował projekt pozakonkursowy pn. „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach (III)” Działanie 7.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020. Grupę docelową projektu stanowiły osoby powyżej 30 roku życia, pozostające bez pracy, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach jako bezrobotne, dla których został ustalony I lub II profil pomocy, należące co najmniej do jednej z wymienionych grup: osoby powyżej 50 roku życia, kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale bezrobotne (za osobę długotrwale bezrobotną uznaje się osobę bezrobotną nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy), osoby o niskich kwalifikacjach (za osobę o niskich kwalifikacjach uznaje się osobę posiadającą wykształcenie na poziomie podstawowym, średnim I stopnia oraz ponadgimnazjalnym).

W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizował zadania mające na celu zwiększenie szans na rynku pracy osób w trudnej sytuacji życiowej w ramach projektu „Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”. W ramach projektu realizowano m.in. Program Aktywności Lokalnej Wełnowiec-Józefowiec i Dąb, Program Aktywności lokalnej w Zawodziu, kompleksowe wsparcie (społeczne, edukacyjne, zawodowe, w tym spotkania z doradą zawodowym oraz kursy przygotowujące do zawodu) osób borykających się z problemem uzależnienia oraz we współpracy z Instytutem Współpracy i Partnerstwa Lokalnego realizowano Klub Integracji Społecznej.

Ponadto w 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej przygotowywał się do wdrożenia w realizowanych projektach unijnych tj.: „Centrum Społecznościowe - Nasze Załęże – I etap”, „Bogucice – moje miejsce na ziemi. Program aktywności lokalnej – I etap”, „Centrum Społecznościowe Szopki w Szopienicach - etap I”, „Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska rodzinnego – I etap” usług aktywnej integracji o charakterze zawodowym, nakierowanych na zwiększenie szans na rynku pracy, w szczególności osób w trudnej sytuacji życiowej. W każdym projekcie przewidziano m.in.: warsztaty aktywizacyjne i warsztaty psychologiczne, treningi umiejętności społecznych, indywidualną edukację z zakresu orientacji prozawodowej, indywidualne konsultacje psychologiczne, kursy kwalifikacyjne zakończone certyfikatem oraz badania wstępne (ew. sanitarne, psychotechniczne itp.), staże zawodowe, indywidualny trening pracy.

Ad 2.

W ramach kontynuacji realizowanych przedsięwzięć Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach organizował w 2018 roku spotkania z pracodawcami w ramach giełd pracy, spotkań informacyjnych nt. sytuacji na rynku pracy, oferowanych form wsparcia oraz legalności zatrudnienia cudzoziemców, a także zorganizował Targi Pracy oraz Dni Otwarte w ramach Światowego Tygodnia Przedsiębiorczości oraz Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Na potrzeby opracowania prognozy zapotrzebowania na zawody i specjalności Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy, Izbą Rzemieślniczą Małej i Średniej Przedsiębiorczości oraz Wydziałem Obsługi Inwestorów Urzędu Miasta Katowice uczestniczył w przygotowaniu Barometru zawodów na rok 2019 na terenie Miasta Katowice. Celem zapobiegania utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań zmieniającej się gospodarki Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach finansował ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego koszty kształcenia ustawicznego dla pracodawców i pracowników.

Ad. 3.

W ramach wzmacniania aktywności osób niepełnosprawnych w poruszaniu się po rynku pracy w 2018 roku

Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach kontynuował realizację Programu działań w zakresie rehabilitacji zawodowej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych w ramach „Miejskiego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 – Katowice bez barier”.

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach promował samozatrudnienie i przedsiębiorczość wśród osób niepełnosprawnych oraz prowadził działania mające na celu wsparcie pracodawców w zakresie zwrotu kosztów wyposażenia stanowisk pracy utworzonych dla osób niepełnosprawnych. Źródłem finansowania wskazanych działań urzędu były środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2018 roku oferował wsparcie w postaci poradnictwa zawodowego dla mieszkańców miasta Katowice, pozostających w trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych. Aktualizował i upowszechniał informator dla osób poszukujących zatrudnienia, zawierający również ważne informacje dla osób niepełnosprawnych poruszających się po rynku pracy. Ponadto, w ramach projektu „Katowice Miasto Otwarte – Organizowanie Społeczności Lokalnej – I etap”, skierowanego do osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących tereny rewitalizowane miasta Katowice, świadczone było wsparcie trenera pracy, który pomagał osobie niepełnosprawnej w procesie zdobywania i utrzymywania zatrudnienia.

Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Rok 2016	Rok 2018	Uwagi do 2018 roku	Prognoza/ potrzeby 2019
1.	Stopa bezrobocia rejestrowanego	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	2,8%	1,6%	Katowice należą do miast o najniższej stopie bezrobocia w województwie śląskim oraz są jednym z miast o najniższej stopie bezrobocia w kraju.	1,5%
2.	Liczba osób bezrobotnych ogółem	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	5 970	3 579	Liczba bezrobotnych w 2018r. systematycznie spadała. W styczniu 2018r. wyniosła 4 923 osoby, w grudniu 2018r. 3 579 osób.	3 500
3.	Liczba osób pozostających bez pracy dłużej niż jeden rok	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	2 383	1 973	Osoby pozostające bez pracy dłużej niż jeden rok stanowiły 55,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych.	2 000
4.	Liczba osób bezrobotnych objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	3 012	1 873	Liczba osób, które otrzymują świadczenia z tytułu bezrobocia (art.7, pkt.4 ustawy o pomocy społecznej).	tendencja spadkowa prognozowana
5.	Liczba kontaktów nawiązanych i utrzymanych z pracodawcami z terenu działania urzędu	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	5 499	3 566	Doradcy klienta biznesowego nawiązują i utrzymują kontakty z pracodawcami z lokalnego rynku pracy.	3 800
6.	Liczba zorganizowanych giełd pracy i spotkań z pracodawcami	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	139	118	Giełdy pracy są organizowane w siedzibie urzędu, w przypadku gdy pracodawca chce przeprowadzić rekrutację z większą liczbą kandydatów.	125
7.	Liczba ofert pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	12 840	18 098	Liczba zgłoszonych ofert pracy ogółem 18 098, w tym subsydiowanych 856 oraz 8 361 dla cudzoziemców.	23 000 (w tym 13 800 dla cudzoziemców)
8.	Liczba wydanych skierowań do pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	8 661	7 191	Liczba wydanych skierowań ogółem 7 191, w tym do odbycia stażu 1 213.	7 000
9.	Liczba podjęć pracy w wyniku działań pośredników pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	1 881	1 168	Liczba podjęć pracy ogółem 1 168, w tym podjęcia stażu 329.	1 200
10.	Liczba podjęć pracy ogółem	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	5 844	3 853	Liczba podjęć pracy w wyniku działań urzędu oraz samodzielne podjęcia pracy przez osoby bezrobotne.	4 000
11.	Liczba osób objętych doradztwem zawodowym przed uzyskaniem	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	167	215	Osoby zainteresowane uruchomieniem własnej działalności gospodarczej mają możliwość konsultacji z doradcą zawodowym.	220

	środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej					
12.	Liczba złożonych wniosków na rozpoczęcie działalności gospodarczej (samozatrudnienie)	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	526	502	Liczba złożonych wniosków ogółem 502, w tym 84 w ramach środków Funduszu Pracy, 163 w ramach projektu PO WER ⁵ , 252 w ramach projektu RPO WSL oraz 3 w ramach środków PFRON.	220
13.	Liczba osób, którym przyznano środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej (samozatrudnienie)	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	271	205	Liczba przyznanych dotacji ogółem 205, w tym 29 w ramach środków Funduszu Pracy, 78 w ramach projektu PO WER, 95 w ramach projektu RPO WSL oraz 3 w ramach środków PFRON.	154
14.	Liczba osób skierowanych do pracy w ramach zawartych umów o roboty publiczne	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	267	181	Liczba wydanych skierowań 181, zatrudnienie podjęto 56 osób.	80
15.	Liczba osób zatrudnionych w ramach zawartych umów o refundację kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	57	27	Liczba zatrudnionych osób na doposażonych stanowiskach pracy ogółem 27, w tym 21 w ramach środków Funduszu Pracy, 6 osób w ramach środków PFRON.	12
16.	Liczba osób skierowanych na szkolenie	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	131	83	Liczba osób skierowanych ogółem 83, w tym 74 skierowane na szkolenia w trybie indywidualnym oraz 9 którym sfinansowano koszty egzaminów i licencji.	81
17.	Liczba osób, które ukończyły szkolenia	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	127	82	Liczba osób ogółem 82, w tym 74 szkolenia w trybie indywidualnym pod potrzeby pracodawcy oraz 8 którym sfinansowano koszty egzaminów i licencji.	81
18.	Liczba osób objętych usługami: - poradnictwa zawodowego, - pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	816	1 228	Ogółem 1 228 osób, w tym 251 objętych poradnictwem zawodowym oraz 977 informacjami zawodowymi o rynku pracy oraz zawodach stanowiącymi pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.	1 300
19.	Liczba złożonych wniosków o przyznanie dotacji na założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	0	0	W 2018r. do urzędu nie wpłynęły wnioski osób zarejestrowanych o przyznanie środków na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej.	0
20.	Liczba osób, którym przyznano środki na założenie spółdzielni socjalnej lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	0	0	W 2018r. do urzędu nie wpłynęły wnioski osób zarejestrowanych o przyznanie środków na założenie lub przystąpienie do spółdzielni socjalnej.	0
21.	Liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	1 168	772	Ogółem 18 098 ofert pracy, w tym 772 dla osób niepełnosprawnych.	700
22.	Liczba podjęć pracy przez osoby niepełnosprawne w wyniku wydanych skierowań	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	47	45	Pracodawcy zgłaszający oferty pracy dla osób niepełnosprawnych wymagają pełnej sprawności fizycznej.	50
23.	Liczba osób niepełnosprawnych, którym została udzielona	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	28	18	Osoby niepełnosprawne obsługiwane są przez doradców klienta, którzy w uzasadnionych przypadkach wskazali na konieczność objęcia usługami	20

⁵ Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020

	pomoc w ramach poradnictwa zawodowego				poradnictwa zawodowego 18 osób.	
24.	Liczba osób niepełnosprawnych skierowanych na szkolenia	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	2	3	W 2018 r. 3 osoby bezrobotne z orzeczonym stopniem niepełnosprawności złożyły wnioski o przeszkolenie w trybie indywidualnym pod potrzeby konkretnego pracodawcy.	2
25.	Liczba osób niepełnosprawnych, które ukończyły szkolenia	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	2	3	W 2018r. 3 osoby bezrobotne z orzeczonym stopniem niepełnosprawności ukończyły szkolenie w trybie indywidualnym pod potrzeby konkretnego pracodawcy.	2
26.	Liczba wniosków złożonych przez pracodawców o zwrot kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy dla osoby niepełnosprawnej	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	17	8	Liczba złożonych wniosków pracodawców o zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w ramach środków algorytmowych PFRON.	7
27.	Liczba dokonanych zwrotów kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	9	6	Liczba dokonanych refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w ramach środków algorytmowych PFRON.	5
28.	Liczba projektów nakierowanych na wsparcie osób zarejestrowanych realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	2	2	Projekt „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Mieście Katowice (III)” - Poddziałanie 1.1.1 w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Projekt „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach (III)” - Działanie 7.2 w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.	3
29.	Liczba osób objętych wsparciem w ramach projektów realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w ramach środków Europejskiego Funduszu Społecznego	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	599	498	Liczba osób ogółem 498, w tym 271 w ramach projektu „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w Mieście Katowice (III)” - Poddziałanie 1.1.1 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 227 w ramach projektu „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Katowicach (III)” - Działanie 7.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego.	520

Na podstawie analizy powyższych danych można wnioskować, iż na rynku pracy w Katowicach obserwuje się tendencję spadkową w zakresie liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych oraz stopy bezrobocia. Katowice wśród miast województwa śląskiego utrzymują się od wielu lat na pierwszym miejscu, jako miasto o najniższej stopie rejestrowanego bezrobocia. W stosunku do roku 2016 spadła zarówno liczba osób bezrobotnych pozostających w ewidencji urzędu, jak również stopa bezrobocia.

Aktualnie pracodawcy wskazują na problemy związane z pozyskaniem pracowników, co przełożyło się na wzrost liczby ofert pracy. Sytuacja na lokalnym rynku pracy sprzyja osobom poszukującym pracy ponieważ pracodawcy dysponują wieloma wolnymi miejscami pracy. W odniesieniu do roku 2016 znacznie zmniejszyła się liczba osób młodych do 30 roku życia pozostających w ewidencji urzędu (o 45%) przede wszystkim z uwagi na realizację projektów aktywizacji zawodowej. W najbliższym czasie nie przewiduje się wzrostu liczby osób w tej kategorii wiekowej. Na wysokim poziomie utrzymuje się natomiast liczba osób długotrwale bezrobotnych posiadających III profil pomocy (osoby oddalone od rynku pracy), w stosunku do

których ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nie przewiduje zastosowania usług pośrednictwa pracy oraz aktywnych form pomocy. Są to głównie podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i osoby rejestrujące się dla ubezpieczenia zdrowotnego, niezainteresowane podjęciem pracy i uzyskaniem pomocy ze strony Urzędu Pracy. Szacuje się, że zjawisko długotrwałego bezrobocia na rynku pracy w Katowicach nadal będzie utrzymywało się na dotychczasowym wysokim poziomie, a przy spadku koniunktury gospodarczej może nawet ulec zwiększeniu liczba osób pozostających w ewidencji urzędu przez okres powyżej 12 miesięcy. Nadal wśród osób długotrwale bezrobotnych najwyższy udział będą stanowiły osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych oraz bez kwalifikacji zawodowych.

Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach kieruje swoje działania na przywrócenie osób bezrobotnych do aktywności zawodowej, jak również wsparcie pracodawców lokalnego rynku pracy w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy oraz na promocję samozatrudnienia i przedsiębiorczości. Cele te realizowane są poprzez zastosowanie usług i instrumentów aktywnej polityki rynku pracy. Działania Powiatowego Urzędu Pracy w Katowicach obejmują aktywizację zawodową osób bezrobotnych poprzez świadczenie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy stałej i subsydiowanej, organizację szkoleń, rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych, promowanie przedsiębiorczości oraz samozatrudnienia, jak również pozyskiwanie środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania urzędu dotyczą przede wszystkim poprawy jakości kapitału ludzkiego przy uwzględnieniu potrzeb i preferencji pracodawców, a także weryfikacji indywidualnych celów życiowych i zawodowych osób zarejestrowanych oraz zwiększania ich motywacji do aktywności na rynku pracy. Ponadto urząd wspiera pracodawców tworzących nowe miejsca pracy w celu podjęcia i utrzymania zatrudnienia osób defaworyzowanych na rynku pracy.

Należy także zauważyć, że oferta Miasta Katowice w zakresie działań nakierowanych na zwiększenie szans na rynku pracy, w szczególności osób w trudnej sytuacji życiowej jest bogata i w kolejnych latach będzie się jeszcze bardziej rozwijać. Równie silny nacisk należy jednak również położyć na motywowanie mieszkańców do zmiany swojej niekorzystnej sytuacji zawodowej.

Wskaźnik rezultatu: Zwiększenie dostępności instrumentów rynku pracy dla osób poszukujących zatrudnienia oraz wzrost ich potencjału adaptacyjnego w sferze społeczno-zawodowej.

Ilość osób objętych w 2016 roku instrumentami rynku pracy w ramach subsydiowanego zatrudnienia, finansowanych ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosiła 1 927 osób, natomiast ilość osób objętych w 2018 roku instrumentami rynku pracy w ramach subsydiowanego zatrudnienia, finansowanych ze środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosiła 1 188 osób. Wskaźnik dynamiki zmian w roku 2018 w porównaniu do roku 2016 kształtował się na poziomie (-) 38,3%. Według danych statystycznych na rynku pracy w Katowicach obserwuje się systematyczny spadek liczby rejestracji osób bezrobotnych i stopy bezrobocia. W wyniku spadku liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych, jak również z uwagi na złożone przez osoby zarejestrowane odmowy z udziału w formach wsparcia (566 osób) i rezygnacje pracodawców z przyjęcia osoby skierowanej do odbycia formy aktywizacji zawodowej, objęto wsparciem w roku 2018 mniej osób zarejestrowanych niż w roku 2016.

Na rok 2019 Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach szacuje objąć aktywizacją zawodową 667 osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu w ramach środków Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Z uwagi na poprawę sytuacji na rynku pracy urząd otrzymał na rok 2019 o 20% niższy limit środków finansowych z przeznaczeniem na promocję zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizację zawodową osób zarejestrowanych niż w roku 2018, co ma wpływ na zmniejszoną liczbę osób planowanych do objęcia usługami i instrumentami rynku pracy.

Na podstawie przedstawionych efektów realizowanych działań rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań w ramach celu strategicznego określonego jako rynek pracy otwarty dla każdego.

4. Przeciwdziałanie uzależnieniom

Cel strategiczny rozwijanie profilaktyki oraz działań służących rozwiązywaniu problemu uzależnień

Kierunki działań strategicznych

C4 K₁	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i osób z deficytami poznawczymi.
C4 K₂	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom/rodzinom z problemem uzależnienia i współuzależnienia oraz zagrożonych uzależnieniami, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
C4 K₃	Prowadzenie działalności diagnostycznej, informacyjnej i edukacyjnej oraz wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej profilaktyce i rozwiązywaniu problemu uzależnień.

Działania

Cel strategiczny: rozwijanie profilaktyki oraz działań służących rozwiązywaniu problemu uzależnień		
CEL	DZIAŁANIA	REALIZATOR I PARTNERZY
C4 D₁	<p>1. Organizowanie grup terapeutycznych oraz pomocy rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i osób z deficytami poznawczymi.</p> <p>2. Prowadzenie ustawowej procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.</p>	<p>Urząd Miasta Katowice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wydział Polityki Społecznej, - Wydział Nadzoru Właścicielskiego we współpracy z Miejską Izbą Wyrzeźwień i Ośrodkiem Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe, instytucje służby zdrowia
<p>Ad. 1.</p> <p>W Katowicach specjalistyczną terapię uzależnień (głównie w formie grup terapeutycznych) realizowały 3 placówki leczenia uzależnienia i współuzależnienia, finansowane w ramach kontraktu z NFZ: Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia (funkcjonuje w ramach Centrum Psychiatrii w Katowicach, NZOZ „AZTIRO” oraz Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia NZOZ „Altermed”. Ponadto z budżetu Miasta Katowice sfinansowano terapię w oddziale dziennym ze specjalnym programem dla osób z deficytami poznawczymi (kierowanymi przez MOPS), grupę terapeutyczną dla studentów, którzy dorastali w rodzinach z problemem alkoholowym a także dla osób eksperymentujących i uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz ich rodzin prowadzonych przez Polskie Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii. Miejska Izba Wyrzeźwień i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Katowicach w 2018 roku realizowały: pomoc psychologiczną i terapeutyczną dla osób uzależnionych i ich rodzin, działania profilaktyczne skierowane do młodzieży (wykłady i mikroedukacja dotyczące szkodliwości picia alkoholu oraz zażywania dopalaczy), działania profilaktyczne skierowane do osób dorosłych (wykłady dotyczące szkodliwości picia alkoholu oraz zażywania dopalaczy) a także współpracę z instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>Ad. 2</p> <p>Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadziła regularne działania związane ze zobowiązaniem do leczenia odwykowego, prowadziła rozmowy motywujące z osobami z problemem alkoholowym oraz z ich rodzinami. Stałym elementem działania tej Komisji jest współpraca z różnymi instytucjami: Policją, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Katowicach, Miejską Izbą Wyrzeźwień i Ośrodkiem Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu, placówkami służby zdrowia zajmującymi się terapią uzależnienia od alkoholu oraz Sądem Rejonowym.</p> <p>Szczegółowe dane dotyczące realizowanych działań znajdują się w sprawozdaniu z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok (uchwała nr VI/98/19 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2019 roku).</p>		
C4 D₂	1. Organizowanie i wspieranie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami.	<p>Urząd Miasta Katowice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wydział Polityki Społecznej, - Wydział Edukacji i Sportu we współpracy

		z Centrum Usług Wspólnych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe
<p>W 2018 roku w 46 katowickich szkołach realizowane były Środowiskowe Programy Profilaktyczne w formie zajęć pozalekcyjnych (w trakcie całego roku szkolnego), natomiast w formie zajęć sportowych realizowane były przez 33 uczniowskie kluby sportowe (w ramach przyznanej dotacji na realizację zadania pn.: „Prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych”). Katowickie szkoły podstawowe i gimnazja co roku uczestniczą w ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł”. Programy profilaktyczno – edukacyjne takie jak „Archipelag Skarbów”, „Marihuana – prawda i mity”, „Smak Życia – debata o dopalaczach”, „Debata”, „Korekta” prowadzone były na zapotrzebowanie szkół, finansowane przez Miasto Katowice poprzez Wydział Polityki Społecznej.</p> <p>Regularne oddziaływania profilaktyczne realizowane były także przez placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w ramach 8 placówek prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach i 14 prowadzonych przez organizacje pozarządowe.</p> <p>W ramach swojej działalności świetlice i kluby młodzieżowe MOPS w 2018 roku realizowały programy profilaktyczne adresowane do wychowanków – dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami, wychowujących się w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności w rodzinach ubogich, rozbitych, niepełnych, niezaradnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym lub uzależnieniami. Oprócz indywidualnych programów psychokorekcyjnych ukierunkowanych na wzmacnianie samooceny dziecka, dawanie mu oparcia emocjonalnego i moralnego, uczenie rozpoznawania, nazywania i komunikowania własnych uczuć, potrzeb, myśli, dostarczanie informacji o znaczeniu jego zachowania dla innych i konieczności brania za nie odpowiedzialności w świetlicach i klubach realizowane były autorskie grupowe programy o charakterze socjoterapeutycznym. Programy te, oparte na diagnozie sytuacji w grupie uwzględniającej elementy procesu grupowego, realizowały cele związane z kształtowaniem umiejętności społecznych takich jak współpraca, poprawne komunikowanie się, zachowania asertywne, radzenie sobie w sytuacjach konfliktowych, odpowiedzialność za własne wybory i zachowanie, promujące zdrowy, wolny od uzależnień styl życia.</p> <p>Uwaga: programy profilaktyczne „Bezpieczne Dziecko – Przyjaciół Szupka”, „Bezpieczny Gimnazjalista” oraz „Bezpieczna Młodzież” prowadzone we wszystkich katowickich szkołach nie są od ubiegłego roku realizowane w ramach Miejskiego Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (w ramach rozdziału 85154), ale kontynuowane w dotychczasowym wymiarze w ramach Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego w 2019 roku.</p> <p>Szczegółowe dane dotyczące realizowanych działań znajdują się w sprawozdaniu z realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok (uchwała nr VI/98/19 Rady Miasta Katowice z dnia 28 marca 2019 roku).</p>		
C4 D₃	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpowszechnianie wśród mieszkańców Katowic informacji dotyczącej oferty wsparcia dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem. 2. Zlecenie zadań do realizacji w ramach profilaktyki uzależnień wyspecjalizowanym podmiotom, w tym zwłaszcza organizacjom pozarządowym. 3. Diagnozowanie potrzeb i problemów związanych z uzależnieniami na terenie miasta. 	Urząd Miasta Katowice: - Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe,
<p>Ad 1.</p> <p>W wielu instytucjach (placówkach służby zdrowia, komisariatach policji, terenowych punktach pomocy społecznej, Urzędzie Miasta Katowice) rozpowszechniono „Informator Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych” zawierający spis teleadresowy miejsc pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin, informację o procedurze zobowiązania do leczenia odwykowego, objawy ostrzegawcze oraz wskazówki postępowania dla rodzin osób uzależnionych od alkoholu.</p>		

Ad. 2.

Wiele organizacji pozarządowych realizowało zadania w różnych obszarach profilaktyki: pracy z dziećmi i młodzieżą (świetlice i kluby środowiskowe), osób zagrożonych lub już uzależnionych (punkty konsultacyjne), a także utrzymujących trzeźwość (kluby abstynentów, obóz terapeutyczno-integracyjny, wyjazdy dla rodzin zawierające program terapeutyczny, kulturalny i duchowy).

Ad 3.

Diagnoza problemów związanych z uzależnieniem od alkoholu na terenie miasta z uwzględnieniem dynamiki tych problemów na przestrzeni kilku ostatnich lat opracowana została na potrzeby Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok przyjętego uchwałą nr III/33/18 Rady Miasta Katowice z dnia 20 grudnia 2018 roku.

Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Rok 2016	Rok 2018	Uwagi do 2018 roku	Prognoza/potrzeby 2019
1.	Wydatki Budżetu Gminy w Dziale 851 - Ochrona zdrowia oraz wydatki w rozdziale 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	Wydział Polityki Społecznej	5 250 885,73 zł	5 789 612,28 zł	W tym: WPS: 2 780 789,29 zł, WEIS: 400 000,00 zł, MOPS: 1 440.827,72 zł, MIWiOśrodek: 741 670,18 zł, Placówki oświatowe: 426 325,09 zł.	W tym: WPS: 3 000 094 zł, WEIS: 400 000 zł, MOPS: 1 599 407 zł, MIWiOśrodek: 693 891 zł, Placówki oświatowe: 376 193 zł.
2.	Wydatki Budżetu Gminy w Dziale 851 - Ochrona zdrowia oraz wydatki w rozdziale 85153 - Zwalczanie narkomanii	Wydział Polityki Społecznej	2 102 143,66 zł	1 786.127,85 zł	W tym: WPS: 162 389,81 zł, WEIS: 400.000,00 zł, MOPS: 803 966,19 zł, Placówki oświatowe: 419 771,85 zł.	W tym: WPS: 162 391 zł, WEIS: 400 000 zł, MOPS: 891 831 zł, Placówki oświatowe: 376 193 zł.
3.	Liczba osób korzystających z pomocy w postaci grup terapeutycznych	Wydział Polityki Społecznej	205	215	W tym: - oddział dzienny prowadzonym przez Centrum Psychiatrii, - grupy DDA, - grupy prowadzonej w MIW i Ośrodku, - prowadzonej przez PTZN.	200
4.	Liczba osób, które uczestniczyły w grupach wsparcia, obozach terapeutycznych	Wydział Polityki Społecznej	264	304	W tym grupy prowadzone przez: Stowarzyszenia Trzeźwościowe „Dwójka” oraz „Jędrus”, obóz terapeutyczno-integracyjny organizowany przez Stowarzyszenie „Dwójka” oraz wydarzenia organizowane przez Trzeźwościowe Stowarzyszenie Kulturalno-Turystyczne.	300
5.	Liczba porad w ramach indywidualnej pomocy psychologicznej i terapeutycznej z powodu uzależnienia lub współuzależnienia	Wydział Polityki Społecznej	2 395	3 146	W tym: Punkt Konsultacyjny Ośrodka Interwencji Kryzysowej Stowarzyszenia Ad Vitam Dignam, Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Dwójka”, Miejska Izba Wyrzęźwień i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu, Poradnia PTZN.	3 000
6.	Liczba porad telefonicznych udzielonych w ramach telefonu	Wydział Polityki Społecznej	2 903	3 676		3 600

	zaufania prowadzonych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym					
7.	Liczba osób, wobec których podjęto procedurę zobowiązania do leczenia odwykowego	Wydział Polityki Społecznej	262	254	Wskaźnik dotyczy tylko wniosków, które wpłynęły w 2018 roku, oprócz tego kontynuowano sprawy z poprzednich lat.	260
8.	Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Wydział Polityki Społecznej	22	22	W tym: - 8 prowadzonych przez MOPS, - 14 prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	22
9.	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą placówek wsparcia dziennego	Wydział Polityki Społecznej	1 516	1 164	W tym: - 268 w placówkach MOPS, - 896 w placówkach prowadzonych przez organizacje pozarządowe.	1 160
10.	Liczba osób objętych programami profilaktycznymi	Wydział Polityki Społecznej	24 000	15 077	Na tę liczbę składają się wszyscy uczniowie do których dociera przynajmniej jedno z oddziaływań profilaktycznych realizowanych w ramach programów finansowanych przez miasto Katowice.	15 000
11.	Liczba umów zawartych na realizację zadań w ramach profilaktyki uzależnień (z rozróżnieniem umów na dotacje i umów w oparciu o prawo zamówień publicznych)	Wydział Polityki Społecznej	75 (w tym: 60 dotacji, 18 zleceń w oparciu o ustawę Prawo zamówień publicznych)	67 (w tym: 56 dotacji, 11 zleceń w oparciu o Prawo zamówień publicznych)	W tym: WPS: 23 dotacje, 11 zleceń w oparciu o Prawo zamówień publicznych, WEiS: 33 dotacje.	70
12.	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację umów (z wyróżnieniem organizacji pozarządowych)	Wydział Polityki Społecznej	3 281 857,83 zł (w tym organizacje pozarządowe: 3 196 349,48 zł)	3 577 311,00 zł (w tym organizacje pozarządowe: 3 496 556,71 zł)	Wzrost wynika z rosnących kosztów funkcjonowania placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	3 598 000 zł (w tym WEiS: 800 000,00 zł)
13.	Liczba podmiotów, z którymi zawarto umowy na realizację zadań w ramach profilaktyki uzależnień (w tym ze wskazaniem liczby organizacji pozarządowych)	Wydział Polityki Społecznej	60 (w tym organizacje pozarządowe 56)	55 (w tym organizacje pozarządowe 51)	W tym: WPS: 23 (w tym 19 organizacji pozarządowych), WEiS: 33 (tylko UKS-y)	55 (w tym organizacje pozarządowe 51)

Porównanie wskaźników uzyskanych w 2018 roku w stosunku do 2016 roku wykazuje, że większość wskaźników utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Tendencje wzrostową zaobserwowano w liczbie osób korzystających z pomocy w zakresie rozwiązywania problemu alkoholowego, w tym korzystających z grup terapeutycznych, grup wsparcia, obozów terapeutycznych, porad w ramach indywidualnej pomocy psychologicznej i terapeutycznej z powodu uzależnienia lub współuzależnienia, porad telefonicznych udzielonych w ramach telefonu zaufania przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym. Wzrosła także wartość środków finansowych przeznaczonych na realizację umów zawartych w ramach zadań dotyczących profilaktyki uzależnień. Wyraźny spadek wartości wskaźnika można stwierdzić w kategorii „Liczba osób objętych programami profilaktycznymi”. Wynika to ze zmiany sposobu finansowania programu profilaktycznego „Bezpieczna Szkoła – Bezpieczny Uczeń”, który jest realizowany we wszystkich szkołach i na wszystkich poziomach edukacyjnych. Program ten zawiera 4 moduły tematyczne, z których jeden poświęcony jest uzależnieniom, natomiast pozostałe różnym formom bezpieczeństwa (w kontaktach z rówieśnikami, z dorosłymi oraz bezpiecznym sposobom spędzania wolnego czasu). W związku z tym od 2018 roku jest on finansowany i sprawozdawany jedynie w ramach „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego”.

Wskaźnik rezultatu: Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości kompleksowych usług publicznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie i ograniczenie skutków uzależnień.

W 2018 roku kontynuowano działania rozpoczęte w latach poprzednich. Intensywne działania w tym zakresie pozwoliły na wzrost osiągniętych wskaźników dla poszczególnych działań lub co najmniej na utrzymanie ich na zbliżonym poziomie. W celu osiągnięcia jak najtrwalszych i długofalowych efektów, realizowane działania były skoncentrowane na dzieciach i młodzieży. Realizowane programy były kierowane do ogólnej populacji uczniów katowickich szkół, ale również do dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych, w tym z problemem alkoholowym. Szczególnie wobec ostatniej grupy odbiorców stosuje się profesjonalną i systematyczną pomoc w formie oddziaływań psychokorekcyjnych, realizowanych przez placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. Oferta pomocy dla osób dorosłych obejmuje kilka obszarów wynikających z etapu uzależnienia od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych. Poczynając od wczesnej interwencji specjalistów terapii uzależnień prowadzących rozmowy z osobami opuszczającymi Izbę Wytrzeźwień, poprzez grupę motywacyjno-edukacyjną (prowadzoną w ramach Miejskiej Izby Wytrzeźwień i Ośrodka Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu w Katowicach), która jest wstępem do pogłębionej terapii, aż po kierowanie do specjalistycznych placówek terapii uzależnień i współuzależnienia finansowanych w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia. To ostatnie zadanie wraz z monitorowaniem przebiegu terapii wykonuje Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach swych ustawowych kompetencji. W 2018 roku finansowane były grupy terapeutyczne dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym zwłaszcza w zakresie problemów narkotykowych. Dla osób o długotrwałej abstynencji oraz ich rodzin prowadzono działania o charakterze rehabilitacyjnym (w tym bardzo cenione obozy terapeutyczno-integracyjne) prowadzone przez stowarzyszenia trzeźwościowe. Istotnym elementem pomocy dorosłym osobom uzależnionym jest corocznie aktualizowany informator, w którym zamieszczono wszystkie placówki służby zdrowia zajmujące się problemem uzależnień, organizacje pozarządowe zajmujące się tą tematyką, a także spis grup AA na terenie Katowic oraz opis procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Realizowane w Katowicach działania mają charakter długofalowy, ponieważ działania krótkoterminowe nie przyczyniają się do skutecznego rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.

W związku z powyższym rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań w ramach rozwijania profilaktyki oraz działań służących rozwiązywaniu problemu uzależnień. Przewiduje się utrzymanie zbliżonej ilości realizowanych oddziaływań oraz ilości osób, jaka zostanie nimi objęta.

5. Wspieranie osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny: Katowice - miasto przyjazne dla niepełnosprawnych - integracja działań w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu niepełnosprawnych mieszkańców Katowic oraz zapewnienia ciągłości wsparcia dla osób i rodzin borykających się z konsekwencjami niepełnej sprawności

Kierunki działań strategicznych

C5 K₁	Przygotowanie do samodzielnego funkcjonowania oraz pełnego uczestnictwa w życiu społecznym osób niepełnosprawnych, w tym zaburzonych psychicznie.
C5 K₂	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez ograniczanie barier komunikacyjnych, architektonicznych i społecznych.
C5 K₃	Rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w celu poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Działania

Cel strategiczny: Katowice - miasto przyjazne dla niepełnosprawnych - integracja działań w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu niepełnosprawnych mieszkańców Katowic oraz zapewnienia ciągłości wsparcia dla osób i rodzin borykających się z konsekwencjami niepełnej sprawności		
CEL	DZIAŁANIA	REALIZATOR I PARTNERZY
C5 D₁	1. Rozwój infrastruktury wsparcia (w tym mieszkań treningowych i chronionych) oraz usług społecznych w środowisku zamieszkania (praca socjalna, usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, wolontariat dla osób niepełnosprawnych). 2. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, w tym zaburzonych psychicznie.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach, organizacje pozarządowe.
Ad. 1 Na terenie miasta Katowice funkcjonowały w 2018 roku 3 mieszkania chronione wspierane, w tym 2 dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych, które zapewniały odpowiednie wsparcie w środowisku i umożliwiały samodzielne życie osobom, które ze względu na wiek, niepełnosprawność lub chorobę nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez dom pomocy społecznej, a usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania są niewystarczające lub ze względu na warunki mieszkaniowe czy bytowe są trudne do realizacji. W 2018 roku powstało Katowickie Centrum Usług Społecznych „Integracja” w ramach projektu „Katowice, Miasto Otwarte – działania inwestycyjne – adaptacja, na potrzeby organizacji usług społecznych i środowiskowych dla osób niepełnosprawnych, budynku przy ul. Francuskiej 43”, dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Celem projektu była poprawa jakości i dostępu do usług społecznych oferowanych dla osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie infrastruktury społecznej. W ramach projektu „Ramię w ramię. Rozwój usług społecznych w Katowicach – I etap” działa mieszkanie treningowe dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną dla łącznie 16 osób. Trening usamodzielniania prowadzony w czterech 4 – osobowych grupach obejmuje m.in.: trening zarządzania mieszkaniem oraz trening budżetowy, trening kulinarny, trening umiejętności praktycznych, trening planowania i organizacji dnia, trening załatwiania spraw urzędowych, trening higieny, autoprezentacji i kształtowania własnego wizerunku, trening interpersonalny, trening przyjmowania gości. W ramach dwóch projektów tj. „Katowice Miasto Otwarte – Rozwój Usług Społecznych – I etap” oraz „Ramię w ramię. Rozwój Usług Społecznych w Katowicach – I etap” realizowana była usługa asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Wsparcie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej realizowane było przez profesjonalną kadrę posiadającą doświadczenie w pracy z osobami niepełnosprawnymi. Celem pracy asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej było wsparcie w codziennym funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych, kompensowanie jej braków, pomoc w czynnościach edukacyjnych oraz zawodowych. Zadaniem asystentów osobistych było zapewnienie usługi towarzyszącej (rozmowy wspierające, usługi		

lektorskie, pomoc w realizacji zainteresowań oraz pasji), komunikacyjno-transportowej (pomoc w przemieszczaniu się, pomoc w dotarciu w wyznaczone miejsce, treningi komunikacyjne), rehabilitacyjno-zdrowotnej (wsparcie w wizytach lekarskich), doradczej (pomoc specjalistyczna, pomoc w wyborze sprzętu rehabilitacyjnego, pomoc w załatwieniu spraw urzędowych, treningi ekonomiczne).

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach świadczyli w 2018 roku pracę socjalną w środowisku zamieszkania osób starszych i/lub niepełnosprawnych, która miała na celu ułatwienie kontaktów z placówkami służby zdrowia, udzielanie pomocy w korzystaniu z różnych form rehabilitacji leczniczej i społecznej, a także inicjowanie kontaktów rodzinnych. Ponadto Ośrodek realizował zadanie w postaci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych poprzez zlecenie ich świadczenia podmiotom zewnętrznym w oparciu o przepisy ustawy Prawo zamówień publicznych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Ad. 2

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach w celu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych objął usługami pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego 1 182 osoby. Zorganizowano 11 giełd pracy, w których uczestniczyło 118 osób, z czego do udziału w dalszych rozmowach z pracodawcami zakwalifikowało się 26 osób. Wydano skierowania do pracy 335 osobom. W wyniku realizacji zadań zaplanowanych w ramach pośrednictwa pracy zatrudnienie podjęły 234 osoby. Osoby niepełnosprawne korzystały z oferowanych przez urząd form wsparcia, w ramach staży u pracodawców, prac społecznie użytecznych, robót publicznych, dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie osoby bezrobotnej, która ukończyła 50 rok życia, refundacji kosztów wyposażenia stanowisk pracy, szkoleń oraz dotacji na podjęcie działalności gospodarczej. Urząd skierował swoje działania aktywizacyjne również do grupy osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. Spośród ogólnej liczby 278 zarejestrowanych osób niepełnosprawnych (245 osób bezrobotnych, 33 osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu) 50 stanowiły osoby z orzeczoną jednostką chorobową „choroby psychiczne”, w tym 43 osoby bezrobotne oraz 7 osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Z ogólnej liczby 50 osób zaktywizowano 14 osób, tj. 28 % ogółu zarejestrowanych osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi.

W ramach projektu „Katowice Miasto Otwarte – Organizowanie Społeczności Lokalnej – I etap”, skierowanego do osób z niepełnosprawnościami, zamieszkujących tereny rewitalizowane Miasta Katowice, świadczone było wsparcie trenera pracy, który pomaga osobie niepełnosprawnej w procesie zdobywania i utrzymywania zatrudnienia. W modelu tym kładzie się nacisk na poszukiwanie odpowiedniego stanowiska pracy oraz pomoc w początkowym okresie zatrudnienia, poprzez przygotowanie pracownika do wykonywania zadań i obowiązków zawodowych. Wymiar i rodzaj wsparcia jest ściśle powiązany z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Ponadto, w Miejskim Ośrodku Pomocy społecznej w Katowicach, w ramach świadczenia opiekuńczych usług specjalistycznych prowadzone były m.in. treningi umiejętności społecznych oraz wsparcie klientów w sytuacjach kryzysowych, czego efektem była poprawa funkcjonowania społecznego osób korzystających z tej formy pomocy. Na skutek udzielanego wsparcia w 2018 roku 3 osoby podjęły zatrudnienie.

C5 D₂	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekształcanie i dostosowywanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. 2. Wspieranie aktywizacji społecznej i obywatelskiej osób niepełnosprawnych. 3. Diagnozowanie potrzeb i problemów związanych z niepełnosprawnością na terenie miasta. 	Urząd Miasta Katowice: -Wydział Polityki Społecznej, - Wydział Budynków i Dróg we współpracy z Komunalnym Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach oraz Miejskim Zarządem Ulic i Mostów Katowice, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe
-------------------------	---	--

Ad.1

W 2018 roku realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach przyznawanie dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych i technicznych ze środków Państwowego Funduszu

Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponadto udzielanie w ramach pracy socjalnej pomocy formalno – prawnej i organizacyjnej dotyczącej sporządzenia projektu dostosowania mieszkania, kosztorysu niezbędnych prac, pomocy w znalezieniu wykonawcy, a także w pozyskaniu środków finansowych na pokrycie części kosztów ponoszonych przez osobę niepełnosprawną, jeżeli jej sytuacja materialna tego wymagała.

Do Pełnomocnika Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych w 2018 roku złożono 27 wniosków w sprawie likwidacji barier architektonicznych, które zostały przekazane do rozpatrzenia i realizacji odpowiednim jednostkom miejskim.

Jednostki organizacyjne miasta tj.: Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej oraz Miejski Zarząd Ulic i Mostów uwzględniają w realizowanych działaniach potrzeby osób niepełnosprawnych poprzez dostosowanie i adaptację pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz realizację inwestycji drogowych z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazdy, obniżone przejścia dla pieszych) oraz wykonywanie stanowisk postojowych dla osób niepełnosprawnych (kopert) na terenie miasta. Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach w 2018 roku zakończył przebudowę lokalu użytkowego na potrzeby MOPS w budynku przy ul. Markiefki 64. W tym roku rozpoczęto również remont i adaptację pomieszczeń na parterze budynku przy ul. Bednorza 14 na potrzeby realizacji usług społecznościowych. Opracowana została dokumentacja techniczna projektów pn.: „Tysiąclecia 33, 35, 37, 39 wykonanie miejsc postojowych, utwardzenie nawierzchni, remont chodników” oraz „Budowa miejsca wypoczynkowego i rekreacyjnego dla dzieci i dorosłych w rejonie budynku Tysiąclecia 47, Mieszka I 5, 7, 9 i 11 wraz z remontem i urządzeniem parkingu samochodowego oraz remontem drogi dojazdowej od strony ulicy Mieszka I”. Miejski Zarząd Ulic i Mostów w zakresie swojej bieżącej działalności realizował w 2018 roku następujące zadania: oklejanie żółtą taśmą odblaskową miejsc o ograniczonej widoczności, wykonanie projektów dot. 11 stanowisk postojowych – kopert dla pojazdów osób niepełnosprawnych na terenie miasta Katowice, remonty bieżące, budowa i modernizacja chodników w 96 lokalizacjach, budowa i obniżenie przejść dla pieszych w 13 lokalizacjach, budowa 2 przejść dla pieszych posiadających oprócz sygnalizacji świetlnej zainstalowane sygnalizatory akustyczno – wibracyjne, uwzględnienie koncepcji oraz wytycznych dla nowo projektowanych oraz remontowanych inwestycji miejskich pod kątem większej dostępności dla osób niepełnosprawnych.

Ad. 2

W 2018 roku realizowano działania mające na celu aktywizację oraz wsparcie osób niepełnosprawnych poprzez prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ). Warsztaty Terapii Zajęciowej stwarzają osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztaty Terapii Zajęciowej realizują zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzającej do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Wśród celów stawianych przed WTZ wymienić można: aktywne wspomaganie procesu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz stwarzanie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy warunków do pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W świetle przyjętych celów podstawowymi formami rehabilitacji prowadzonej przez warsztaty jest rehabilitacja społeczna oraz rehabilitacja zawodowa. Na terenie miasta Katowice w 2018 roku działało 7 Warsztatów Terapii Zajęciowej:

- WTZ „PROMYK” prowadzony przez Fundację Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej, im. St. Kostki, 40-413 Katowice, ul. Szopienicka 58a, dla 40 osób;
- WTZ prowadzony przez Śląskie Stowarzyszenie „Ad Vitam Dignam”, 40-405 Katowice, ul. Oswobodzenia 92, dla 35 osób;
- WTZ prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych SPES, 40-774 Katowice, ul. Panewnicka 463, dla 30 osób;
- WTZ prowadzony przez Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną, 40-474 Katowice, ul. Wojciecha 23, dla 30 osób;
- WTZ prowadzony przez Stowarzyszenie Wspierania Działań Twórczych „UNIKAT”, 40-139 Katowice, ul. Kotlarza 10 B, dla 35 osób;
- WTZ prowadzony przez Śląskie Stowarzyszenie Edukacji i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Akcent”,

40-837 Katowice, ul. Rataja 14, dla 30 osób;

- WTZ prowadzony przez Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji Arteria, 40-027 Katowice, ul. Francuska 29, dla 20 osób.

Realizacją działań z zakresu rehabilitacji społecznej osób przewlekle psychicznie chorych oraz upośledzonych umysłowo zajmują się Środowiskowe Domy Samopomocy poprzez świadczenie usług w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. W 2018 roku na terenie miasta Katowice funkcjonowały 4 takie placówki, w tym dwie z nich przeznaczone były dla osób przewlekle psychicznie chorych:

- Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Tysiąclecia 41, dla 34 osób;

- Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Oswobodzenia 92, dla 34 osób;

oraz dwie placówki dla osób z upośledzeniem umysłowym:

- Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Gliwickiej 74a, dla 25 osób;

- Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Brata Alberta 4, dla 20 osób.

W Katowicach funkcjonuje Internetowy informator dla osób niepełnosprawnych „Katowice bez barier” (www.katowice.bezbarier.info) oraz Internetowe Mapy Systemu Informacji Przestrzennej Katowic, które to narzędzia ułatwiają osobom niepełnosprawnym aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Informator dla osób niepełnosprawnych „Katowice bez barier” pomaga osobom niepełnosprawnym odnaleźć drogę do właściwych, kompetentnych organów i instytucji oraz umożliwia zaplanowanie czynnego spędzania wolnego czasu w dostępnych miejscach oraz budynkach użyteczności publicznej. Realizację wykonania projektu internetowego informatora dla osób niepełnosprawnych wykonało katowickie Stowarzyszenie „Aktywne Życie” z siedzibą w Katowicach.

Internetowe Mapy Systemu Informacji Przestrzennej Katowic, jest to system, w ramach którego niepełnosprawni mieszkańcy miasta mogą przez internet zgłaszać wszelkie utrudnienia na jakie natkną się w czasie poruszania się po mieście. Zgłoszenia można dokonać poprzez Internetową Mapę Systemu Informacji Przestrzennej Katowic (ortofotomapę), która znajduje się na stronie głównej Urzędu Miasta Katowice w zakładce „Zgłoś zdarzenie” z zamieszczoną instrukcją obsługi.

Wspieraniem aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych w Katowicach zajmuje się także Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych. Zakres udzielanych informacji oraz wsparcia obejmuje tematykę: lokalową, likwidacji barier architektonicznych, komunikacyjnych, organizacji ruchu – miejsc parkingowych, opieki socjalnej, usług opiekuńczych oraz wszelkich informacji dotyczących wsparcia osób niepełnosprawnych.

W 2018 roku ramach projektu „Katowice Miasto Otwarte – Organizowanie Społeczności Lokalnej – I etap”, skierowanego do osób z niepełnosprawnościami, zamieszkujących tereny rewitalizowane miasta Katowice i realizowanego w Katowickim Centrum Usług Społecznych „Integracja”, podejmowane były działania mające na celu wspieranie aktywizacji społecznej i obywatelskiej osób niepełnosprawnych. W Katowickim Centrum Usług Społecznych działają klub filmowy, klub podróżnika, klub gracza, klub literacki, klub aktywności ekonomicznej, klub fitness, Integracyjny Klub Osób Niepełnosprawnych (IKON), organizowane są wyjścia integracyjne oraz wsparcie udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym i sportowym poprzez umożliwienie uczestnictwa w przedstawieniach teatralnych, koncertach muzycznych, widowiskach sportowych. Ponadto prowadzony jest Punkt Poradnictwa i Informacji dla Osób Niepełnosprawnych, w którym osoby niepełnosprawne mogą uzyskać informacje m.in. na temat praw osób niepełnosprawnych, możliwości wsparcia finansowego i rzeczowego osób niepełnosprawnych wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych, systemowych rozwiązań dotyczących edukacji czy rehabilitacji. Prowadzone są również konsultacje indywidualne ze specjalistami – psychologiem, pedagogiem, seksuologiem. Świadczona jest także usługa aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym – broker edukacyjny udziela wsparcia osobom niepełnosprawnym w zakresie ustalenia kierunku rozwoju kwalifikacji i kompetencji, możliwy jest także udział w kursach kwalifikacyjnych zgodnych z możliwościami psychofizycznymi oraz umiejętnościami osób niepełnosprawnych. W projekcie realizowane były także treningi umiejętności społecznych (TUS) oraz działania grup treningowo – wspierających, mające na celu trening umiejętności praktycznych niezbędnych do funkcjonowania codziennego i społecznego oraz przyczyniające się do likwidacji barier w zakresie samoobsługi i samodzielności życiowej oraz rozwijania

kompetencji społecznych. Wsparcie kierowane było nie tylko do osób niepełnosprawnych, ale również do ich najbliższego otoczenia – rodziców/opiekunów – prowadzona była grupa wsparcia, a także warsztaty i szkolenia podnoszące kompetencje rodzicielskie oraz aktywizujące ich społecznie.

Ad.3

Diagnozowanie potrzeb i problemów osób niepełnosprawnych realizowane było przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach opracowywanych projektów oraz programów. Na podstawie diagnozy skorygowany został „Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017 – 2021 Katowice bez barier” stanowiący kontynuację wcześniej realizowanych programów dla osób niepełnosprawnych. W odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby powstały projekty, złożone w formie wniosków o dofinansowanie i przyjęte te do realizacji formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych tj.:

- „Katowice miasto otwarte – organizowanie społeczności lokalnej - I etap”,
- „Katowice miasto otwarte – rozwój usług społecznych - I etap ”,
- „Ramie w ramie. Rozwój usług społecznych w Katowicach – I etap” (mieszkanie treningowe dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną).

W związku z wprowadzeniem ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”, celem m. in. dokładniejszego zdiagnozowania potrzeb osób niepełnosprawnych i ich opiekunów oraz dotarcia do nich z informacjami o ofercie wsparcia w ramach ustawy „Za życiem” pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach kontynuowali współpracę i w miarę potrzeb konsultowali podejmowane działania z Narodowym Funduszem Zdrowia, placówkami służby zdrowia, resortu edukacji, podmiotami III sektora działającymi w obszarze m.in. świadczenia usług w zakresie ginekologii i położnictwa, diagnostyki prenatalnej oraz neonatologii.

C5 D₃	<p>1. Tworzenie przedsięwzięć programów/ projektów aktywizacyjnych i wdrażanie ich w odpowiedzi na potrzeby osób niepełnosprawnych i ich rodzin.</p> <p>2. Inicjowanie i pogłębianie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej przy wykorzystaniu formuły zespołów złożonych z przedstawicieli organizacji i instytucji zaangażowanych w pomoc osobom niepełnosprawnym.</p>	<p>Urząd Miasta Katowice: -Wydział Polityki Społecznej, - Wydział Edukacji i Sportu, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach</p>
-------------------------	--	--

Ad. 1

W Katowicach od 2018 roku kontynuowana była realizacja była kolejnej edycji „Miejskiego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 – Katowice bez barier”. Z uwagi na złożoność problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne w realizację programu zaangażowanych było wiele jednostek miejskich m.in. Wydział Polityki Społecznej, Wydział Edukacji i Sportu, Wydział Kultury, Wydział Budynków i Dróg, Wydział Inwestycji, Wydział Rozwoju, Wydział Transportu, Miejski Zarząd Ulic i Mostów, Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Katowice, Powiatowy Urząd Pracy oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach.

Miasto Katowice wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych w 2018 roku realizowało zadanie usługi transportowej dla osób niepełnosprawnych dofinansowanych ze środków Miasta. Wykonawcą zadania była firma „Przewóz Osób i Bagażu Adam Malinowski” z siedzibą w Katowicach przy ul. Bromboszcza 15/17. Transport adresowany był do niepełnosprawnych mieszkańców Katowic z widoczną dysfunkcją narządu ruchu oraz osób niewidomych i niedowidzących. Transport realizowany był od poniedziałku do soboty w godzinach od 6.00 do 22.00 oraz w niedzielę i święta w godzinach od 08.00 do 20.00. Usługa była wykonywana dla mieszkańców Katowic na terenie miasta Katowice i gmin sąsiednich (tj. Chorzów, Mikołów, Mysłowice, Tychy, Ruda Śląska, Sosnowiec, Siemianowice Śląskie, Czeladź). Liczba wykonanych przewozów wyniosła 2 485, w tym na wózkach inwalidzkich 634. Osoba niepełnosprawna mogła także skorzystać z pomocy usługi zainstalowanego mobilnego urządzenia świadczącego usługę tłumacza języka migowego on-line w systemie TOKTUTOK, umieszczonego w Biurze Obsługi Mieszkańców w Urzędzie Miasta Katowice.

Miejski System Powiadamiania Ratunkowego „Sygnał życia” realizowany w Katowicach, kierowany jest do grupy osób starszych i niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, które nie zawsze są w stanie porozumieć się z dyspozytorem przyjmującym zgłoszenia o zagrożeniu i przekazać podstawowe informacje przez telefon,

niezbędne do udzielenia pomocy w sytuacji zagrożenia. Aby zarejestrować się w bazie należy wypełnić ankietę (dostępną w MOPS i u Pełnomocnika Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych) a następnie złożyć ją w Kancelarii Urzędu Miasta Katowice (punkt podawczy) w godzinach pracy urzędu lub wysłać pocztą. Dane podane w ankiecie rejestracyjnej są wprowadzane do bazy danych Wojewódzkiego Centrum Powiadomienia Ratunkowego. Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej docierają również bezpośrednio do miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych, które mają problem z wypełnieniem ankiety lub jej złożeniem.

W 2018 roku realizowany był projekt „Profilaktyka dla najmłodszych mieszkańców Katowic”, skierowany do młodych rodziców i zawierał informacje na temat obserwacji niemowląt pod względem nieprawidłowości rozwojowych. Wskazówki zostały ujęte w wydanej i rozprowadzonej ulotce pt. „Drodzy Rodzice” w ilości 2 500 sztuk. Materiały rozprowadzone zostały m.in. przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach oraz Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej.

„Miejska Dżungla” to projekt, którego głównym celem było łamanie barier mentalnych w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi oraz zwrócenie uwagi na bariery architektoniczne przeszkadzające osobom niepełnosprawnym w pełni uczestniczyć w życiu społecznym. W ramach projektu organizowana była akcja parkingowa, podczas której młodzież z katowickich szkół w asyście Policji i Straży Miejskiej wręcza naklejki „Nigdy nie parkuję na miejscu dla osoby niepełnosprawnej” oraz ulotki „Łam bariery nie przepisy” kierowcom nieuprawnionym do parkowania na miejscach dla osoby niepełnosprawnej oraz informuje o przepisach „Prawo o ruchu drogowym” i wynikającej karze w przypadku nie stosowania się do przepisów zawartych w ustawie. Ważnym elementem projektu były konkursy oraz odbywające się prelekcje osób niepełnosprawnych, które opowiadały o swoim codziennym życiu z niepełnosprawnością, o swoich pasjach i zainteresowaniach pokazując, że osoby niepełnosprawne mają takie same marzenia i potrzeby jak osoby pełnosprawne.

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach inicjował i kontynuował współpracę z pracodawcami z otwartego i chronionego rynku pracy, co skutkowało zgłaszaniem ofert pracy stałej oraz na subsydiowane miejsca pracy. Zatrudnienie w wyniku działań urzędu podjęły 234 osoby niepełnosprawne, w tym 228 bezrobotnych i 6 osób poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu, co stanowiło 84,2 % ogólnej liczby 278 niepełnosprawnych zarejestrowanych na koniec grudnia 2018 roku (245 osób bezrobotnych, 33 osoby poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu). Osoby niepełnosprawne zostały objęte programami rynku pracy, tj. staże, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie osoby bezrobotnej, która ukończyła 50 rok życia, refundacja kosztów doposażenia stanowisk pracy, szkolenia oraz dotacje na podjęcie działalności gospodarczej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w ramach projektu „Katowice Miasto Otwarte – Rozwój Usług Społecznych - I etap” realizował usługę w postaci dwóch rodzajów krótkookresowych pobytów dziennych. Krótkookresowy pobyt dzienny dla 10 niskofunkcjonujących osób z niepełnosprawnością oferuje wsparcie specjalistyczne i opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych oraz opiekę wytchnieniową dla rodziców osób niepełnosprawnych lub ich opiekunów. Z uwagi na specyficzne potrzeby osób niepełnosprawnych wsparcie udzielane jest w relacji 1:1 lub 1:2, w zależności od realnych potrzeb uczestnika. Uczestnicy krótkookresowych pobytów dziennych mają zapewnione wsparcie fizjoterapeutyczne (zapewnienie optymalnego rozwoju, utrzymanie kondycji fizycznej), pedagogiczne (zajęcia rewalidacyjne, terapie, zajęcia indywidualne i grupowe), instruktora terapii/terapeuty (treningi społeczne, gospodarstwa domowego, terapia zajęciowa), opiekuna (pomoc w wykonywaniu czynności samoobsługowych i higienicznych). Odbywają się zajęcia z muzykoterapii i dogoterapii. Natomiast krótkookresowy pobyt dzienny dla 10 osób z autyzmem oferuje wsparcie specjalistyczne dla osób z autyzmem oraz opiekę wytchnieniową dla rodziców i opiekunów. Uczestnicy krótkookresowego pobytu zapewnione mają wsparcie logopedyczne (redukowanie zaburzeń mowy, rozwoju mowy i wyrównywanie opóźnień, podnoszenie sprawności językowej, nauka posługiwania się alternatywnymi metodami komunikacji), psychologiczne (mają na celu przewidywanie zachowań oraz kierowanie zachowaniami), fizjoterapeutyczne (zwalczanie bólu, przywracanie prawidłowego zakresu ruchu), zajęcia integracji sensorycznej (dostarczenie w sposób kontrolowany odpowiedniej ilości bodźców zmysłowych). Odbywają się zajęcia z muzykoterapii i dogoterapii. Krótkookresowe pobyty dzienne działają w Katowickim Centrum Usług Społecznych „Integracja”.

W 2018 roku w ramach zadania pn.: „Wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym

przewlekłe chorych, poprzez integrację z otoczeniem i aktywizację społeczną” realizowane były 63 umowy zawarte na realizację zadań publicznych z organizacjami pozarządowymi, w tym zadania w trybie tzw. „małych grantów”. Adresatami zadania byli mieszkańcy Katowic, zarówno dzieci i młodzież niepełnosprawna, jak i dorosłe osoby niepełnosprawne oraz przewlekłe chore. Zakres świadczonych usług obejmował:

- aktywizację, rehabilitację, terapię, rozwój zainteresowań osób z upośledzeniem umysłowym,
- usługi asystenta osoby niepełnosprawnej,
- hipoterapię dla osób niewidomych i dotkniętych autyzmem,
- wieloprofilową pomoc kobietom w różnych okresach leczenia nowotworu piersi,
- rehabilitację leczniczą i społeczną chorych na stwardnienie rozsiane i ich rodzin,
- aktywizację, rehabilitację, terapię, rozwój zainteresowań osób z upośledzeniem narządu słuchu,
- rehabilitację i integrację społeczną osób słabo widzących i niewidomych,
- wieloprofilową pomoc osobom przewlekłe i nieuleczalnie chorym, w tym w szczególności w różnych fazach choroby nowotworowej, z uwzględnieniem możliwości prowadzenia działań w środowisku domowym,
- rehabilitację i terapię osób dorosłych z chorobami otępiennymi, a także osób dotkniętych autyzmem,
- innowacyjne formy terapii lub rehabilitacji osób niepełnosprawnych, w tym dzieci,
- zajęcia dla osób niepełnosprawnych, które ze względu na wiek i rodzaj niepełnosprawności nie kwalifikują się do innej formy opieki.

Ze względu na brak uregulowań prawnych dotyczących opieki i rehabilitacji osób niepełnosprawnych, które ukończyły 25 r.ż. lub ukończyły edukację w szkołach specjalnych lub integracyjnych i nie kwalifikują się do innych form opieki władze miasta Katowice przeznaczyły dodatkowe środki na realizację działań skierowanych do tej grupy osób, dzięki czemu w 2018 roku powstał kolejny, trzeci ośrodek dysponujący docelowo 15 miejscami dla osób niepełnosprawnych 25+, mieszczący się w Katowicach, przy ul. Oswobodzenia 47 w budynku Szkoły Podstawowej nr 53. Ośrodek prowadzony jest przez Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „SIÓDEMKA”.

Ad. 2

W 2018 roku w Katowicach realizowana była współpraca międzysektorowa na rzecz wspierania osób niepełnosprawnych w formie zespołów doradczych. W celu skonsultowania z organizacjami pozarządowymi aktualnych programów, jak również problemów i potrzeb, w ciągu roku zorganizowane były dwa zespoły doradcze ds. zdrowia oraz pomocy osobom starszym, niepełnosprawnym, w tym osobom zaburzonym psychicznie i ich rodzinom. W 2018 roku w zespołach uczestniczyło 11 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

W związku z wprowadzeniem ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i ich rodzin „Za życiem”, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej podjęli współpracę i w miarę potrzeb konsultowali podejmowane działania z Narodowym Funduszem Zdrowia, placówkami służby zdrowia, resortu edukacji, podmiotami III sektora działającymi w obszarze m.in. świadczenia usług w zakresie ginekologii i położnictwa, diagnostyki prenatalnej oraz neonatologii celem m.in. dokładniejszego zdiagnozowania potrzeb osób niepełnosprawnych i ich opiekunów i dotarcia do nich z informacjami o ofercie wsparcia w ramach ustawy „Za życiem”.

Pracownicy Ośrodka współpracowali z instytucjami rynku pracy, wynikiem konsultacji był zamieszczony na stronie internetowej MOPS informator o źródłach ofert wsparcia dla osób w trudnej sytuacji na rynku pracy (zawiera m.in. informacje o bazie zakładów pracy chronionej, miejscach bezpłatnych porad z zakresu prawa pracy czy też doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych).

Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Rok 2016	Rok 2018	Uwagi do 2018 roku	Prognoza/ potrzeby 2019
1.	Liczba miejsc w mieszkaniach chronionych i mieszkaniach treningowych dla osób niepełnosprawnych, w tym zaburzonych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	20	11	1. Mieszkanie Chronione Wspierane dla osób niepełnosprawnych fizycznie lub osób z zaburzeniami psychicznymi ul. Gliwicka 74a – 7 miejsc (nastąpiła zmiana nazewnictwa w związku ze zmianą przepisów ustawy o pomocy społecznej od dnia 01.03.2018 r.)	Planowana liczba miejsc w mieszkaniu chronionym wspieranym - 7, planowana liczba miejsc mieszkaniu

	psychicznie				Mieszkanie chronione dla osób starszych lub osób niepełnosprawnych przekształciło się w mieszkanie chronione wspierane dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych – ujęto w celu strategicznym nr 7. 2. Mieszkanie treningowe dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną zlokalizowane jest przy ul. Chopina 9 w Katowicach – 4 miejsca.	treningowym – 4.
2.	Liczba osób niepełnosprawnych, w tym zaburzonych psychicznie korzystających z pomocy w postaci mieszkań chronionych/ treningowych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	30	24	1. Mieszkanie Chronione Wspierane dla osób niepełnosprawnych fizycznie lub osób z zaburzeniami psychicznymi ul. Gliwicka 74a – 8 osób. 2. Mieszkanie treningowe dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną zlokalizowane jest przy ul. Chopina 9 w Katowicach – 16 osób.	Liczba osób w mieszkaniu chronionym, wspieranym - 7; planowana liczba osób, które skorzystają z mieszkania treningowego - 16 osób.
3.	Liczba osób niepełnosprawnych, w tym zaburzonych psychicznie korzystających z usług społecznych w środowisku zamieszkania (usługi opiekuńcze, praca socjalna, wolontariat)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	580	473	103 osoby skorzystały z usług specjalistycznych, 11 osób skorzystało ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 10 uczestniczyło w zajęciach pracowni terapii zajęciowej, 349 skorzystało z poradnictwa specjalistycznego (w tym konsultacji w miejscu zamieszkania i w miejscu). Wobec wszystkich klientów prowadzona była praca socjalna.	471
4.	Liczba osób, którym przyznano dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w danym roku	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	1 400	1 352	- w tym 170 osób, którym przyznano dofinansowanie w ramach programu celowego PFRON „Aktywny Samorząd”, - wliczona została liczba osób, które skorzystały z dofinansowania w ramach zadania dofinansowania do rekreacji, sportu i turystyki dla osób niepełnosprawnych.	1 450
5.	Procentowy (%) udział osób niepełnosprawnych wśród zarejestrowanych bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	6,0%	6,8%	245 osób niepełnosprawnych bezrobotnych w ogólnej liczbie 3 579 zarejestrowanych osób bezrobotnych	6,5%
6.	Liczba niepełnosprawnych mieszkańców Katowic, którzy uzyskali pomoc w ramach realizowanych programów celowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	119	180	- 170 osób dofinansowanie w ramach pilotażowego programu Aktywny Samorząd, - 10 osób dofinansowanie w ramach programu Zajęcia klubowe w WTZ	180
7.	Liczba osób niepełnosprawnych, którym zlikwidowano bariery architektoniczne w miejscu ich zamieszkania w ramach środków PFRON	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	10	19		12

8.	Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON w ramach likwidowania barier w komunikowaniu się (w tym przy wykorzystaniu komputerów, czytników i telefonów)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	30	44		30
9.	Liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono dofinansowania ze środków PFRON w ramach likwidacji barier technicznych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	14	16		12
10.	Liczba osób niepełnosprawnych, które skorzystały z dofinansowania ze środków PFRON do turnusów rehabilitacyjnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	508	475	w tym 331 osób niepełnosprawnych i 144 opiekunów osób niepełnosprawnych	650
11.	Liczba osób korzystających ze Środowiskowych Domów Samopomocy (ŚDS)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	135	128	ŚDS nr 1 ul. Tysiąclecia 41 – 40 osób, ŚDS nr 2 dla Osób upośledzonych umysłowo ul. Gliwicka 74a – 28 osób, ŚDS Ad Vitam Dignam ul. Oswobodzenia 92 – 39 osób, ŚDS ul. Brata Alberta 4 – 21 osób.	130
12.	Liczba osób niepełnosprawnych, które brały udział w imprezach sportowych, kulturalnych, turystycznych bądź rekreacyjnych dofinansowanych ze środków PFRON do organizacji sportu, kultury i turystyki oraz rekreacji	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	182	46	- XIV Integracyjny Rajd Osób Niesłyszących Koła PTTK nr 38 CISZA – Beskid Sądecki – Muszyna, - wycieczka osób niepełnosprawnych i ich opiekunów do Murzasichle i okolic, - rejs po wodach śródlądowych	89
13.	Liczba podmiotów uczestniczących w spotkaniach zespołów doradczych na rzecz osób niepełnosprawnych	Wydział Polityki Społecznej	11	11		11
14.	Liczba podmiotów realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych	Wydział Polityki Społecznej	39	43		43
15.	Liczba odbiorców działań na rzecz osób niepełnosprawnych	Wydział Polityki Społecznej	4 127	7 779		7 779

Z analizy powyższych wskaźników wynika, iż w 2018 roku w porównaniu do 2016 roku:

- liczba miejsc w mieszkaniach chronionych (od 2018 roku wspieranych) dla osób niepełnosprawnych spadła z uwagi na zmianę przepisów ustawy o pomocy społecznej, która od 01.03.2018 roku przewiduje 2 rodzaje mieszkań chronionych wspieranych: przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, w szczególności osób

niepełnosprawnych fizycznie lub osób z zaburzeniami psychicznymi oraz przeznaczonych dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych. Mieszkanie chronione dla osób starszych lub osób niepełnosprawnych przekształciło się w mieszkanie chronione wspierane dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych i zostało ujęte w celu strategicznym nr 7. Problemy osób w wieku senioralnym;

- liczba osób korzystających z dofinansowań ze środków PFRON kształtuje się na podobnym poziomie w roku,
- wzrosła liczba osób korzystających z dofinansowań do likwidacji barier: architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych;
- nieznacznie spadła liczba przyznanych dofinansowań do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (znaczna część potrzeb związanych z wyjazdem na turnus rehabilitacyjny pozostała niezaspokojona w roku 2018 w związku, z czym roku 2019 planuje się zwiększenie wydatków na ten cel);
- spadła liczba osób korzystających z usług społecznych (dotyczy to głównie osób korzystających z Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dot. osób z zaburzeniami psychicznymi), co prawdopodobnie ma związek ze zmniejszającą się liczbą osób korzystających z pomocy MOPS,
- wzrosła zdecydowanie liczba odbiorców działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych przez organizacje pozarządowe w ramach zadania pn.: „Wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym przewlekle chorych, poprzez integrację z otoczeniem i aktywizację społeczną”.

Podsumowując, rekomenduje się kontynuowanie realizacji podjętych w 2018 roku działań i zapewnienie trwałości ich finansowania na kolejne lata. Należałoby również w przyszłości rozważyć utworzenie kolejnego mieszkania treningowego, w którym osoby po ukończeniu treningu podstawowego mogłyby zamieszkać na stałe lub na dłuższy okres czasu, przy wsparciu asystenckim oraz hostelu/miejsca interwencyjnego dla osób niepełnosprawnych, w którym mogłyby przebywać w czasie nieobecności rodziców/opiekunów. Większość rodziców/opiekunów znajduje się w wieku średnim i senioralnym i sami czasami wymagają opieki lub możliwości zapewnienia im czasu wolnego, który mogliby przeznaczyć m.in. na niezbędne badania, zabiegi i zadbanie o własne zdrowie.

Wskaźniki rezultatu: Wzrost poziomu integracji i aktywizacji społecznej i zawodowej osób.

W latach 2016 - 2018 roku w Katowicach zidentyfikowano działania zmierzające do pozyskiwania dodatkowych środków finansowych z różnych źródeł w celu wsparcia większej ilości osób niepełnosprawnych zamieszkujących w mieście Katowice. W ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” obszar D pozyskano środki finansowe dla:

- Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło Katowice -Giszowiec na zakup samochodu pn.: „Zakup i przystosowanie pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych, uczestników zajęć terapeutyczno-rehabilitacyjnych w Placówce 25+”. Projekt dotyczył zakupu nowego samochodu osobowego mikrobusa 9-osobowego przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym dwóch osób na wózkach inwalidzkich wyposażonego w windę.
- Stowarzyszenia na Rzecz Niepełnosprawnych SPES na zakup samochodu pn.: „Przewóz osób niepełnosprawnych wymagających dowozu dla realizacji rehabilitacji realizowanej w ramach działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej oraz Obozów Terapeutycznych prowadzonych przez Stowarzyszenie na Rzecz Niepełnosprawnych SPES”. Projekt dotyczył zakupu nowego samochodu 9-osobowego, który znacznie ułatwi bezpieczny transport uczestników na zajęcia w warsztacie terapii zajęciowej.

W odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby powstały projekty realizowane w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 tj.:

- „Katowice miasto otwarte – organizowanie społeczności lokalnej – I etap”,
- „Katowice miasto otwarte – rozwój usług społecznych – I etap”
- „Ramię w ramię. Rozwój usług społecznych w Katowicach – I etap” (mieszkanie treningowe dla dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną).

W 2018 roku powstało Katowickie Centrum Usług Społecznych „Integracja” w ramach projektu „Katowice, Miasto Otwarte – działania inwestycyjne - adaptacja na potrzeby organizacji usług społecznych i środowiskowych dla osób niepełnosprawnych, budynku przy ul. Francuskiej 43”, dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Dostrzegając bardzo duże potrzeby w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych, miasto Katowice we współpracy z organizacjami pozarządowymi wspiera wszelkie działania mające na celu poprawę kondycji psychicznej i fizycznej, rozwój zainteresowań, aktywizację oraz integrację i wsparcie osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, a także zapobieganie izolacji i wykluczeniu społecznemu. W tym celu na ww. działania przeznaczane są w kolejnych latach coraz większe środki finansowe. Łączna wartość przekazanych dotacji na zadanie: „Wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym przewlekle chorych, poprzez integrację z otoczeniem i aktywizację społeczną” wyniosła: w 2016 roku - 891 997,44 zł, w 2017 roku – 1 081 903,98 zł, w 2018 roku – 1 219 477,88 zł. Plan na 2019 rok wynosi 1 359 521,00 zł. Łączna wartość przekazanych dotacji na zadanie: „Prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi” wyniosła: w 2016 roku – 1 689 598,89 zł, w 2017 roku – 1 763 729,44 zł, w 2018 roku – 2 073 635,90 zł. Plan na 2019 rok wynosi 2 427 799,00 zł. Dzięki zwiększonym nakładom finansowym, zwiększyła się również liczba realizowanych umów i liczba odbiorców zadań (w 2018 roku realizowanych było 67 umów, a objętych pomocą zostało 7 779 osób).

W trosce o zapewnienie pełnej dostępności usług dla każdego chętnego mieszkańca Katowic, który pragnie skorzystać z terapii zajęciowej w Katowicach systematycznie rozszerzana jest oferta warsztatów terapii zajęciowej. Pragnąc zapewnić w każdej chwili możliwość skorzystania z oferowanej usługi w roku 2018 zwiększono w WTZ SPES ilość miejsc o 5, a od marca 2018 roku powstał kolejny Warsztat Terapii Zajęciowej „Arteria”. Od marca 2018 roku w warsztatach terapii zajęciowej uczestniczy w terapii zajęciowej 225 osób.

Priorytetem władz miasta Katowice jest dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb każdego mieszkańca, w tym w szczególności osób starszych, osób niepełnosprawnych, rodziców z małymi dziećmi. W związku z tym każdy projekt planowanej inwestycji jest opiniowany przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych wraz z Pełnomocnikiem Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych. Potwierdzeniem powstających zmian jest uhonorowanie miasta Katowice na przestrzeni ostatnich lat nagrodami: „Lider dostępności” oraz „Lodołamacze 2017” (nagroda regionalna) w kategorii przestrzeń publiczna. W konkursie Samorząd Równych Szans 2017 Miasto Katowice otrzymało wyróżnienie na najlepsze praktyki jednostek samorządu terytorialnego w zakresie polityki na rzecz osób niepełnosprawnych, których wręczenie odbyło się na Gali IX edycji konkursu w dniu 26 lutego 2018 roku. W 2018 roku Katowicki projekt „Sygnał Życia” został wyróżniony w III edycji konkursu „Złota Księga Dobrych Praktyk na rzecz Społecznego Uczestnictwa Osób Starszych” organizowanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich wraz z Komisją ds. Osób Starszych mającego na celu promowanie wartościowych inicjatyw podejmowanych na rzecz osób starszych.

Na podstawie powyższych wniosków rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań zmierzających do integracji działań w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu niepełnosprawnych mieszkańców Katowic oraz zapewnienia ciągłości wsparcia dla osób i rodzin borykających się z konsekwencjami niepełnosprawności.

6. Przeciwdziałanie bezdomności

Cel strategiczny: ograniczenie zjawiska bezdomności w Katowicach

Kierunki działań strategicznych

C6 K₁	Diagnozowanie potrzeb i problemów związanych z zagrożeniem bezdomnością oraz problemów związanych z następstwami bezdomności na terenie miasta.
C6 K₂	Doskonalenie istniejącego systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych bezdomnością i bezdomnych, w tym poprzez rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.
C6 K₃	Poszerzenie oferty innowacyjnych przedsięwzięć/programów/projektów nakierowanych na aktywizowanie osób i rodzin zagrożonych bezdomnością i bezdomnych w działaniach na rzecz poprawy swojej sytuacji.

Działania

Cel strategiczny: ograniczenie zjawiska bezdomności w Katowicach.		
CEL	DZIAŁANIA	REALIZATOR I PARTNERZY
C6 D₁	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnozowanie potrzeb i problemów związanych z zagrożeniem bezdomnością oraz problemów związanych z następstwami bezdomności na terenie miasta. 2. Monitorowanie zjawiska bezdomności, monitorowanie rezultatów podejmowanych działań nakierowanych na zapobieganie zjawisku bezdomności i wspieranie osób bezdomnych.	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach
<p>Ad. 1. Identyfikacja problemów związanych z zagrożeniem bezdomnością oraz problemów związanych z następstwami bezdomności następuje między innymi poprzez dialog z partnerami społecznymi w przedmiotowym obszarze oraz regularne spotkania obejmujące przedstawicieli instytucji i organizacji działających w obszarze problematyki osób zagrożonych bezdomnością oraz osób bezdomnych takimi jak: Policja, Straż Miejska, Służby Ratownictwa Medycznego, organizacje pozarządowe, Izba Wyrzeźwien, przedstawiciele PKP, Pełnomocnik Prezydenta ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień, przedstawiciele Wydziału Polityki Społecznej UM Katowice. W miarę potrzeb do współpracy angażowane były ponadto takie podmioty jak administracje i zarządcy domów oraz media. Inicjatorem i koordynatorem podejmowanych w opisanym zakresie działań był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach. Diagnozowanie potrzeb było efektem prowadzonej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, oddziaływań animatorów społeczności lokalnych, świadczenia pogłębionego, zintensyfikowanego wsparcia w postaci usług asystenta osoby bezdomnej i streetworkingu, a także pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego, mediacji, terapii, konsultantów ds. uzależnień oraz pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej.</p> <p>Ad 2. Monitorowanie zjawiska bezdomności realizowane było w 2018 roku między innymi poprzez wspólne objazdy Straży Miejskiej z pracownikami socjalnymi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, pomieszczeń niemieszkalnych znajdujących się na terenie Katowic, jak również prowadzenie rejestru pomieszczeń niemieszkalnych, aktualizowanego przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, Policji, Straży Miejskiej. Monitorowanie sytuacji osób bezdomnych i efektów działań nakierowanych na zapobieganie bezdomności prowadzone było w ramach pracy socjalnej przez pracowników socjalnych (zwłaszcza specjalizujących się w pracy z osobami bezdomnymi), oddziaływań animatorów społeczności lokalnych, świadczenia pogłębionego, zintensyfikowanego wsparcia w postaci usług asystenta osoby bezdomnej i streetworkingu. Również na tym etapie pracy w obszarze bezdomności kluczowe znaczenie miała opisana wcześniej rozbudowana, wielosektorowa współpraca różnych podmiotów. Szczególne znaczenie miały działania podmiotów III sektora wzbogacających ofertę wsparcia (organizacje pozarządowe m.in. prowadzą placówki dla osób bezdomnych, świadczą pomoc</p>		

streetworkerów, prowadzą punkty wydawania żywności). W ramach monitorowania zjawiska bezdomności na terenie Katowic w 2018 roku odbyło się także liczenie osób bezdomnych. W dniu liczenie na terenie miasta Katowice przebywało łącznie 588 osób.		
C6 D₂	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury wsparcia (w tym mieszkań readaptacyjnych i mieszkań z zasobów Urzędu Miasta dla bezdomnych osób i rodzin). 2. Rozwijanie zindywidualizowanych form wsparcia, w tym asystentury oraz innych form usług społecznych na potrzeby bezdomnych osób i rodzin (praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne i inne). 3. Inicjowanie i intensyfikowanie/pogłębianie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej przy wykorzystaniu formuły zespołów złożonych z przedstawicieli organizacji i instytucji zaangażowanych w pomoc bezdomnym. 	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Straż Miejska Katowice
<p>Ad. 1</p> <p>W ramach działań na rzecz rozbudowy infrastruktury wsparcia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach organizuje spotkania organizacji i instytucji działających w obszarze pomocy osobom bezdomnym, których celem jest wypracowanie rozwiązań odpowiadających na potrzeby osób znajdujących się w sytuacji bezdomności a w efekcie prowadzących do usamodzielnienia tych osób. W 2016 roku nastąpiła zmiana zapisów ustawy o pomocy społecznej w zakresie typologii placówek dla osób bezdomnych. W związku z powyższym Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi placówki tj.: Schroniska dla bezdomnych mężczyzn oraz Schroniska dla bezdomnych kobiet. Ponadto w roku 2018 roku ustawodawca wprowadził zapis do ustawy o pomocy społecznej odnoszący się do dodatkowego rodzaju placówki dla osób bezdomnych zapewniającej wsparcie w postaci usług opiekuńczych.</p> <p>Miasto Katowice w ramach otwartego konkursu ofert zawarło umowy na prowadzenie działań związanych z udzieleniem noclegu dla osób bezdomnych oraz udzieleniem posiłku dla osób bezdomnych i potrzebujących. Realizatorami zadania były organizacje pozarządowe.</p> <p>Ad. 2</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, we współpracy z podmiotami III sektora realizował w szerokim zakresie wsparcie, ze szczególnym uwzględnieniem form wsparcia pogłębionego i zindywidualizowanego. Przykładem była prowadzona, praca socjalna przez pracowników socjalnych, oddziaływania animatorów społeczności lokalnych, świadczenie usług asystenta osoby bezdomnej, streetworkera a także pomocy w postaci poradnictwa specjalistycznego, mediacji, terapii, konsultantów ds. uzależnień i pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej.</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w 2018 roku był realizatorem projektu współfinansowanego ze środków unijnych pt. „Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”. Projekt przewidywał wsparcie dla osób wykluczonych społecznie i zawodowo poprzez między innymi świadczenie usługi asystenta osoby bezdomnej skierowanej do osób przebywających w placówkach, jak również świadczenie usługi streetworkera, którego zadaniem było udzielanie wsparcia w stosunku do osób bezdomnych przebywających w pomieszczeniach niemieszkalnych. W 2018 roku usługą asystenta osoby bezdomnej objęto 8 osób oraz usługą streetworkera 29 osób bezdomnych, która była świadczona przez 2 streetworkerów.</p> <p>Ponadto, w 2017 roku miasto Katowice zawarło umowę na realizację zadania publicznego w zakresie działań związanych ze streetworkingiem wśród osób bezdomnych, obejmującą również cały 2018 rok. Realizatorem zadania było Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta z siedzibą w Katowicach przy ul. Brackiej 18. Realizacja zadania miała na celu ograniczenie zjawiska bezdomności i redukcję jego negatywnych skutków poprzez m.in. wizytowanie w godzinach popołudniowych i wieczornych terenu śródmieścia Katowic i okolic, motywowanie osób bezdomnych do zmiany odzieży, korzystania z zabiegów higienicznych oraz korzystania z ośrodków wsparcia udzielających doraźnego schronienia oraz innych elementów wsparcia dla osób bezdomnych.</p> <p>Ad. 3.</p> <p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował działania zmierzające do inicjowania i intensyfikowania</p>		

współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej poprzez regularne spotkania z przedstawicielami instytucji i organizacji działających w obszarze problematyki osób zagrożonych bezdomnością oraz bezdomnych, takimi jak: Policja, Straż Miejska, Pogotowie Ratunkowe, organizacje pozarządowe, Izba Wyrzeźwień, przedstawiciele PKP, Pełnomocnik Prezydenta ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień, przedstawiciele Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice. W 2018 rok z inicjatywy Ośrodka zorganizowano 4 spotkania przedstawicieli podmiotów pracujących w obszarze bezdomności.		
C6 D₃	1. Tworzenie przedsięwzięć programów/projektów aktywizacyjnych i wdrażanie ich w odpowiedzi na potrzeby osób i rodzin bezdomnych, zagrożonych bezdomnością i ich rodzin.	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach
W roku 2018 realizowany był projekt współfinansowany ze środków unijnych pt. „Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, w ramach którego udzielano wsparcia dla osób wykluczonych społecznie i zawodowo poprzez między innymi świadczenie usługi asystenta osoby bezdomnej skierowanej do osób przebywających w placówkach, jak również świadczenie usługi streetworkera, którego zadaniem było udzielanie wsparcia w stosunku do osób bezdomnych przebywających w pomieszczeniach niemieszkalnych.		

Wskaźniki monitoringu

L	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Rok 2016	Rok 2018	Uwagi	Prognozy /potrzeby 2019
1.	Procentowy (%) udział bezdomnych wg płci, wieku, poziomu wykształcenia i innych zmiennych społeczno - demograficznych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	Płeć: - mężczyźni - 75% - kobiety - 25% Wiek: - 18-40 - 21% - 41-61 - 61% - pow. 60 - 18% Wykształcenie: - podstawowe- 38% - zawodowe - 50% - średnie - 11% - wyższe - 1%	Płeć: - mężczyźni - 78% - kobiety - 22% Wiek: - 18-40 - 20% - 41-61 - 59% - pow. 60 - 21% Wykształcenie: - podstawowe- 42% - zawodowe - 40% - średnie - 16% - wyższe - 1%		Wartość wskaźnika szacuje się na podobnym poziomie.
2.	Liczba realizowanych programów/projektów aktywizacyjnych dla osób i rodzin bezdomnych, zagrożonych bezdomnością i ich rodzin	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	1	1	„Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach” współfinansowany ze środków RPO WSL 2014-2020 ⁶	1
3.	Liczba osób uczestniczących w realizowanych programach/projektach dla osób i rodzin bezdomnych, zagrożonych bezdomnością i ich rodzin	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	71	34	Osoby bezdomne biorące udział w projekcie „Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”.	60
4.	Liczba miejsc w różnych typach	Wydział Polityki	Noclegownie: 113 Jadłodajnie: 510	Noclegownie: 113 Jadłodajnie: 390		Noclegownie: 113

⁶ Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

	infrastruktury wsparcia	Społecznej				Jadłodajnie: 390
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	417	417	Schroniska ul. Krakowska 138, Schroniska ul. Orkana 7a, Noclegownia ul. Sienkiewicza 23, Schronisko ul. Dębowa 23, Noclegownia ul. Bracka 18, Ogrzewalnia ul. Sądowa 1, (placówka przy ul. Sądowej 1 świadczyła usługi wyłącznie do dnia 30.04.2018 roku) Noclegownia ul. Gliwicka 89a.	459 (planowana budowa dwóch nowych obiektów, każdy na 40 miejsc)
5.	Liczba osób korzystających z materialnych form wsparcia	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	604	684	Formy wsparcia materialnego: - zasiłki celowe, - zasiłki okresowe, - zasiłki stałe.	684
6.	Liczba osób korzystających z niematerialnych form wsparcia	Wydział Polityki Społecznej	7 497	6 036		6 036
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	687	684	Formy wsparcia niematerialnego: - schronienie, - posiłki, - odzież.	684
7.	Liczba osób (narastająco) korzystających z różnych typów infrastruktury wsparcia	Wydział Polityki Społecznej	Noclegownie: 1 377 Jadłodajnie: 6 120	Noclegownie: 1 356 Jadłodajnie: 4 680		Noclegownie: 1 356 Jadłodajnie: 4 680
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	850	684	Rodzaj infrastruktury: - schroniska, - noclegownie, - ogrzewalnie, - jadłodajnie.	684
8.	Liczba interwencji podejmowanych w środowisku osób bezdomnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	56	73		73
9.	Liczba wejść/wizyt w skupiskach osób bezdomnych przedstawicieli instytucji/organizacji (np. Straż Miejska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe)	Wydział Polityki Społecznej,	Brak danych dot. liczby wejść	Brak danych dot. liczby wejść	Liczba osób, z którymi nawiązano kontakt podczas wejść – 434	Liczba osób - 434
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	545	653	pracownicy socjalni, streetworkerzy	653
10.	Liczba zespołów skupiających przedstawicieli	Wydział Polityki Społecznej	1	1 Zespół, który w 2018 r. spotykał się dwukrotnie	Zespół doradczy ds. osób wykluczonych społecznie, w tym uzależnionych	1

	podmiotów pracujących w obszarze bezdomności	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	4	4	Spotkania organizacji i instytucji działających w obszarze pomocy osobom i rodzinom bezdomnym.	4
11.	Liczba podmiotów uczestniczących w spotkaniach zespołów doradczych dotyczących problemu bezdomności.	Wydział Polityki Społecznej	5	4		4
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	15	15	uczestnicy spotkań ⁷	15
12.	Liczba osób bezdomnych, które otrzymały lokal z zasobów miasta/innych zasobów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	35	40		40

Z analizy powyższych wskaźników wynika, iż w 2018 roku w porównaniu do 2016 roku:

- struktura wiekowa, wykształcenie osób bezdomnych nie uległa zmianie, są to w przeważającej liczbie mężczyźni o wykształceniu zawodowym lub podstawowym,
- infrastruktura przeznaczona dla osób bezdomnych pozostała na podobnym jak w latach poprzednich poziomie, za wyjątkiem zmniejszenia się o jedną liczbę jadłodajni dofinansowanych z budżetu miasta Katowice, powyższa sytuacja wynika z faktu rezygnacji Rzymsko-Katolickiej Parafii św. Anny w Katowicach-Janowie z dalszego prowadzenia jadłodajni, stąd także zmniejszeniu uległa liczba osób korzystających z tej formy wsparcia osób bezdomnych z 6 120 w 2016 i 2017 roku do 4 680 w 2018 roku oraz ustaniem działalności ogrzewalni prowadzonej przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta przy ul. Sądowej 1 (ogrzewalnia świadczyła usługi wyłącznie do dnia 30.04.2018 roku co miało wpływ na zmniejszenie się liczby osób korzystających z infrastruktury przeznaczonej dla osób bezdomnych),
- spadła natomiast liczba osób korzystających z różnych typów infrastruktury wsparcia oraz wsparcia w formach materialnych i niematerialnych, co prawdopodobnie wynika m. in. z ogólnego spadku liczby osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej.

W celu zaspokojenia potrzeb w zakresie udzielenia schronienia osobom bezdomnym w 2019 roku realizowane będzie zadanie inwestycyjne pn.: „Budowa noclegowni dla bezdomnych mężczyzn na terenie miasta Katowice” obejmujące budowę dwóch nowych obiektów, każdy na 40 miejsc.

Wskaźnik rezultatu: Zwiększenie oferty pomocowej dla osób bezdomnych wpływającej korzystnie na poprawę ich sytuacji.

W roku 2018 kontynuowano zadania realizowane w latach 2016 - 2017 i utrzymano poziom usług na rzecz osób bezdomnych na podobnym poziomie co w roku bazowym. W 2018 roku realizowano działania zmierzające do zwiększenia oferty pomocowej dla osób bezdomnych poprzez usługę streetworkera oraz asystenta osoby bezdomnej oraz pogłębiania współpracy podmiotów działających w obszarze pomocy osobom bezdomnym. Podjęto również działania zmierzające do rozszerzenia bazy noclegowej dla osób bezdomnych na terenie Katowic (prowadzono procedury przetargowe).

Wskaźnik rezultatu: Uzyskanie pełnej diagnozy mapy bezdomności w Katowicach oraz przemian w niej zachodzących w okresie realizacji Strategii.

⁷ Policja, Straż Miejska, Pogotowie Ratunkowe, Izba Wytrzeźwień, przedstawiciele PKP, Pełnomocnik Prezydenta ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień, przedstawiciele Wydziału Polityki Społecznej UM Katowice, Kierownik schronisk dla mężczyzn MOPS, Kierownik schronisk dla kobiet MOPS, TPBA ul. Bracka 18, GTCH ul. Sienkiewicza 23, CHSD ul. Gliwicka 89a, Caritas ul. Dębowa 23, Siostry Misjonarki Miłości ul. Krasieńskiego 27b, „Futprinśt”.

W ramach uzyskania pełnej diagnozy zjawiska bezdomności na terenie Katowic w 2018 roku odbywało się liczenie osób bezdomnych. W dniu liczenia na terenie Katowic przebywało 588 osób bezdomnych. Informacje pozwalające na diagnozowanie skali zjawiska bezdomności, jego skutków, zasięgu posiadają zarówno pracownicy służb społecznych, jak i innych instytucji i organizacji pracujących z osobami bezdomnymi. Kluczowym elementem rzutującym na efektywne wspieranie tej grupy osób potrzebujących jest ścisła współpraca na różnych etapach działań nakierowanych na przeciwdziałanie bezdomności lub ograniczaniu tego zjawiska. Pozwala ona efektywnie i skutecznie pomagać, określać rodzaj i zakres oddziaływań adekwatny do zidentyfikowanych potrzeb.

Na podstawie powyższych wniosków rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań w ramach obszaru strategicznego jakim jest przeciwdziałanie bezdomności.

7. Problemy osób w wieku senioralnym

Cel strategiczny: wzmocnienie zasobów służących zdrowiu i aktywnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym, w tym poprzez rozwój wolontariatu i integracji międzypokoleniowej zabezpieczających potrzeby seniorów

Kierunki działań strategicznych

C7 K₁	Wspieranie aktywności osób starszych i ich integracji międzypokoleniowej.
C7 K₂	Podnoszenie jakości życia seniorów, w tym poprzez rozwijanie infrastruktury pomocowej w środowisku zamieszkania seniorów oraz eliminowanie barier architektonicznych i czynników środowiskowych utrudniających niesamodzielnym seniorom pełnoprawne funkcjonowanie w przestrzeni miejskiej.
C7 K₃	Wspieranie akcji edukacyjnych oraz inicjatyw kulturalnych na rzecz seniorów oraz szkolenie seniorów dla poprawy bezpieczeństwa i wzajemnego wsparcia w środowisku zamieszkania, a także ich aktywizacja społeczna i obywatelska (ze szczególnym uwzględnieniem wolontariatu seniorów).

Działania

Cel strategiczny: wzmocnienie zasobów służących zdrowiu i aktywnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym, w tym rozwój wolontariatu i integracji międzypokoleniowej zabezpieczających potrzeby seniorów		
CEL	DZIAŁANIA	REALIZATOR I PARTNERZY
C7 D₁	1. Promowanie aktywności osób starszych na rzecz zdrowia i sprawności życiowej oraz programów integracji międzypokoleniowej	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe
	2. Szkolenie seniorów do wzajemnego wsparcia w środowisku zamieszkania i reagowania na zagrożenia ich bezpieczeństwa.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe, Policja, Straż Miejska oraz Spółdzielnie i Wspólnoty Mieszkaniowe
	3. Wspieranie aktywizacji społecznej i obywatelskiej oraz rozwój wolontariatu seniorów.	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Rada Seniorów, organizacje pozarządowe
Ad. 1 Miasto Katowice we współpracy z organizacjami pozarządowymi realizuje projekty, które mają za zadanie: przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji osób starszych, zagospodarowanie czasu wolnego, zwiększenie aktywności i uczestnictwa ludzi starszych w życiu społecznym, działalność prozdrowotną i edukacyjną, prowadzenie zajęć z zakresu kultury fizycznej poprzez organizację zajęć sportowych. W ramach poprawy sprawności ruchowej i kondycji seniorów miasta Katowice w 2018 roku zawarte zostały umowy na realizację zadań ruchowych z Akademickim Klubem Sportowym Uniwersytetu Śląskiego, z siedzibą w Katowicach przy ul. Bankowej 12, pn. „Sportowy Uniwersytet Seniora”. Realizacja zadania polegała na aktywizacji osób w wieku 60+, poprzez zorganizowanie różnorodnych zajęć sportowych, integracyjnych oraz promujących zdrowy styl życia. Rezultatem realizacji zadania była poprawa sprawności ogólnej seniorów, podniesienie ich kondycji fizycznej i ukształtowanie takiego systemu postaw, które pozwolą w przyszłości na samodzielne podejmowanie różnorodnych form aktywności. Zajęcia odbywały się bezpłatnie. Druga umowa zawarta ze Stowarzyszeniem na Rzecz Poradnictwa Obywatelskiego „DOGMA”, z siedzibą w Katowicach przy ul. Raciborskiej 48/2, pn. „Czas Aktywnych Seniorów”. Realizacja zadania polegała na zorganizowaniu zajęć ruchowych dla ok. 60-100 katowickich seniorów. Zajęcia odbywały się w salach udostępnianych przez organizację pozarządową (Polski Komitet Pomocy Społecznej Śląski Zarząd Wojewódzki). Seniorzy biorący udział w projekcie byli uczestnikami klubów seniora i w większości w ich siedzibach odbywały się zajęcia sportowe. Ponadto w ramach poprawy kondycji fizycznej katowickich seniorów miasto Katowice zawarło umowę na		

realizację zadania publicznego z Klubem Rekreacyjno-Sportowym TKKF „Czarni” przy KWK „Wieczorek” pn. „Aktywny Senior +60”, które to zadanie polegało na zapobieganiu wykluczeniu społecznemu osób starszych, organizacji czasu wolnego poprzez udział w zajęciach muzycznych oraz rekreacji ruchowej. Ponadto w ramach aktywizacji społecznej oraz obywatelskiej w mieście Katowice w 2018 roku działały Kluby Seniora, w ramach zawartej umowy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej Śląskim Zarządem Wojewódzkim. Seniorzy miasta Katowice mogli tam aktywnie i ciekawie spędzać czas oraz rozwijać swoje zainteresowania. Kluby Seniora znajdują się w Katowicach przy ul. Witosa 17, ul. Hetmańskiej 1, ul. Panewnickiej 75, ul. Grażyńskiego 5, Al. Korfantego 84a.

W ramach zadań związanych z profilaktyką i promocją zdrowia Fundacja Bażantowo realizowała projekt pn. „Zdrowy i aktywny senior”, w ramach którego dofinansowano zajęcia ruchowe (fitness, basen, tenis) dla 143 mieszkańców w wieku powyżej 60 roku życia. Ponadto Fundacja Komunikacji Międzykulturowej THE LINK zrealizowała cykl zajęć ruchowych dla 30 seniorów.

W ramach projektu realizowanego przez Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach pn. „Od przedszkola do seniora” zorganizowano zajęcia z nordic walking dla seniorów. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu, a uczestnicy wykonywali ćwiczenia głównie na wolnym powietrzu. Zajęcia były prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach przy udziale studentów studiów stacjonarnych. Z zajęć regularnie korzystało 10 seniorów.

Jednocześnie w ramach bezpieczeństwa seniorów miasto Katowice zorganizowało cykl spotkań o tematyce bezpieczeństwa, w trakcie których można było wysłuchać prelekcji: jak nie paść ofiarą oszustwa „na wnuczka” lub „na policjanta” oraz w jaki sposób należy się zachować przy podejrzeniu takiego przestępstwa, jak zapobiegać niebezpieczeństwom związanym z wystąpieniem pożaru oraz zaccadzenia, dlaczego nie powinno się spalać odpadów oraz wykorzystywać niedozwolonych paliw do ogrzania mieszkań oraz jakie kary grożą za ich spalanie, o ofercie pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach np. jak uzyskać dodatek mieszkaniowy, energetyczny, zasiłek pielęgnacyjny i inne.

Miasto Katowice we współpracy z organizacjami pozarządowymi realizuje projekt pn. „Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska rodzinnego - I etap”. Projekt realizowany jest w 6 dzielnicach Katowic: Zawodzie, Bogucice, Szopienice-Burowiec, Załęże, Janów-Nikiszowiec, Śródmieście. W ramach projektu realizowany jest szereg działań o charakterze międzypokoleniowym, mających na celu przekazywanie pozytywnych wzorców, bazowanie na potencjale i doświadczeniu życiowym osób w wieku senioralnym, wzmocnienie integracji osób w wieku senioralnym z innymi grupami społecznymi m.in. młodzieżą oraz dziećmi oraz przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji osób starszych. W 2018 roku w ramach projektu realizowano m.in. poniżej wymienione działania:

- Śródmieście (realizowane przez Śląskie Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria”): warsztaty IT, warsztaty języka angielskiego, warsztaty psychologiczne/psychoedukacyjne, warsztaty ruchowe, warsztaty ekonomii w domu, warsztaty rehabilitacyjne, wyjścia do instytucji kulturalnych na spektakle, seanse kinowe, wernisaże twórczości seniorów, spotkania integracyjne;

- Zawodzie (realizowane przez Stowarzyszenie Mocni Razem): Dzielnicowa Akademia Seniora, w tym spotkania integracyjno-edukacyjne z seniorami, międzypokoleniowe wydarzenia o charakterze integracyjnym;

- Szopienice-Burowiec (realizowane przez Katowickie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „DWÓJKA”): spotkania animatora lokalnego z mieszkańcami oraz grupami senioralnymi, działającymi na terenie dzielnicy w ramach Klubu „Nasz CzAS”, integracyjne spotkania w ramach cyklu „Codziennie szklanka soku”, prelekcje naukowe, warsztaty technologiczne;

- Załęże (realizowane przez Katowickie Stowarzyszenie na rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „Opoka”): warsztaty „Technologia nie taka straszna”, warsztaty manualne, integracyjne zajęcia ruchowe, warsztaty rozwojowe i relaksacyjne, wyjścia integracyjne w cyklu „Kulturalne Kato”.

- Bogucice oraz Janów-Nikiszowiec (realizowane przez Miasto Katowice – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach): zajęcia integracyjne w ramach Klubu Społecznościowego pn. „Senior w działaniu”, inicjatywy lokalne osób w wieku senioralnym pn. „Senior w akcji” - realizacja cyklicznej inicjatywy pn. „Czytamy Maluchom”, zajęcia komputerowe dla seniorów pn. „Senior on-line”, zajęcia edukacyjno-integracyjne pn. „Śladami natury, kultury i historii”, zajęcia edukacyjne pn. „Na zdrowie”, warsztaty

psychologiczne dla seniorów pn. „Radość życia”.

W ramach projektu realizowane były również integracyjne działania o charakterze kulturalnym w dzielnicach: Szopienice-Burowiec, Załęże, Bogucice i Zawodzie m.in. tj. warsztaty „Cyfrowy Senior”, Dzień Aktywnego Seniora - spotkania integracyjne przy muzyce dla seniorów połączone z wystawą fotografii, Klub Podróżnika - spotkania z obieżyświatem, cykl spotkań pn. „W zdrowym ciele zdrowy duch”, warsztaty Sfilcowane Bogucice 2.0, spotkania z popularnymi autorami książek, aktorami teatralnymi, podróżnikami.

Miasto Katowice – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach realizowało również w 2018 roku Program Aktywności Lokalnej Wełnowiec-Józefowiec i Dąb w ramach projektu „Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach”, w tym zajęcia, warsztaty, wyjścia, wydarzenia przeznaczone dla osób starszych, mające na celu poprawę zdrowia, sprawności życiowej oraz integrację międzypokoleniową m.in. cykl zajęć dedykowanych seniorom w ramach Lokalnej Strefy Cyfrowej, międzypokoleniowe spotkania edukacyjno-integracyjne w ramach Lokalnej Strefy Kreatywnej, zajęcia gimnastyczne dla seniorów pod okiem instruktora, zajęcia ruchowe dla seniorów „Ruch to zdrowie”.

W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy społecznej we współpracy z inicjatorami realizował inicjatywę lokalną Aktywny Senior 55+. W ramach aktywności fizycznej odbywały się spacerzy z kijami na terenie Piotrowic i Ochojca oraz ćwiczenia ruchowe - zdrowy kręgosłup na sali pod okiem wykwalifikowanego instruktora w Klubie Aktywnego Seniora „Anziano” w Katowicach Piotrowicach. W ramach spotkań kulturalnych odbyły się wyjścia do katowickich kin na seanse wyświetlane specjalnie dla seniorów. W listopadzie z okazji Ogólnopolskiego Dnia Seniora zostało zorganizowane uroczyste wyjście do Teatru Żelaznego. Zrealizowano także inicjatywę lokalną skierowaną do seniorów z dzielnicy Zawodzie pt. „Łączymy pokolenia”, w której uczestnicy brali udział w ćwiczeniach fizycznych pod okiem instruktora, uczyli się o zdrowym żywieniu, także na zajęciach z dietetykiem. Ponadto ze środków rezerwy celowej zrealizowano wyjazd do Bielska-Białej, gdzie grupa kilkudziesięciu seniorów zamieszkujących dzielnicę Załęże zwiedzała okolice. Atrakcją był przejazd wyciągiem na Szyndzielnię.

W 2018 roku realizowane były przez pracowników Terenowego Punktu Pomocy Społecznej nr 8 i nr 9 Miejskiego Ośrodka Pomocy społecznej w Katowicach programy „Radość życia – Mogę Wszystko”. Spotkania grup wsparcia odbywały się dwóch Miejskich Domach Kultury w Katowicach. Zgodnie z założeniami programu każda grupa miała charakter otwarty z przeznaczeniem dla osób w wieku 50+, starszych lub niepełnosprawnych mieszkańców Katowic. Celem głównym ww. programu była poprawa sprawności funkcjonalnej i jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez udział w zajęciach z rehabilitantem, zajęciach nordic walking, terapii zajęciowej, zajęciach o charakterze psychologicznym, zapewnienie potrzeb towarzyskich oraz kulturalnych poprzez udział w imprezach integracyjnych, wyjściach do kina, teatru, itp.

Ad. 2

W 2018 roku Pracownicy Ośrodka aktywnie uczestniczyli w realizacji Programu Komendy Miejskiej Policji w Katowicach „Bezpieczna przystań”. Katowicki Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jest partnerem w realizacji ww. przedsięwzięcia. Kluczowym elementem programu były oddziaływania edukacyjne nakierowane na podniesienie poziomu bezpieczeństwa katowickich seniorów. Przybrały one formę cyklu spotkań z seniorami specjalistów z różnych instytucji w ramach „Akademii Bezpiecznego Seniora”. Formuła programu pozwalała dotrzeć do dużej grupy seniorów. W ramach zorganizowanych 20 spotkań (w 8 z nich uczestniczyli pracownicy tutejszego Ośrodka) uczestniczyło 480 seniorów. Ważnym sposobem docierania do osób w wieku senioralnym było zaangażowanie przedstawicieli różnych instytucji w organizację Święta Katowickiego Seniora. Pozwoliło ono również przy wykorzystaniu stanowisk informacyjnych różnych instytucji oraz dystrybucji materiałów informacyjnych (ulotek, informatorów i poradników) wyposażyć seniorów w niezbędne informacje z zakresu bezpieczeństwa. W wydarzeniu wzięło udział około 900 osób. W 2018 roku opracowano i wydrukowano ponadto profesjonalny poradnik w zakresie bezpieczeństwa seniorów, którego dystrybucję założono w 2019 roku. Równolegle do działań prowadzonych w ramach Programu „Bezpieczna Przystań” pracownicy Ośrodka zaangażowali się w realizację programu Prezydenta Miasta Katowice, którego formuła zakładała cykl 12 spotkań z seniorami dotyczących bezpieczeństwa, w trakcie których przedstawiciele Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej oraz MOPS Katowice przedstawiali ważne dla seniorów informacje dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa, w tym socjalnego. Pracownicy Ośrodka odpowiadali również za poprowadzenie poszczególnych spotkań. W 2018 roku udało się zrealizować 11 spotkań, w których uczestniczyło łącznie 106 seniorów.

<p>Ad. 3</p> <p>W 2018 roku realizowana była pomoc wolontariuszy dla osób starszych i niepełnosprawnych w ramach programu „Słonecznik”. Adresatami programu były osoby starsze, które z powodu swojego wieku oraz osoby niepełnosprawne, które z powodu swych ograniczeń wymagają wsparcia ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Główny cel pomocy w ramach programu to utrzymanie więzi społecznych i bezpieczeństwa w środowisku zamieszkania w odniesieniu do osób starszych i niepełnosprawnych, poszerzenie kontaktów społecznych i aktywizacja osób starszych i niepełnosprawnych, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa. Usługi wolontariuszy realizowane były bezpośrednio w środowisku na rzecz osoby starszej, niepełnosprawnej, wymagającej pomocy i wsparcia.</p> <p>Wspieranie aktywizacji społecznej i obywatelskiej osób w wieku senioralnym realizowane było przez Miasto Katowice - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach w dzielnicach miasta Katowice także w ramach projektów współfinansowanych ze środków unijnych m.in. w ramach projektu: „Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska rodzinnego”, który umożliwiał seniorom realizację własnych pomysłów i udział w inicjatywach lokalnych. W 2018 roku w ramach projektów zrealizowano m.in.: międzypokoleniowe spotkania w ramach Klubu Wolontariusza (w dzielnicy Wełnowiec-Józefowiec działało 10 seniorów – wolontariuszy), międzypokoleniowe spotkania w ramach Klubu Aktywnego Mieszkańca, międzypokoleniowe wydarzenia lokalne, które organizowali seniorzy na rzecz mieszkańców dzielnicy, międzypokoleniowy wyjazdowy Trening Umiejętności Społecznych, inicjatywy lokalne osób w wieku senioralnym dotyczące działań na rzecz seniorów w dzielnicach.</p>		
C7 D2	1. Rozwijanie oferty promocyjnych usług dostępnych w mieście dla osób starszych na bazie Karty Aktywnego Seniora i zasięgu programów pomocowych dla osób w wieku 70+	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Rada Seniorów, organizacje pozarządowe, miejskie instytucje kultury i podmioty gospodarcze.
	2. Rozwijanie infrastruktury pomocowej dla niesamodzielnych seniorów w ich środowisku zamieszkania	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe
	3. Diagnozowanie potrzeb i problemów związanych z procesem starzenia się społeczeństwa na terenie miasta.	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe
<p>Ad. 1</p> <p>Na terenie miasta Katowice od dnia 1 kwietnia 2014 roku realizowany jest Program „Aktywni Seniorzy”. Został przyjęty uchwałą nr XL/916/13 Rady Miasta Katowice z dnia 11 września 2013 roku w sprawie wprowadzenia na terenie miasta Katowice programu z zakresu polityki społecznej: „Aktywni Seniorzy”. Program skierowany jest do osób, które ukończyły 60 rok życia i zameldowane są w Katowicach. Program „Aktywni Seniorzy” to program ulg dla seniorów zachęcający do korzystania z oferty kulturalnej i sportowej miasta oraz różnorodnych usług. Koordynacją i realizacją programu na zlecenie Urzędu Miasta Katowice zajmuje się Stowarzyszenie „FAMI.LOCK”. Głównym celem programu jest podniesienie aktywności i sprawności mieszkańców Katowic, którzy ukończyli 60 rok życia, poprzez zwiększenie dostępności do dóbr kultury, zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku katowickich seniorów. W 2018 roku w ramach ww. Programu zrealizowano następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydano 1 956 nowych kart dla katowickich seniorów uprawniających do korzystania z ulg (od początku realizacji programu wydano 10 500 kart), - zawarto 19 nowych porozumień (od początku realizacji programu zawarto 230 porozumień), - dzięki programowi umożliwiono skorzystanie z oferowanych usług ok. 7 430⁸ seniorom. <p>Zadania na rzecz seniorów w 2018 roku realizowały także miejskie instytucje kultury tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” w 2018 roku realizował program Aktywni Seniorzy (z 50% zniżką 		

⁸ dane niepełne, nie wszyscy partnerzy prywatni przekazali informację o liczbie osób, które skorzystały ze zniżek w ramach programu „Aktywni Seniorzy”

biletów). W ramach tego programu odbyło się 19 wydarzeń kulturalnych, a ze zniżki skorzystało 26 osób. Program ten był realizowany w 2 miejscach: Scena Ateneum przy ul. św. Jana 10 w Katowicach oraz w Galerii Ateneum przy ul. 3 Maja 25 w Katowicach;

- Galeria Sztuki Współczesnej BWA w Katowicach w 2018 roku honorowała Kartę Aktywnego Seniora, oferowała bilety wstępu w obniżonej cenie 1,5 zł oraz organizowała bezpłatne warsztaty edukacyjno-artystyczne skierowane do osób w tej grupie wiekowej;

- Katowice Miasto Ogrodów - Instytucja Kultury im. K. Bochenek realizowała zadania przeznaczone dla seniorów poprzez projekt Akademia Doświadczenia – bezpłatne warsztaty o różnorodnej tematyce, m.in. szydełkowanie, zdrowe odżywianie, spotkania z podróżnikiem, warsztaty biżuteryjne, wykłady. Ponadto wydano seniorom 653 darmowe wejściówki na 2 koncerty organizowane przez KMO;

- Muzeum Historii Katowic oferowało bilet ulgowy (5 zł) umożliwiający seniorom zwiedzanie wystaw stałych i czasowych oraz bezpłatne zwiedzanie ekspozycji we wtorki;

- Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach rozwijała usługi dla osób starszych na bazie Karty Aktywnego Seniora i zasięgu programów pomocowych dla osób w wieku 70+. W filiach nr 14 i nr 25 działał Biblioteczny Klub Seniora. Oferta Biblioteki była bezpłatna;

- Miejskie Domy Kultury oferowały dla seniorów posiadających Kartę Aktywnego Seniora możliwość korzystania ze zniżek m.in. na imprezy z cyklu Dancing Bogucicki i Zawodziański, przedstawienia teatralne, przedstawienia kabaretowe i koncerty, kursy komputerowe, spotkania integracyjne dla seniorów.

Ad.2

Pomoc dla niesamodzielnych seniorów w ich środowisku zamieszkania polega głównie na świadczeniu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych. Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Usługi świadczone są przez firmy, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne, z którymi Ośrodek zawarł stosowne umowy.

Osoby wymagające z powodu wieku lub niepełnosprawności pomocy innych osób mogą korzystać z usług opiekuńczych i bytowych w formie pobytu w rodzinnym domu pomocy. W ramach swojej działalności, rodzinny dom zapewnia usługi bytowe: miejsce pobytu, wyżywienie i utrzymanie w czystości oraz usługi opiekuńcze, pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych, niezbędną pomoc w załatwieniu spraw osobistych, a także kontakt z otoczeniem, organizację czasu wolnego, jak również pomoc w zakupie odzieży i obuwia i niezbędnych artykułów osobistego użytku.

Kolejną formą pomocy są dzienne domy pomocy społecznej, które zapewniają swoim pensjonariuszom następujące rodzaje usług: pobyt w godz. 8.00 do 16.00 od poniedziałku do piątku oraz wyżywienie (śniadanie i obiad) na miejscu, posiłki na wynos, usługi higieniczne (natrysk, usługi pralnicze), terapię zajęciową, trening umiejętności, ogólną rehabilitację ruchową, porady i wsparcie psychologiczne indywidualne, grupowe zajęcia psychologa ze społecznością pensjonariuszy, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, zebrania społeczności, imprezy organizowane na terenie i poza ośrodkiem wsparcia.

W Katowicach funkcjonują także mieszkania chronione wspierane, które zapewniają usługi bytowe oraz pomoc w wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym i realizację kontaktów społecznych w celu utrzymania lub rozwijania samodzielności osoby na poziomie jej psychofizycznych możliwości. Wsparcie w mieszkaniu chronionym może być przyznane osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki.

Osoby wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku lub choroby mogą zostać objęte pomocą w postaci umieszczenia w domu pomocy społecznej. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu. Formy i zakres usług wynikają

z indywidualnych potrzeb mieszkańców z uwzględnieniem świadczeń z tytułu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

Ad. 3

W ramach prowadzonej pracy socjalnej, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka pomocy Społecznej w Katowicach diagnozują problemy osób starszych, rozpowszechniają ideę wolontariatu, motywują osoby potrzebujące do skorzystania z dostępnych form pomocy. Diagnozowanie potrzeb i problemów osób w wieku senioralnym realizowane jest także w ramach projektu „Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska rodzinnego - I etap” w ramach RPO WSL 2014-2020. Realizacja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2017 roku. Projekt skierowany jest do osób w wieku senioralnym (60 plus) zamieszkujących na terenach rewitalizowanych. W ramach projektu realizowane są Programy Aktywności Lokalnej dla osób w wieku senioralnym i ich środowiska rodzinnego w dzielnicach: Śródmieście, Załęże, Bogucice, Nikiszowiec-Janów, Zawodzie, Szopienice, które pozwalają na stały i bezpośredni kontakt z beneficjentami a przez to trafniejsze diagnozowanie ich potrzeb i problemów. Formuła projektu jest otwarta na propozycje i potrzeby seniorów.

C7 D3	1. Ograniczanie czynników utrudniających osobom niepełnosprawnym i niesamodzielnym seniorom pełnoprawne i bezpieczne funkcjonowanie w środowisku zamieszkania	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe
--------------	---	--

Program „Bezpieczna Przystań” adresowany jest do seniorów oraz wszystkich mieszkańców Katowic, którym na sercu leży bezpieczeństwo osób starszych. Program ten ma na celu wzrost bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa seniorów, ograniczenie liczby zdarzeń kryminalnych z ich udziałem, ukierunkowany jest na edukację dotyczącą bezpiecznych zachowań wśród seniorów, jak również wzmocnienie społecznego zaangażowania w troskę o bezpieczeństwo osób starszych. Kluczowym elementem programu były oddziaływania edukacyjne nakierowane na podniesienie poziomu bezpieczeństwa katowickich seniorów. Przybrały one formę cyklu spotkań z seniorami specjalistów z różnych instytucji w ramach „Akademii Bezpiecznego Seniora”. W 2018 roku w ramach programu odbyło się 20 spotkań, w których uczestniczyło 480 seniorów. Działania nakierowane na pełnoprawne i bezpieczne funkcjonowanie seniorów podejmowali również w ramach świadczonej pracy socjalnej pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Rok 2016	Rok 2018	Uwagi	Prognozy/ potrzeby 2019
1.	Liczba miejsc pobytu w Domach Pomocy Społecznej na terenie Katowic oraz liczba osób korzystających	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	Liczba miejsc - 283 Liczba osób - 965	Liczba miejsc - 283 Liczba osób - 975	- DPS „PRZYSTAŃ” ul. Adamskiego 22 – 88 miejsc, - DPS „ZACISZE” ul. Traktorzystów 42 – 98 miejsc, - DPS „SENIOR RESIDENCE” ul. Pijarska 4 – 97 miejsc. Liczba osób korzystających z DPS na terenie Katowic – 349 osób. Liczba osób korzystających z DPS poza Katowicami – 626 osób.	Liczba miejsc – 283 Liczba osób: - 346 osób na terenie Katowic, - 547 osób poza Katowicami.
2.	Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych dla osób starszych i dla starszych lub niepełnosprawnych ⁹	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	9	19	2 mieszkania chronione wspierane dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych (nr 1 i nr 2) przy ul. Łętowskiego 6a – 14 miejsc/skorzystało 19 osób.	14

⁹ od 01.03.2018 r. zmiana nazewnictwa - liczba osób korzystających z mieszkań chronionych wspieranych dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych

3.	Liczba miejsc i osób korzystających z Rodzinnego Domu Pomocy	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	liczba miejsc - 8 liczba osób - 8	Liczba miejsc - 8 Liczba osób - 8	Rodzinny Dom Pomocy ul. Krupińskiego 11.	Liczba miejsc - 8 Liczba osób - 8
4.	Liczba osób korzystających z dziennych domów pomocy społecznej na terenie Katowic	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	535 - pobyt, 360 - posiłki na wynos	516 - pobyt, 352 - posiłki na wynos	DDPS nr 1 ul. Czecha 2 – 66 osób w ramach pobytu/25 osób w ramach posiłków na wynos, DDPS nr 2 ul. Głogowska 23 – 56 osób w ramach pobytu/41 osób w ramach posiłków na wynos, DDPS nr 3 ul. Tysiąclecia 45 - 45 osób w ramach pobytu/30 osób w ramach posiłków na wynos, DDPS nr 4 ul. Wiślana 9 – 54 osoby w ramach pobytu/39 osób w ramach posiłków na wynos, DDPS nr 5 ul. Świdnicka 35a - 48 osób w ramach pobytu/47 osób w ramach posiłków na wynos, DDPS nr 6 ul. Oblatów 24- 117 osób w ramach pobytu/87 osób w ramach posiłków na wynos, DDPS nr 7 ul. Gliwicka 74a - 53 osoby w ramach pobytu/29 osób w ramach posiłków na wynos, DDPS ul. Dębowa 23 – 31 osób w ramach pobytu/29 osób w ramach posiłków na wynos, DDPS ul. Brata Alberta 4 - 46 osób w ramach pobytu/25 osób w ramach posiłków na wynos.	liczba miejsc – 689, liczba osób – 516 pobyt, 352 posiłki na wynos
5.	Liczba specjalistycznych miejsc leczenia osób starszych, na oddziałach geriatrycznych i innych oddziałach szpitalnych w Katowicach	Wydział Nadzoru Właścicielskiego	158 łóżek geriatrycznych	134 łóżka geriatryczne	- „EMC Silesia” Sp. z o. o., ul. Morawa 31 w Katowicach – 60 łóżek; - Katowickie Centrum Onkologii, ul. Józefowska 119 – 58 łóżek; - Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 7 Śląskiego ul. Ziołowa 45-47 - 16 łóżek.	134
6.	Liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej dla osób starszych do ogólnej liczby miejsc w domach pomocy społecznej dla osób starszych w Katowicach	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	Liczba osób – 169 Liczba miejsc - 283	Liczba osób – 179 Liczba miejsc - 283	Stan na 31.12.2018 r. liczba osób oczekujących na umieszczenie w dps dla osób w podeszłym wieku oraz w dps dla osób przewlekle somatycznie chorych w Katowicach. Liczba miejsc w 2 dps dla osób w podeszłym wieku oraz 1 dps dla osób przewlekle somatycznie chorych w Katowicach.	Liczba osób – 179 Liczba miejsc - 283
7.	Liczba Klubów Seniora działających w Katowicach	Wydział Polityki Społecznej	5	5		5
8.	Liczba osób korzystających z Karty Aktywnego Seniora	Wydział Polityki Społecznej	1 818	1 956		1 956

9.	Liczba uczestniczących w programie Siedemdziesiąt plus	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	3 479	3 690	1 929 – liczba osób, które skorzystały ze świadczeń przyznawanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej (m.in. w formie zasiłku celowego na opał, leki, zasiłku okresowego, zasiłku stałego, usług opiekuńczych, usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej, Domu Pomocy Społecznej), 970 – liczba osób, które skorzystały z zasiłku pielęgnacyjnego wypłacanego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych (w tym 335 osób z tytułu wieku oraz 635 osób z tytułu niepełnosprawności), 791 – liczba osób, które skorzystały z dodatku mieszkaniowego wypłacanego na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych, w tym 522 osoby skorzystało również z dodatku energetycznego wypłacanego na podstawie ustawy Prawo energetyczne. Z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych skorzystało: - 175 osób w formie turnusu rehabilitacyjnego, - 6 osób w formie usuwania barier w komunikowaniu się, - 14 osób w formie dofinansowania do sprzętu.	3960
			oraz	oraz		195 osób (PFRON)
			159 (z PFRON skorzystało)	195 osób (z PFRON skorzystało)		
10.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	1 793	1 978	1 978 osób skorzystało z usług opiekuńczych, w tym 254 ze specjalistycznych usług opiekuńczych. W podanej liczbie osób występują przypadki, że ta sama osoba ma przyznane dwa rodzaje usług: usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. 1 850 – liczba osób korzystających bez względu na rodzaj świadczonych usług.	1 999 osób, w tym 254 osoby ze specjalistycznych usług opiekuńczych
11.	Liczba osób w wieku senioralnym korzystających z usług opiekuńczych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	1 303	1 517	1 517 – liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej). W podanej liczbie występują przypadki, że ta sama osoba ma przyznane dwa rodzaje usług.	1 647
12.	Liczba organizacji pozarządowych realizujących programy na rzecz osób starszych na zlecenie miasta lub we współpracy z jednostkami	Wydział Polityki Społecznej	13	21	W tym także organizacje pozarządowe realizujące w partnerstwie z Miastem Katowice projekt współfinansowany ze środków unijnych „Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska rodzinnego”.	21

	samorządowymi					
13.	Liczba szkoleń dla seniorów dotyczących wzajemnego wsparcia w środowisku zamieszkania i reagowania na zagrożenia ich bezpieczeństwa	Wydział Polityki Społecznej	14	41		41
14.	Liczba seniorów uczestniczących w szkoleniach dotyczących wzajemnego wsparcia w środowisku zamieszkania i reagowania na zagrożenia ich bezpieczeństwa	Wydział Polityki Społecznej	301	997		1 000

Z analizy powyższych wskaźników wynika, iż w 2018 roku w porównaniu do 2016 roku:

- infrastruktura pomocowa dla osób starszych tj. dzienne domy pomocy społecznej, mieszkania chronione wspierane dla osób w podeszłym wieku lub przewlekle chorych, rodzinny dom pomocy, domy pomocy społecznej nie uległa zmianie, natomiast nieznacznie wzrosła liczba osób korzystających z tej infrastruktury,
- wzrosła nieznacznie liczba osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych przy zachowaniu stałej ogólnej liczby miejsc w domach pomocy społecznej dla osób w podeszłym wieku i przewlekle somatycznie chorych w Katowicach,
- wzrosła liczba osób korzystających z Karty Aktywnego Seniora oraz programu Siedemdziesiąt plus,
- wzrosła liczba osób w wieku senioralnym korzystających z usług opiekuńczych przy ogólnym wzroście osób korzystających z tego rodzaju usług,
- wzrosła liczba szkoleń dla seniorów dotyczących wzajemnego wsparcia w środowisku zamieszkania i reagowania na zagrożenia ich bezpieczeństwa oraz liczba uczestniczących w nich osób oraz analogicznie zdecydowanie wzrosła liczba seniorów uczestniczących w szkoleniach dotyczących wzajemnego wsparcia w środowisku zamieszkania i reagowania na zagrożenia ich bezpieczeństwa.

W 2018 roku w mieście Katowice realizowanych było szereg działań w ramach Miejskiego Programu „Katowicki Senior w Mieście” na lata 2016-2021. Celem tych działań było zapewnienie katowickim seniorom możliwości aktywnego udziału w życiu społecznym miasta oraz prowadzenia przez nich samodzielnego, niezależnego i satysfakcjonującego życia. W 2018 roku seniorzy chętnie korzystali z szerokiej oferty spędzania czasu wolnego uczestnicząc m.in. w projektach i zajęciach sportowych, kulturalnych, edukacyjnych oraz prozdrowotnych.

Miasto Katowice w 2018 roku dofinansowywało także wiele ciekawych projektów zrealizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi - były to m.in. spotkania integracyjno – aktywizujące, warsztaty florystyczne, gry planszowe, kurs obsługi komputera, kursy pierwszej pomocy, warsztaty muzyczne, nauka języków obcych i wiele innych. W 2018 roku po raz kolejny zorganizowane zostało duże wydarzenie pn.: „Katowicki Dzień Aktywnego Seniora”. Nowością w minionym roku były: „Sportowy Uniwersytet Seniora” z bogatą ofertą zajęć ruchowych oraz biesiady senioralne organizowane w poszczególnych dzielnicach miasta. Obie te inicjatywy cieszył się ogromną popularnością wśród seniorów. Dodatkowo katowiccy seniorzy mogli korzystać ze zniżek z kartą „Aktywnego Seniora” lub legitymacją programu „Babcia, dziadek i ja w Katowicach”, mieli także możliwość wypicia kawy lub herbaty za symboliczną złotówkę w ramach programu „Kawa za złotówkę”, a także skorzystania z bezpłatnych szczepień przeciwko grypie i badań profilaktycznych.

Wskaźnik rezultatu: Poprawa warunków pozwalających osobom w wieku senioralnym utrzymywanie jak najdłużej aktywności osobistej, zawodowej i społecznej oraz zapewnienie wsparcia i opieki osobom niesamodzielnym.

W mieście Katowice, podobnie jak w całym kraju w związku z procesem starzenia się społeczeństwa, daje się zauważyć w strukturze społecznej stały wzrost udziału osób w wieku powyżej 60 roku życia. Miasto Katowice przykłada dużą wagę do rozwoju polityki senioralnej w mieście. Kluczowe obszary działań w zakresie polityki senioralnej to: zdrowie i samodzielność, aktywność zawodowa, aktywność edukacyjna, społeczna i kulturalna oraz relacje międzypokoleniowe. W 2018 roku realizowano działania mające na celu:

- podniesienie szeroko rozumianego poczucia bezpieczeństwa (socjalnego, zdrowotnego, fizycznego, prawnego i konsumenckiego) m.in. poprzez realizację programu „Bezpieczna przystań”,
- nabycie niezbędnych we współczesnym świecie kompetencji, kreatywności, rozwijania zainteresowań m.in. poprzez realizację programu „Aktywni Seniorzy”,
- pogłębienie integracji w wymiarze zarówno wewnątrzpokoleniowym (Kluby Seniora) jak i międzypokoleniowym „Program Babcia, dziadek i ja w Katowicach”,
- wydłużenie niezależnego i aktywnego życia osób w podeszłym wieku poprzez organizację zajęć sportowych oraz zachęcanie do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu,
- podniesienie jakości życia osób po ukończeniu siedemdziesiątego roku życia poprzez realizację Miejskiego Programu Pomocy dla Osób Starszych i Niepełnosprawnych „Siedemdziesiąt Plus”,
- poszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi, fundacjami i instytucjami miejskimi na rzecz budowania lokalnych sieci wsparcia,
- promowanie wolontariatu, jako formy wsparcia osób w wieku senioralnym,
- zapewnienie pomocy dla niesamodzielnych seniorów przede wszystkim w ich środowisku zamieszkania poprzez zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, usług w dziennym domu pomocy społecznej, mieszkaniu chronionym, a jeśli osoba wymaga całodobowej opieki, zapewnienie pobytu w domu pomocy społecznej.

Na podstawie powyższych wniosków rekomenduje się rozwijanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań w ramach obszaru strategicznego jakim jest wsparcie osób w wieku senioralnym.

8. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Cel strategiczny: zwiększenie partycypacji obywatelskiej mieszkańców i roli organizacji pozarządowych w realizowaniu polityki społecznej miasta

Kierunki działań strategicznych

C8 K₁	Uaktywnienie dzielnicowych społeczności do uczestnictwa w procesie realizacji budżetu obywatelskiego oraz edukacja obywatelska i aktywizacja mieszkańców Katowic, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej oraz seniorów m.in. poprzez Centrum Organizacji Pozarządowych.
C8 K₂	Rozwijanie i pogłębianie współpracy instytucji samorządowych z organizacjami sektora pozarządowego, w tym doskonalenie internetowej komunikacji instytucji samorządowych z sektorem organizacji społecznych i aktualizowanie publikowanych informacji o planowanych oraz realizowanych wspólnych projektach.
C8 K₃	Wzmacnianie potencjału mieszkańców Katowic poprzez wzbogacanie/wyposażanie ich w wiedzę obywatelską (ułatwiająca funkcjonowanie w społeczeństwie) dotyczącą uprawnień oraz obowiązków wynikających z regulacji prawnych i procedur.

Działania

Cel strategiczny: zwiększenie partycypacji obywatelskiej mieszkańców i roli organizacji pozarządowych w realizowaniu polityki społecznej miasta		
CEL	DZIAŁANIA	REALIZATOR I PARTNERZY
C8 D₁	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie spotkań informacyjnych, konsultacji, szkoleń dla społeczności lokalnych oraz organizacji pozarządowych nakierowanych na aktywność obywatelską, w tym w szczególności zachęcanie młodzieży szkolnej oraz seniorów do aktywności wolontaryjnej i udziału w inicjatywach organizacji pozarządowych oraz samorządowych projektach i programach wsparcia. 2. Skuteczne docieranie do mieszkańców Katowic z informacjami o mechanizmach partycypacyjnych stosowanych przez Urząd Miasta Katowice (z wykorzystaniem różnych kanałów/form przekazywania informacji np. strona www, informator miejski etc). 3. Diagnozowanie potrzeb i problemów związanych z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego w Katowicach.	Prezydent Miasta Katowice, Urząd Miasta: - komórki organizacyjne Urzędu Miasta Katowice, jednostki organizacyjne Miasta Katowice, Centrum Organizacji Pozarządowych, organizacje pozarządowe
Ad. 1 W roku 2018 uruchomiony został jeden proces konsultacyjny w rozumieniu zapisów uchwały nr XXXVIII/860/13 Rady Miasta Katowice z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie zasad i trybów przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami miasta Katowice. Konsultacje społeczne w przedmiocie utworzenia Jednostek Pomocniczych miasta Katowice nr 1 Śródmieście i nr 4 Osiedle Paderewskiego – Muchowiec zostały uruchomione zarządzeniem nr 2253/2018 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 14 listopada 2018 roku. Proces konsultacyjny trwał od listopada do grudnia 2018 roku. W konsultacjach miała zastosowanie ankieta online oraz ankieta papierowa dostępna w grudniowym wydaniu „Naszych Katowic”. Liczba uczestników: 72 osoby. Poza konsultacjami społecznymi Wydział Komunikacji Społecznej przeprowadził dwa badania opinii publicznej w konkretnych zagadnieniach, uzależniając podjęcie działań od wyników wykonanych badań. W pierwszej kolejności zorganizowane zostało badanie sondażowe w sprawie nazw dla czterech nowo projektowanych przystanków osobowych na terenie Katowic. Liczba respondentów: 104 osoby. Drugim badaniem w pełni zrealizowanym przez Wydział Komunikacji Społecznej było badanie sondażowe dotycząca opinii wobec lokalizacji buspasa na ul. Mikołowskiej. Liczba respondentów: 4 518 osób. Ważną rolę w społecznym aktywizowaniu mieszkańców odgrywa forum internetowe pn. Platforma Konsultacji		

społecznych. Przedmiotowe forum internetowe umożliwia mieszkańcom uczestnictwo w dyskusji. Zarejestrowani na forum użytkownicy zamieszczają komentarze i opinie na różne tematy, w tym również mogą oni zakładać nowe wątki tematyczne. Pracownicy komórek (zwani dalej moderatorami) również samodzielnie inicjują dyskusje poprzez zakładanie nowych wątków tematycznych. Za pośrednictwem forum internetowego moderatorzy zamieszczają również informacje o zamierzeniach inwestycyjnych. Przykładem takiego rodzaju konsultacji było otwarcie dyskusji o planach budowy noclegowni dla bezdomnych mężczyzn w jednostce pomocniczej Szopienice – Burowiec. W sprawie noclegowni Miasto Katowice zorganizowało dodatkowo dwa spotkania w jednostce pomocniczej, w której planuje się realizację inwestycji. Łącznie w spotkaniach wzięło udział ok. 70 osób.

W odniesieniu do realizacji działań informacyjnych ukierunkowanych na wymianę uwag i sugestii przy aktywnym udziale mieszkańców, Wydział Komunikacji Społecznej organizował dzielnicowe spotkania otwarte. Przykładem takich działań była organizacja cyklu spotkań poświęconych budowie centrów przesiadkowych na terenie miasta. Łącznie w spotkaniach wzięło udział ok. 110 osób.

Wydział Komunikacji Społecznej wspierał także Wydział Budownictwa i Planowania Przestrzennego w organizowaniu konsultacji społecznych w sprawie przygotowania planu zagospodarowania przestrzennego dla dzielnicy Murcki, tzw. „Planu dla Murcek”.

W Centrum Organizacji Pozarządowych funkcjonowała także strefa konsultacji prowadzona przez specjalistę ds. konsultacji, który 2018 roku koordynował procesy konsultacyjne m.in. w zakresie: Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego, Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, rozszerzenia zakresu zwolnień przedmiotowych w podatku od nieruchomości opłacanego przez organizacje pozarządowe.

Oprócz organizowania spotkań informacyjnych, konsultacji dla społeczności lokalnych oraz organizacji pozarządowych nakierowanych na aktywność obywatelską w Katowicach rozwijany był także wolontariat. W 2018 roku w Centrum Organizacji Pozarządowych przy ul. Młyńskiej 5 (zadanie publiczne zlecone przez Prezydenta Miasta Katowice) zaangażowano specjalistę ds. wolontariatu w wymiarze ½ etatu, który zajmował się przede wszystkim udzielaniem bieżącego wsparcia dla organizacji pozarządowych: z zakresu rekrutacji wolontariuszy, kwestii formalno-prawnych, promowania współpracy z wolontariuszami itd. Prowadził bieżącą bazę organizacji pozarządowych współpracujących z wolontariuszami (ich zapotrzebowanie, kompetencje wolontariuszy itd.), pośredniczył między wolontariuszami a organizacjami pozarządowymi. Ponadto działał w zakresie pośrednictwa w Internecie, w tym m.in. promował ofertę wolontariatu katowickich organizacji pozarządowych na stronach internetowych i w mediach społecznościowych. W 2018 roku organizowano także szkolenia dla wolontariuszy, spotkania tematyczne dla organizacji pozarządowych w obszarze wolontariatu, spotkania dla wolontariuszy z przedstawicielami katowickich organizacji pozarządowych współpracujących z wolontariuszami.

W 2018 roku Wydział Polityki Społecznej zlecał organizacjom pozarządowym realizację zadań publicznych z zakresu „Promocji i organizacji wolontariatu” oraz w ramach zadania „Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych”. W zakresie „Promocji i organizacji wolontariatu” realizowane były projekty:

- Społeczne Towarzystwo Hospicjum Cordis realizowało projekt pn. „Promocja i organizacja wolontariatu hospicyjnego – Chcieć to móc”;
- Stowarzyszenie Regionalne Centrum Wolontariatu realizowało projekt pn. „Wolontariat szkolny w Katowicach”;
- Katowickie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „Opoka” realizowało projekt pn. „Wolontariat – przygoda nie tylko dla młodych”;
- Fundacja „Dr Clown” realizowała projekt pn.: „Profesjonalnie i z uśmiechem. Wolontariat w Fundacji „Dr Clown”.

W zakresie „Aktywizacji społeczności lokalnych i promocji społeczeństwa obywatelskiego” Stowarzyszenie Seniorzy i Przyjaciele realizowało projekt pn. „Spotkania ze zdrowiem, urodą i sztuką”. Celem zadania była integracja i aktywizacja katowickich seniorów.

Ad.2.

Do informowania o działaniach prowadzonych przez Wydział Komunikacji Społecznej z zakresu konsultacji społecznych, badań sondażowych i spotkań z mieszkańcami, w zależności od ich zasięgu i charakterystyki,

wykorzystuje się następujące kanały: portal internetowy www.katowice.eu i www.konsultacje.katowice.eu, Twitter, oficjalny profil Miasta Katowice (Facebook), Katowicki Informacyjny Serwis SMS (KISS), forum internetowe (Platforma Konsultacji Społecznych), cotygodniowy Biuletyn Informacyjny Urzędu Miasta Katowice (skierowany do mediów) oraz cotygodniowy Biuletyn Informacyjny Mieszkańca Katowic (newsletter), informator miejski Nasze Katowice (miesięcznik kolportowany do gospodarstw domowych), plakaty i ulotki, a także korespondencję bezpośrednio kierowaną do gospodarstw domowych (kolportaż listów bezadresowych).

Podczas prowadzenia akcji informacyjno-edukacyjnej w sprawie V edycji Budżetu Obywatelskiego (BO), wykorzystane zostały różne kanały komunikacyjne, dostosowane do zróżnicowanych grup mieszkańców w celu jak najszerszego informowania o podejmowanych działaniach konsultacyjnych. W trakcie akcji rozdystrybuowano: 33 tysiące ulotek skierowanych do młodzieży, zawierających informacje jak zgłaszać projekty do BO oraz w jaki sposób można głosować, 4,5 tysiąca folderów informacyjnych szczegółowo opisujących V edycję Budżetu Obywatelskiego i 6 tysięcy ulotek informujących o tym kto, w jaki sposób i gdzie może zagłosować. Przygotowano i rozdystrybuowano także 15 tysięcy plakatów. W ramach pierwszego etapu akcji informacyjno-edukacyjnej zorganizowano cykl otwartych spotkań z mieszkańcami wszystkich 22 jednostek pomocniczych miasta. We wszystkich 22 jednostkach pomocniczych Katowic działały 33 oznakowane Dzielnicowe Punkty Informacyjne (DPI), których głównym celem było ułatwienie mieszkańcom dostępu do informacji o procesie w pobliżu ich miejsca zamieszkania. Ponadto w DPI dostępne były do pobrania materiały promujące Budżet Obywatelski oraz formularze zgłoszeniowe projektów.

Podobnie jak w latach poprzednich w Wydziale Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Katowice działał Punkt Konsultacyjny. Pracownicy Wydziału telefonicznie, mailowo i osobiście udzielali szczegółowych informacji dotyczących Budżetu Obywatelskiego oraz pomagali przy wypełnianiu formularza zgłoszeniowego projektu. Mieszkańcy mieli również możliwość kontaktu z koordynatorami ds. Budżetu Obywatelskiego, którzy zostali powołani w komórkach organizacyjnych Urzędu Miasta Katowice oraz miejskich jednostek organizacyjnych zaangażowanych w proces. Dla potrzeb obsługi procesu już w 2015 roku została stworzona i poświęcona mu odrębna strona internetowa www.bo.katowice.eu. Aktywnie wykorzystywano profile na portalach społecznościowych Facebook i Twitter. Informacje o kolejnych etapach Budżetu Obywatelskiego przekazywane były na bieżąco: Radnym Rady Miasta Katowice, Radnym Rad Jednostek Pomocniczych, a także lokalnym mediom. Obszerne artykuły dotyczące poszczególnych etapów były publikowane w bezpłatnym informatorze miejskim „Nasze Katowice” (nakład: 140 tysięcy). W celach promocyjnych skorzystano również z takich nośników jak: monitory w Biurze Obsługi Mieszkańca (Rynek 1) oraz infokioski zlokalizowane na katowickim Rynku. Od 1 do 30 kwietnia 2018 roku w różnych częściach miasta pojawiło się 30 city-lightów z informacją o głosowaniu. Podobna reklama, w tym samym czasie pojawiła się na 10 autobusach jeżdżących po Katowicach oraz na tramwaju kursującym po Katowicach.

W celu utrzymania zainteresowania Budżetem Obywatelskim wśród mieszkańców zorganizowano szereg wydarzeń, podczas których promowano BO, były to m.in: konkurs plastyczny „Budżet Obywatelski oczami młodych” skierowany do dzieci i młodzieży do lat 21, dwie gry miejskie: „Beboki i spółka” i „zaGRAjmy w Katowicach” oraz *questing* pod nazwą „Sekret Skarbka”. W ramach promocji głosowania wśród mieszkańców przeprowadzono akcję kolportażu specjalnego wydania informatora miejskiego „Nasze Katowice” w całości poświęconemu budżetowi obywatelskiemu. Dodatkowo w trakcie głosowania do użytkowników Katowickiego Informacyjnego Serwisu SMS dwukrotnie zostały wysłane SMSy zachęcające do udziału w głosowaniu wraz z bezpośrednim linkiem do elektronicznego panelu głosowania.

W ramach akcji promocyjnej w Internecie przeprowadzono szeroką kampanię z uwzględnieniem materiałów odnoszących się do: rozpoczęcia głosowania, pokazywania potencjału budżetu obywatelskiego w kontekście zrealizowanych inwestycji, włączenia w procedurę BO osób bliskich, rodzin, przede wszystkim osób starszych, które mogą nie mieć dostępu do Internetu, a także odliczania ostatnich dni/godzin głosowania.

Informacje o głosowaniu w ramach Budżetu Obywatelskiego zostały umieszczone na 40 „rowerach miejskich” oraz w różnych częściach miasta pojawiło się 30 city-lightów z informacją o głosowaniu. Podobna reklama pojawiła się na 10 autobusach kursujących po Katowicach, na tramwaju kursującym po Katowicach oraz przed wszystkimi seansami w kinie Multikino (10 sal kinowych) wyświetla była animacja zachęcająca do udziału w głosowaniu.

Ad. 3.

Po zakończeniu głosowania w budżecie obywatelskim corocznie przeprowadza się ewaluację całego procesu, która obejmuje zbieranie uwag i propozycji zmian, które zostały sformułowane przez mieszkańców. W 2018 roku mieszkańcy Katowic mieli możliwość wypełnienia krótkiej ankiety – z tej możliwości skorzystało aż 3 tysiące mieszkańców. Ponadto mieszkańcy mieli możliwość podzielenia się swoimi opiniami na temat minionej edycji Budżetu Obywatelskiego oraz propozycjami zmian. Wszelkie uwagi można było zgłaszać osobiście w Wydziale Komunikacji Społecznej, wysłać pocztą tradycyjną lub elektroniczną. Łącznie rozróżniono ponad 390 uwag i propozycji zmian w procedurze Budżetu Obywatelskiego. Nie wszystkie zgłoszenia mogły zostać uwzględnione przy konstrukcji zasad kolejnej edycji BO. Zdarzało się, że niektóre propozycje były niezgodne z prawem, wykluczały się wzajemnie, a inne propozycje już funkcjonowały w procedurze. Uwagi zostały zebrane, uszeregowane, przeanalizowane, a rozstrzygnięcie (stanowisko Prezydenta) zawiera uzasadnienie decyzji – tabela uwag, jak i raport są dostępne na stronie bo.katowice.eu w zakładce Pliki do pobrania.

Celem zdiagnozowania potrzeb i problemów związanych z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego w Katowicach, biuro Pełnomocnika Prezydenta ds. Organizacji Pozarządowych przeprowadziło badanie ankietowe wśród organizacji pozarządowych, które miało charakter anonimowy. Treść ankiety została zaakceptowana przez Powiatową Radę Działalności Pożytku Publicznego w Katowicach IV kadencji. Celem badania było zdiagnozowanie opinii organizacji pozarządowych w zakresie oceny jakości współpracy z samorządem w okresie ostatnich 12 miesięcy i identyfikacji barier, które utrudniają rozwój relacji na linii organizacje pozarządowe - samorząd. W wyżej wymienionym okresie jedynie 19 organizacji pozarządowych wypełniło ankietę, a jej wyniki zaprezentowano Powiatowej Radzie Działalności Pożytku Publicznego w Katowicach IV kadencji na posiedzeniu w dniu 13 lutego 2019 roku, gdzie ustalono odejście o tej formy badań.

Diagnoza potrzeb i problemów związanych z rozwojem społeczeństwa obywatelskiego w Katowicach odbywa się także na bieżąco tj.: podczas comiesięcznych posiedzeń Powiatowej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Katowicach, na comiesięcznych spotkaniach Zespołu doradczego ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podczas konsultacji programu współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na rok następny. Ważną rolę zarówno w diagnozowaniu potrzeb, jak i działań na rzecz wzmocnienia instytucjonalnego organizacji pozarządowych, pełni Katowickie Centrum Organizacji Pozarządowych (COP). Zgodnie z wolą Prezydenta Miasta Katowice COP działa w dwóch lokalizacjach, tj. przy ul. Młyńskiej 5 oraz ul. Kopernika 14, by Miasto Katowice jeszcze lepiej mogło wspierać organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, a jednocześnie by zachęcać mieszkańców naszego miasta do większej aktywności.

Liczbowe określenie skali działań zrealizowanych przez Centrum Organizacji Pozarządowych w 2018 roku:

- COP, ośrodek i program wsparcia katowickich organizacji pozarządowych – z pomocy skorzystało 230 organizacji pozarządowych,
- 22 organizacje pozarządowe zarejestrowały swoją siedzibę w COP,
- 40 godzin dyżurów doradczych przeprowadzono w każdym miesiącu,
- 720 udostępnień sal, w tym także udostępnienie sprzętu,
- 103 porady i pośrednictwa wolontariatu (Młyńska 5),
- 12 szkoleń (Kopernika 14),
- 20 spotkań dotyczących wolontariatu (Młyńska 5),
- 7 spotkań branżowych (Kopernika 14),
- 6 wystaw Galerii Aktywnych (Młyńska 5).

Dostęp dla organizacji pozarządowych do wszelkich usług oferowanych przez COP jest bezpłatny. Oferta COP jest dostosowywana do zmieniających się potrzeb organizacji pozarządowych, grup nieformalnych i aktywnych mieszkańców naszego miasta.

C8 D₂	1. Przekazywanie zadań publicznych zleczanych przez miasto Katowice do realizacji organizacjom pozarządowym, w tym realizowanie wspólnie projektów/programów także przy wykorzystaniu formuły partnerstwa.	Urząd Miasta: - Wydział Polityki Społecznej – Pełnomocnik ds. organizacji pozarządowych, - komórki organizacyjne Urzędu
-------------------------	--	---

	2. Doskonalenie komunikacji, w tym internetowej z sektorem organizacji pozarządowych dla przekazywania informacji o konkursach ofert oraz realizowanych programach pomocowych i aktywności obywatelskiej stowarzyszeń.	Miasta Katowice, jednostki miejskie - realizatorzy rocznego programu współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi, Centrum Organizacji Pozarządowych, organizacje pozarządowe Wydział Promocji
--	--	--

Ad.1.

Rodzaje zadań publicznych zleconych organizacjom pozarządowym i wysokość środków przeznaczonych na te zadania w 2018 roku przedstawiono w poniższej tabeli:

Zadania publiczne zlecone do realizacji organizacjom pozarządowym w 2018 roku	Wydatki 2018	udział % w całości wydatków
pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównanie szans tych rodzin i osób	9 768 924,42	24,78%
wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej	4 733 289,30	12,00%
udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększenie świadomości prawnej społeczeństwa	373 486,14	0,95%
integracja i aktywizacja osób starszych, w tym kombatantów i osób represjonowanych	674 759,14	1,71%
ochrona i promocja zdrowia	146 000,00	0,37%
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	650 414,01	1,65%
działania na rzecz osób niepełnosprawnych	3 576 812,17	9,07%
kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego oraz podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej i regionalnej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej w ramach zaspakajania potrzeb kulturalnych mieszkańców Miasta oraz realizacji zadań własnych gminy i powiatu	4 689 966,57	11,90%
kultura fizyczna, sport, turystyka i rekreacja	14 073 696,37	35,70%
ekologia i ochrona środowiska	119 622,23	0,30%
edukacja, oświata i wychowanie	83 762,00	0,20%
promocja i organizacja wolontariatu	62 499,56	0,16%
działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych	128 013,46	0,33%
prowadzenie centrum organizacji pozarządowych	252 145,00	0,64%
działalność charytatywna	50 000,00	0,13%
działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	44 420,00	0,11%
Razem	39 427 810,37	100,00%

Ad. 2

W zakresie doskonalenie komunikacji, w tym internetowej z sektorem organizacji pozarządowych podejmowano następujące działania w 2018 roku:

- prowadzono serwis informacyjny na stronach internetowych Urzędu Miasta Katowice (www.katowice.eu/ngo) poświęcony organizacjom pozarządowym, redagowany przez Pełnomocnika Prezydenta ds. Organizacji Pozarządowych oraz udostępniano miejsce na stronie internetowej organizacjom pozarządowym współpracującym z miastem Katowice;
- celem popularyzowania i promocji działań organizacji pozarządowych publikowano informacje, w tym zakresie na stronie internetowej i portalach społecznościowych Facebook oraz Twitter, w cotygodniowym biuletynie dla dziennikarzy i dla mieszkańców;

<p>- wszystkie informacje zamieszczone na stronie internetowej www.katowice.eu/ngo przesyłano regularnie newsletterem z biura Pełnomocnika Prezydenta ds. Organizacji Pozarządowych do organizacji pozarządowych dostępnych na podstawie bazy mailingowej (informacje o wydarzeniach organizacji oraz informacje kierowane z poszczególnych wydziałów Urzędu Miasta Katowice o planowanych spotkaniach, dotyczące zmian w przepisach prawnych itp.), w 2018 roku wysłano 78 newsletterów;</p> <p>- promowano działalność organizacji pozarządowych w bezpłatnym informatorze miejskim „Nasze Katowice” oraz poprzez realizację programów informacyjno-telewizyjnych przez interaktywną telewizję Com TV – relacje zamieszczano na stronie www.katowicetv.eu;</p> <p>- w listopadzie 2018 roku zorganizowano spotkania zespołów doradczych i konsultacje branżowe dla organizacji w związku z planowanym ogłoszeniem otwartych konkursów ofert na zadania publiczne planowane do realizacji w 2019 roku.</p> <p>Organizacjom pozarządowym zostały udostępnione kanały informacyjne, którymi dysponuje Wydział Polityki Społecznej, Wydział Komunikacji Społecznej oraz Wydział Promocji (m.in. miejska strona Katowice.eu, miejski profil na Facebooku, realizacja programów informacyjnych przez Telewizję COM.TV).</p>		
C8 D3	<p>1.Rozwijanie form konsultacji prawnych i poradnictwa eksperckiego dla mieszkańców pozbawionych informacji o swoich uprawnieniach do ochrony i pomocy socjalnej.</p> <p>2.Tworzenie i wdrażanie przedsięwzięć odpowiadających na potrzeby grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym we współpracy ze społecznością lokalną.</p>	<p>Urząd Miasta: -Wydział Polityki Społecznej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, organizacje pozarządowe</p>
<p>Ad. 1</p> <p>W mieście Katowice w 2018 roku można było skorzystać z nieodpłatnej pomocy prawnej udzielanej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej. Zgodnie z przepisami ustawy miasto Katowice zorganizowało 12 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, w tym połowa prowadzona była przez organizacje pozarządowe wyłonione w drodze otwartego konkursu ofert, a połowa obsługiwana była przez radców prawnych i adwokatów wyznaczonych przez Okręgową Radę Adwokacką i Radę Okręgowej Izby Radców Prawnych.</p> <p>Nieodpłatna pomoc prawna w 2018 roku przysługiwała osobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - której w okresie 12 miesięcy poprzedzających zwrócić się o udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej zostało przyznane świadczenie z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i wobec której w tym okresie nie wydano decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia lub - która posiadała ważną Kartę Dużej Rodziny, o której mowa w ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny; - uzyskała zaświadczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego lub - która posiadała ważną legitymację weterana albo legitymację weterana poszkodowanego, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o weteranach działań poza granicami państwa lub - która nie ukończyła 26 lat lub - która ukończyła 65 lat lub - która w wyniku wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej znalazła się w sytuacji zagrożenia lub poniosła straty; - która była w ciąży (w zakresie związanym z ciążą i urodzeniem dziecka, w szczególności praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych). <p>Nieodpłatna pomoc prawna obejmowała:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, o przysługujących jej uprawnieniach lub o spoczywających na niej obowiązkach lub - wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego lub - udzielania pomocy w sporządzaniu projektu pisma w ww. sprawach, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym i pism w toczącym się postępowaniu sądowoadministracyjnym lub - sporządzenie projektu pisma o zwolnienie z kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub 		

- sporządzenie projektu pisma o zwolnienie z kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądownoadministracyjnym.

Nieodpłatna pomoc prawna nie obejmowała spraw:

- podatkowych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- z zakresu prawa celnego, dewizowego i handlowego,
- związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem przygotowania do rozpoczęcia tej działalności.

Ponadto, w 2018 roku ogłoszony został otwarty konkurs ofert na realizację zadania pn. „Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego w ramach zadania pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównanie szans tych rodzin i osób”. Zakres świadczonych usług obejmował: poradnictwo prawne realizowane poprzez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów; poradnictwo psychologiczne realizowane poprzez proces diagnozowania, profilaktyki i terapii; poradnictwo rodzinne obejmujące problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną.

Informacji dotyczących pomocy socjalnej na bieżąco udzielają pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach w 10 Terenowych Punktach Pomocy Społecznej zlokalizowanych w dzielnicach miasta, ośrodkach wsparcia oraz Dziale Poradnictwa i Informacji zlokalizowanym w siedzibie MOPS przy ul. Jagiellońskiej 17.

Ad. 2.

Tworzenie i wdrażanie przedsięwzięć odpowiadających na potrzeby grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym we współpracy ze społecznością lokalną realizowane było w 2018 roku m.in. poprzez inicjatywy lokalne, na realizację których w każdym roku w budżecie miasta Katowice tworzy się rezerwę celową w wysokości 1 000 000 zł. Wśród inicjatyw lokalnych są działania dotyczące działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, czy działalności charytatywnej. W 2018 roku wydziały Urzędu Miasta Katowice oraz jednostki miejskie wspólnie z mieszkańcami miasta zrealizowały 76 inicjatyw lokalnych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, jako główny realizator projektów społecznych Miasta Katowice dofinansowanych ze środków unijnych, już od 2011 roku realizuje znaczną część projektów w partnerstwie z katowickimi organizacjami pozarządowymi. W 2018 roku, na 11 takich projektów, aż 8 było realizowanych w partnerstwie z 14 organizacjami pozarządowymi z Katowic. Były to następujące projekty:

- Centrum Społecznościowe w Nikiszowcu - I etap, ze Stowarzyszeniem „Fabryka Inicjatyw Lokalnych”;
- Centrum Społecznościowe Szopki w Szopienicach - etap I, ze Stowarzyszeniem „Mocni Razem” oraz Katowickim Stowarzyszeniem Trzeźwościowym „Dwójka”;
- Wzmocnienie systemu wsparcia osób w wieku senioralnym oraz ich środowiska rodzinnego - I etap, ze Stowarzyszeniem Mocni Razem, Katowickim Stowarzyszeniem Trzeźwościowym „Dwójka”, Katowickim Stowarzyszeniem Na Rzecz Osób Starszych, Niepełnosprawnych i Oczekujących Wsparcia „Opoka” oraz Śląskim Centrum Edukacji i Rehabilitacji „Arteria”;
- Katowice miasto otwarte – organizowanie społeczności lokalnej - I etap, z Fundacją Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej im. Św. Stanisława Kostki;
- Katowice Miasto Otwarte - Rozwój Usług Społecznych - I etap, ze Stowarzyszeniem FAON;
- Centrum Animacji Młodzieżowej (CAM) w Szopienicach - I etap ze Stowarzyszeniem Mocni Razem;
- Ramię w ramię. Rozwój usług społecznych w Katowicach - I etap, ze Stowarzyszeniem FAON;
- Damy radę! Program aktywizacji zawodowej i społecznej w Katowicach, ze Stowarzyszeniem Instytut Współpracy i Partnerstwa Lokalnego, Śląskim Centrum Profilaktyki i Psychoterapii oraz Stowarzyszeniem Mocni Razem.

Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Rok 2016	Rok 2018	Uwagi	Prognozy/ potrzeby 2019
1.	Liczba osób głosujących bezpośrednio i /lub z wykorzystaniem narzędzi internetowych nad wyborem zadań z Budżetu Obywatelskiego	Wydział Komunikacji Społecznej	30 010	46 889		48 000
2.	Liczba spotkań i debat zorganizowanych w ramach Budżetu Obywatelskiego w podziale na dzielnice miasta	Wydział Komunikacji Społecznej	47	23	W ramach promocji BO zorganizowano 22 spotkania dzielnicowe (na etapie składania wniosków) i 1 Piknik Budżetu Obywatelskiego (na etapie głosowania)	Rezygnacja z organizacji spotkań i debat w ramach Budżetu Obywatelskiego
3.	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach i debatach zorganizowanych w ramach Budżetu Obywatelskiego w podziale na dzielnice miasta	Wydział Komunikacji Społecznej	JP 1 – ok.15 JP 2 – ok.30 JP 3 – ok.20 JP 4 – ok.20 JP 5 – ok.10 JP 6 – ok.20 JP 7 – ok.80 JP 8 – ok. 25 JP 9 – ok.40 JP 10 – ok. 20 JP 11 – ok.30 JP 12 – ok.40 JP 13 – ok.30 JP 14 – ok.35 JP 15 – ok.25 JP 16 – ok.25 JP 17 – ok.25 JP 18 – ok.20 JP 19 – ok.25 JP 20 – ok.10 JP 21 – ok.10 JP 22 – ok. 25	JP 1 – ok.3 JP 2 – ok.2 JP 3 – ok.7 JP 4 – ok.9 JP 5 – ok.4 JP 6 – ok.6 JP 7 – ok.17 JP 8 – ok.6 JP 9 – ok.5 JP 10 – ok.5 JP 11 – ok.16 JP 12 – ok.15 JP 13 – ok.7 JP 14 – ok.4 JP 15 – ok.6 JP 16 – ok.13 JP 17 – ok.19 JP 18 – ok.9 JP 19 – ok.17 JP 20 – ok.3 JP 21 – ok.2 JP 22 – ok.14	Zauważalny jest spadek zainteresowania informacyjnymi spotkaniami dzielnicowymi. Budżet Obywatelski jest procesem powszechnie znanym, a informacje o nim są szeroko upowszechniane i łatwo dostępne – m.in. dzięki punktom informacyjnym, dyżurom w Wydziale Komunikacji Społecznej, dedykowanej stronie internetowej, ulotkom, broszurom oraz gazecie miejskiej „Nasze Katowice” – co przekłada się na wzrost pozostałych wskaźników.	Ze względu na znaczący spadek liczby uczestników spotkań i debat w ramach Budżetu Obywatelskiego przy jednocześnie zauważalnym wzroście frekwencji uczestników w tym narzędziu (frekwencja w głosowaniu) odstępuje się od dalszej realizacji spotkań i debat.
4.	Odsetek wniosków złożonych przez mieszkańców w ramach Budżetu Obywatelskiego, które zostały pozytywnie zweryfikowane przez miejskie komórki organizacyjne i poddane pod głosowanie mieszkańców	Wydział Komunikacji Społecznej	Mieszkańcy zgłosili 342 zadania. Negatywnie zweryfikowano 86 (odsetek pozytywnych wyniósł 74,85%) natomiast 5 zostało wycofanych przez wnioskodawców. 251 zadań poddano pod głosowanie mieszkańców (73,39%).	Mieszkańcy zgłosili 345 zadań. Negatywnie zweryfikowano 66 (odsetek pozytywnych wyniósł 80,09%), natomiast 2 zostały wycofane przez wnioskodawców, łączonych zostało 5 zadań. 272 zadania poddano pod głosowanie mieszkańców (78,84).		Nie można oszacować jak będzie kształtowała się weryfikacja wniosków.

5.	Liczba spotkań zorganizowanych na terenie instytucji miejskich w dzielnicach i w szkołach, poświęconych promocji wolontariatu i oferty wsparcia	Wydział Polityki Społecznej	15	10		10
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	1	1	23.03.2018 r. odbyło się w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach spotkanie promujące wolontariat i aktywne obywatelstwo w ramach projektu „Sposoby wzmacniania idei aktywnego starzenia się przez wolontariat”.	1
		Wydział Edukacji i Sportu	powyżej 100	powyżej 100	-	powyżej 100
6.	Liczba organizacji pozarządowych uczestnicząca w wydarzeniach organizowanych w ramach Katowickich Dni Organizacji Pozarządowych	Wydział Polityki Społecznej	75	60		60
7.	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe	Wydział Polityki Społecznej	39	39		35
8.	Liczba zadań publicznych zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym	Wydział Polityki Społecznej	53	42		40
9.	Liczba umów zawartych z organizacjami pozarządowymi na realizację zadań publicznych	Wydział Polityki Społecznej	663	631		640
10.	Wysokość środków przeznaczonych na umowy z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania publiczne	Wydział Polityki Społecznej	34 825 458 zł (planowane)	39 541 226,08 zł (planowane) 39 427 810,37 zł (wykonane)		47 261 285,00 zł
11.	Liczba dofinansowanych przez Urząd Miasta punktów konsultacyjnych i bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,	Wydział Polityki Społecznej	Liczba dofinansowanych punktów nieodpłatnej pomocy prawnej – 14, w tym: 12 zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz	Liczba dofinansowanych punktów nieodpłatnej pomocy prawnej – 22, w tym: 12 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej.	W tym: poradnictwo specjalistyczne: 9 + wspieranie działań na rzecz społeczności lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego – konsultacje prawne	W 2019 roku planuje się utrzymanie liczby punktów konsultacyjnych i bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego,

	w tym prawnego i z zakresu wiedzy obywatelskiej		edukacji prawnej.		Fundacji PAIDEIA: 1 + nieodpłatna pomoc prawna: 12	w tym prawnego i z zakresu wiedzy obywatelskiej na poziomie 2018 roku.
12.	Wykaz jednostek oferujących w mieście bezpłatne porady specjalistyczne, w tym prawne i obywatelskie m.in. w sprawach naruszania praw konsumenta i pracownika oraz doradztwo w zakresie świadczeń socjalnych i uprawnień do pomocy społecznej z kontaktem i lokalizacją	Wydział Polityki Społecznej	Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej w mieście Katowice prowadzone w 2016 r. zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej: 1. ul. Warszawska 42; 2. ul. M. Oblatów 24; 3. ul. Pośpiecha 14; 4. ul. Dębowa 16c; 5. ul. Adamskiego 22; 6. Traktorzystów 42; 7. Łętowskiego 6a; 8. ul. Krakowska 138; 9. ul. Francuska 70; 10. Wojewódzka 23; 11. ul. Hallera 28; 12. ul. Markiefki 44a	Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej w mieście Katowice prowadzone w 2018 r. zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej: 1. ul. Warszawska 42; 2. ul. M. Oblatów 24; 3. ul. Pośpiecha 14; 4. ul. Dębowa 16c; 5. ul. Adamskiego 22; 6. Traktorzystów 42; 7. ul. Łętowskiego 6a; 8. ul. Krakowska 138; 9. ul. Francuska 70; 10. Wojewódzka 23; 11. ul. Hallera 28; 12. ul. Markiefki 44a	Punkty prowadzone w ramach zadania pn.: „Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego (...)”: dane jak w C2 D1 pkt 7.	W 2019 roku na terenie Katowic nadal funkcjonuje 12 punktów, w tym: 9 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz 3 punkty nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego. W 9 punktach można dodatkowo skorzystać także z nieodpłatnej mediacji.
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, w szczególności: Terenowe Punkty Pomocy Społecznej 1 – 10, Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii; Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi, Dział Poradnictwa i Informacji. (wykaz w tab. 4)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, w szczególności: Terenowe Punkty Pomocy Społecznej 1-10, Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii, Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w sprawach dotyczących osób z zaburzeniami psychicznymi; Dział Poradnictwa i Informacji (wykaz w tab. 4)	Wykaz z danymi teled adresowymi w tabeli nr 4 Wykaz komórek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach znajduje się na stronie internetowej MOPS w zakładce „książka telefoniczna”: https://www.mops.katowice.pl/node/7	Bez zmian w 2019 roku - tab. 4.
13.	Liczba mieszkańców korzystających w danym roku z poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego i obywatelskiego w bezpłatnych punktach konsultacyjnych prowadzonych przez jednostki samorządowe	Wydział Polityki Społecznej	3 306 (w tym: zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej: 2 863)	4 665 (w tym: liczba mieszkańców korzystających z poradnictwa prawnego zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej: 3 741)	4664 - w tym: poradnictwo specjalistyczne: 684 + wspieranie działań na rzecz społeczności lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego – konsultacje prawne Fundacji PAIDEIA: 240 + nieodpłatna pomoc prawna: 3 741	Przewiduje się zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z poradnictwa specjalistycznego ze względu na poszerzenie kręgu osób uprawnionych do korzystania z nieodpłatnej pomocy

	i organizacje pozarządowe					prawnej/nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.
		Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach	2 845	2 024	w tym: psychologiczno-pedagogiczne, zawodowe, poradnictwo prawne, dla osób uzależnionych, dla osób zaburzonych psychicznie, dla ofiar przemocy.	na podobnym poziomie
14.	Liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych	Wydział Polityki Społecznej	56	47		45
15.	Liczba wniosków o inicjatywę lokalną	Wydział Polityki Społecznej	45	128		169 (nabór przeprowadzony w 2018 na 2019 rok)

Tabela nr 4 Wykaz jednostek oferujących w mieście bezpłatne porady specjalistyczne

Nazwa jednostki	Adres	telefon
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 1,	ul. Andrzeja 10	(32) 251-60-99, 251-59-12
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 2,	ul. Warszawska 42	(32) 253-66-12, 253-77-30,
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 3,	ul. Oblatów 24	(32) 203-63-13, 258-07-09
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 4,	ul. Gliwicka 96	(32) 353-02-75, 353-02-78
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 5,	ul. Dębowa 16c	(32) 250-50-15, 254-70-61
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 6,	ul. Czecha 2	(32) 209-00-23, 253-81-21
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 7,	ul. Świdnicka 35a	(32) 252-56-35, 252-80-61
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 8,	ul. Łętowskiego 6a	(32) 206-15-68, 206-07-04
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 9,	ul. Krakowska 138	(32) 255-35-67, 256-47-70,
Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 10,	ul. Krakowska 138	(32) 209-97-13, 256-80-39
Centrum Poradnictwa Specjalistycznego, Metodyki i Strategii (Sekcja Psychologiczno-Pedagogiczna, Zespół ds. Asysty Rodzinnej)	ul. Morcinka 19a	(32) 250-50-16, 259-85-11,
Centrum Rehabilitacji Społecznej i Poradnictwa Specjalistycznego w Sprawach dot. Osób z Zaburzeniami Psychicznymi,	ul. Kilińskiego 19	(32) 258-13-39, 251-02-27
Ośrodek Interwencji Kryzysowej,	ul. Mikołowska 13a	(32) 251-15-99, 257-14-82
Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej	ul. Wojewódzka 23	(32) 251-71-31, 203-17-50,
Dział Poradnictwa i Informacji	ul. Jagiellońska 17	(32) 251 00 87 wew. 100

Z analizy powyższych wskaźników wynika, iż w 2018 roku w porównaniu do 2016 roku:

- wzrosła liczba osób głosujących bezpośrednio i/lub z wykorzystaniem narzędzi internetowych celem wyboru zadań z Budżetu Obywatelskiego, zmalała natomiast liczba spotkań i debat zorganizowanych w ramach Budżetu Obywatelskiego w podziale na dzielnice miasta oraz liczba uczestniczących w nich osób - ten trend wynika z rosnącego zakresu wykorzystania różnych form nośników elektronicznych,

- wzrosła liczba wniosków złożonych przez mieszkańców w ramach Budżetu Obywatelskiego oraz liczba wniosków, które zostały pozytywnie zweryfikowane przez miejskie komórki organizacyjne i poddane pod głosowanie mieszkańców, zmalała natomiast liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie,
- nadal aktywnie promowany był wolontariat w ramach organizowanych spotkań,
- liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, liczba zawieranych umów oraz liczba organizacji realizujących te zadania, kształtują się na porównywalnym poziomie,
- wzrosła wysokość środków przeznaczonych na umowy z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania publiczne,
- wzrosła liczba dofinansowanych przez Urząd Miasta punktów konsultacyjnych i bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego i z zakresu wiedzy obywatelskiej,
- wzrosła liczba mieszkańców korzystających w danym roku z poradnictwa prawnego i obywatelskiego w bezpłatnych punktach konsultacyjnych prowadzonych przez jednostki samorządowe i organizacje pozarządowe, spada natomiast liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej głównie z powodu spadku liczby osób korzystających z pomocy MOPS, jak również z powodu ograniczenia liczby konsultacji w zakresie wsparcia osób poszukujących pracy,
- zdecydowanie wzrosła liczba złożonych wniosków o inicjatywę lokalną, co świadczy o wzroście zaangażowania i aktywności mieszkańców Katowic.

Duża reprezentacja organizacji pozarządowych w gronie realizatorów projektów i przedsięwzięć odpowiadających na potrzeby grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym dowodzi, iż Miasto Katowice jest otwarte na współpracę z podmiotami trzeciego sektora, jako reprezentantami społeczności lokalnych. Warto podkreślić, iż Miasto Katowice realizuje współpracę z podmiotami trzeciego sektora na niespotykaną w regionie skalę.

Wskaźniki rezultatu: Wzrost poziomu aktywności obywatelskiej mieszkańców miasta i organizacji pozarządowych.

Aktywność organizacji pozarządowych jest widoczna w wielu sferach pożytku publicznego, a realizacja zleczanych im zadań wpływa zarówno na poprawę warunków życia mieszkańców Katowic, jak i na rozwój miasta. Część tych zadań to zadania obowiązkowe z zakresu polityki społecznej. Wiele dziedzin życia społecznego w mieście Katowice funkcjonuje sprawnie dzięki aktywności obywatelskiej, która przejawia się poprzez regularną działalność organizacji pozarządowych w sferze polityki społecznej, kultury, sportu, ochrony środowiska i zwierząt. Szereg wydarzeń ma też charakter akcyjny, a jednocześnie cykliczny, co powoduje coraz większy udział mieszkańców w tych wydarzeniach. Aktywność organizacji niejednokrotnie przejawia się poprzez pracę społeczną jej członków i wolontariuszy.

	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.
Poniesione wydatki na realizację współpracy z organizacjami pozarządowymi	27 501 762	28 964 025,22	34 713 505,17	36 519 999,56	39 427 810,37
Liczba organizacji	317	350	318	300	307
Liczba umów (projektów) ¹⁾	668	690	663	612	631
Średni koszt dofinansowania do projektu	41 170,30	41 976,85	52 358,23	59 673,20	62 484,64
Średnia wysokość dotacji do jednego projektu	26 039,04	31 809,80	37 006,35	54 240,32	60 722,93
Wydatki na realizację współpracy z organizacjami pozarządowymi w przeliczeniu na 1 mieszkańca	93,74 zł	100,17 zł	121,74 zł	129,53 zł.	144,41 zł

Informacja ogólna na temat realizacji inicjatyw lokalnych w mieście Katowice w latach 2013 - 2018.

Rok	Liczba wniosków ogółem	Wnioski rozpatrzone negatywnie	Wnioski rozpatrzone pozytywnie	Udział procentowy wniosków rozpatrzonych pozytywnie do liczby ogółem	Wkład miasta zatwierdzony w karcie oceny	Plan finansowy	Wykonanie
2013	35	31	4	11%	100 000,00	88 000,00	38 821,57
2014	26	16	10	38%	266 360,00	83 360,00	51 578,99
2015	35	9	26	74%	595 111,00	371 872,00	323 131,79
2016	45	16	29	64%	1 000 000,00	1 000 000,00	953 034,99
2017	87	22	65	75%	1 000 000,00	999 000,00*	954 914,16
2018	128	51	77	61%	1 000 000,00	1 000 000,00	982 500,63

* 1 realizator odstąpił od inicjatywy lokalnej zaraz po przyznaniu środków w wys. 1 000 zł

W 2018 roku złożono łącznie 128 inicjatyw lokalnych, spośród których 77 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie i zatwierdzonych do realizacji na łączną kwotę 1 000 000 zł. W rzeczywistości jednak zrealizowano 76 inicjatyw lokalnych. Dane ujęte w powyższej tabeli potwierdzają stale wzrastające zainteresowanie mieszkańców Katowic współpracą z katowickim samorządem w ramach inicjatywy lokalnej. Ich zaangażowanie w zmiany swojego najbliższego otoczenia czy proponowanie innych form aktywności w środowisku lokalnym przedkłada się na wzrastającą liczbę składanych wniosków i deklarowaną pracę społeczną mieszkańców, która jest kluczowym elementem inicjatyw. W 2018 roku Katowiczanie wykonali 23 814 godzin pracy społecznej w ramach realizowanych inicjatyw lokalnych.

Powyższe analizy wskazują na coraz większą otwartość miasta na mieszkańców Katowic dlatego rekomenduje się kontynuację dotychczasowych form i kierunków oddziaływań w sferze partycypacji obywatelskiej mieszkańców i roli organizacji pozarządowych w realizowaniu polityki społecznej miasta.

Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Analiza porównawcza podejmowanych w latach 2016 -2018 działań wynikających z założeń Strategii wskazuje, iż nie ma potrzeby wprowadzania korekt czy modyfikacji obowiązującego dokumentu. W trakcie realizacji zadań wynikających z przyjętej Strategii nie stwierdzono występowania większych problemów czy trudności. W dużej mierze wykorzystywano dostępne zasoby i środki do realizacji postawionych w Strategii celów, wykorzystując formułę współpracy międzysektorowej. Aktualizowano na bieżąco, w oparciu o wszelkie dostępne źródła, sytuację na terenie miasta Katowice w opisanych w Strategii obszarach, celem optymalnego dopasowania oddziaływań, rozwiązań, przedsięwzięć do zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców Katowic.

Analiza realizacji zadań wpisujących się w założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Katowice na lata 2016-2021 pozwala na sformułowanie wniosków, iż w 2018 roku:

- kontynuowano i poszerzano katalog działań nakierowanych na ograniczenie skutków negatywnych zjawisk demograficznych, w tym także poprzez działania proekologiczne, kulturalne, wspierające osoby starsze, niepełnosprawne w ich życiu codziennym oraz działania służące wsparciu rodziny,
- zintensyfikowano aktywność w obszarze działań promocyjnych związanych z tworzeniem/realizacją/ wzmocnieniem inicjatyw oddolnych/lokalnych w celu pobudzania aktywności obywatelskiej mieszkańców miasta głównie za pośrednictwem programów aktywności lokalnej oraz centrów społecznościowych zlokalizowanych w różnych dzielnicach miasta, w szczególności objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Katowice na lata 2016-2022,
- rozwijano infrastrukturę ułatwiającą katowickim rodzinom godzenie różnych ról społecznych, życia prywatnego z aktywnością zawodową, w szczególności w zakresie zapewnienia opieki nad dziećmi,
- zwiększono zakres oddziaływań, rozbudowywano mechanizmy nakierowane na realizację inicjatyw służących aktywnemu spędzaniu przez mieszkańców Katowic czasu wolnego, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości jakie stwarza mechanizm Budżetu Obywatelskiego,

- promowano działania nakierowane na podnoszenie aktywności fizycznej i upowszechnianie zdrowego stylu życia mieszkańców miasta, także poprzez programy profilaktyki zdrowotnej,
- poszerzono i wzmocniono oddziaływania o charakterze profilaktycznym i prozdrowotnym przy wykorzystaniu m.in. formuły programów skierowanych m.in. do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz do osób w wieku senioralnym,
- rozwijano ofertę bezpłatnego poradnictwa i usług na rzecz osób, rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności, wspierano osoby i rodziny w działaniach nakierowanych na poprawę ich sytuacji życiowej,
- wzmocniano współpracę różnych instytucji i organizacji, których oddziaływania miały w efekcie prowadzić do społeczno - ekonomicznego usamodzielniania osób bezdomnych,
- wzbogacono działania profilaktyczne zwłaszcza nakierowane na zapobieganie/rozwiązywanie problemów uzależnień poprzez m.in. realizację programów skierowanych do dzieci przedszkolnych i młodzieży ze szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- wzbogacono znacząco kompleksowe działania zmierzające do poprawy jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych poprzez rozszerzanie oferty wsparcia głównie dzięki pozyskanym środkom unijnym na realizację projektów współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Reasumując po przeanalizowaniu powyższych wniosków rekomenduje się utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań aktywnie wpływających na spójność społeczną i poprawę jakości życia mieszkańców Katowic.

Załącznik 1. Źródła finansowania Strategii w 2018 roku (wykonanie za 2018 rok)

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Kwota - 2016 rok	Kwota - 2018 rok	Klasyfikacja budżetowa (rozdział) dot. 2018 roku	Uwagi dot. 2018 roku
WSPIERANIE INICJATYW SPRZYJAJĄCYCH MŁODYM RODZINOM I ODPOWIEDZIALNEMU RODZICIELSTWU ORAZ OGRANICZANIE NASTĘPSTW DEMOGRAFICZNEGO STARZENIA SIĘ MIASTA						
1.	Zadania wynikające z „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice na lata 2014-2020”	Wydział Polityki Społecznej	1 022 764,07 zł	1 217 454,47 zł	85149	Nie uwzględniono kwoty 52 000,00 zł, która została podana przy zajęciach ruchowych dla seniorów (projekt „Zdrowy i aktywny senior” Fundacji Bażantowo).
2.	Projekt „Od przedszkola do seniora” we współpracy ze Śląskim Uniwersytetem Medycznym w Katowicach	Wydział Polityki Społecznej	99 547,15 zł	104 107,76 zł	80395	Nie uwzględniono kwoty 2 200,00 zł, która została wpisana przy zajęciach Nordic Walking dla seniorów.
3.	1. Wzbogacanie oferty wsparcia dużej rodziny w ramach programu „Nas Troje i więcej” i jego integracja z ogólnopolską Kartą Dużej Rodziny 2. Wspomaganie wychowawczych oraz edukacyjnych funkcji rodziny przez pracę środowiskową z dziećmi i rodzicami za pośrednictwem szkół, poradni psych.-pedag. w tym specjalistycznej poradni rodzinnej, placówek pracy pozaszkolnej, stowarzyszeń społecznych, klubów sportowych oraz organizacji kulturalnych	Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” w Katowicach	2 327,90 zł	1 656,00 zł	92106	
		Katowice Miasto Ogrodów	108 292,67 zł	276 792,32 zł	92113	
		Miejskie Domy Kultury	26 078,15 zł	8 922,00 zł	92109	
		Muzeum Historii Katowic	22,00 zł	65,00 zł	92118	
		IPIUM Silesia	481 221,97 zł	290 050,72 zł	92114	
4.	Druk Informatora dla Seniorów	Wydział Polityki Społecznej	15 500,00 zł	11 000,00 zł	85359	W 2016 roku realizatorem zamówienia był - Zespół Szkół Poligraficzno-Mechanicznych na zlecenie Wydziału Promocji, w 2018 roku realizatorem zamówienia były - Klucze Poligrafii Sp. z o.o.
				2 530,00 zł	85395	
5.	Druk publikacji „Polityka edukacyjna Miasta Katowice Katowiczanie 2022”	Zespół Szkół Poligraficzno-Mechanicznych na zlecenie Wydziału Promocji	3 750,00 zł	- zł		

6.	Druk ulotek „Zamieszka w Katowicach”	Zespół Szkół Poligraficzno-Mechanicznych na zlecenie Wydziału Promocji	240,00 zł	- zł		
7.	Druk materiałów reklamowych dot. polityki senioralnej	Zespół Szkół Poligraficzno-Mechanicznych na zlecenie Wydziału Promocji	- zł	31 487,03 zł	85395	Środki finansowe były zabezpieczone w budżecie Wydziału Polityki Społecznej
RAZEM			1 759 743,91 zł	1 944 065,30 zł		
POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU RODZIN						
1.	Wsparcie rodziny	MOPS	803 776,72 zł	803 966,19 zł	85153	w tym Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok
2.	Wsparcie rodziny	MOPS	1 177 393,99 zł	1 012 549,18 zł	85154	w tym Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok, Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
3.	Wsparcie rodziny	MOPS	276 262,31 zł	1 412 219,91 zł	85504	
4.	Wsparcie rodziny	MOPS	977 511,26 zł			
5.	Wsparcie rodziny	MOPS	561 720,03 zł	511 691,08 zł	85214	Gminny program wspierania rodziny na lata 2018-2020
6.	Wsparcie rodziny	MOPS	1 659 403,45 zł	1 812 924,52 zł	85219	Gminny program wspierania rodziny na lata 2018-2020
7.	Wsparcie rodziny	MOPS	4 933 865,56 zł	4 422 291,12 zł	85230	Gminny program osłonowy w zakresie żywienia na lata 2014-2020
8.	Wsparcie rodziny	MOPS	24 973,71 zł	100 233,52 zł	85395	inicjatywy społeczne
9.	Wsparcie rodziny	MOPS	217 559,00 zł	369 326,13 zł	85117	Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020
10.	Wsparcie rodziny	MOPS	373 269,01 zł	289 922,52 zł	85510	Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020
11.	Wsparcie rodziny	MOPS	7 343 510,79 zł	7 693 198,57 zł	85508	Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020
12.	Wsparcie rodziny	MOPS	232 188,10 zł	224 893,34 zł	85220	poradnictwo specjalistyczne
13.	Wsparcie rodziny	MOPS	163 125,06 zł	132 929,91 zł	85220	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
14.	Wsparcie rodziny	MOPS	284 441,96 zł	322 594,19 zł	85205	Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
15.	Wsparcie rodziny	MOPS	14 382,00 zł	21 063,99 zł	85205	Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

16.	„Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównania szans tych rodzin i osób poprzez prowadzenie poradnictwa specjalistycznego”	Wydział Polityki Społecznej	99 355,00 zł	143 000,00 zł	85218	W ramach zadania w 2018 roku realizowano 9 umów, tj. ze Stowarzyszeniem Pomocy Dzieciom i Młodzieży "Dom Aniołów Stróżów", z Parafią Ewangelicko-Augsburską przy ul. Warszawskiej 18, oraz przy ul. Bednorza 20, z Rzymsko-Katolicką Parafią p.w. św. Barbary, ze Stowarzyszeniem „PoMOC”, Stowarzyszeniem Terapeutyczno Edukacyjnym dla Rodzin STER, Fundacją Wielogłosu, Fundacją Podaruj Nadzieję, Społecznym Towarzystwem Hospicjum Cordis. Zadanie realizowane w ramach Programu współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
17.	„Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej poprzez usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne”	Wydział Polityki Społecznej	15 425,00 zł	- zł		
18.	„Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka”	Wydział Polityki Społecznej	45 009,63 zł	44 420,00 zł	85504	Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
19.	Zapewnienie bezpłatnej /taniej opieki dla dzieci w okresach przerw w nauce szkolnej	Miejskie Domy Kultury	78 963,90 zł	80 976,89 zł	92109	
		Miejska Biblioteka Publiczna	27 110,18 zł	4 987,39 zł	92116	w 2016 roku wykorzystano dofinansowanie z Wydziału Kształtowania Środowiska UM Katowice na działania proekologiczne
		Katowice Miasto Ogrodów	15 427,59 zł	27 560,00 zł	92113	
		Muzeum Historii Katowic	5 258,90 zł	8 441,41 zł	92118	
		Galeria Sztuki Współczesnej BWA	493,60 zł	507,47 zł	92110	
20.	Dalszy rozwój i doskonalenie programów/projektów w profilaktycznych, interwencyjnych oraz wspierających kierowanych do różnych grup dzieci i młodzieży	Miejskie Domy Kultury	3 701,00 zł	6 934,76 zł	92109	
		Katowice Miasto Ogrodów	22 509,51 zł	31 458,90 zł	92113	

21.	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Szkoły podstawowe, w których znajdują się oddziały przedszkolne	605 850,82 zł	773 413,61 zł	80103	dotyczy jednostek publicznych prowadzonych przez miasto Katowice
22.	Przedszkola	Wszystkie przedszkola, w tym również w zespołach szkolno-przedszkolnych	72 845 912,70 zł	82 274 094,56 zł	80104 80195	Dotyczy jednostek publicznych prowadzonych przez miasto Katowice. W kwocie 82 274 094,56 zł ujęto dane z rozdziału 80104 w wysokości 77 580 780,03 zł oraz przyjęto wartości z rozdziału 80195 §4270 w wysokości 2 822 604,20 zł, §6050 w wysokości 1 760 745,53 zł, §6060 w wysokości 109 964,80 zł.
23.	Przedszkola specjalne	Przedszkole specjalne ZSPDDNiSS	681 358,20 zł	603 976,16 zł	80105	dotyczy jednostki publicznej prowadzonej przez miasto Katowice
24.	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego	Przedszkola i przedszkola w zespołach szkolno-przedszkolnych, w których realizacja zadań wymaga stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci	3 543 316,41 zł	3 394 308,76 zł	80149 85404	Dotyczy jednostek publicznych prowadzonych przez miasto Katowice. W kwocie 3 394 308,76 zł. ujęto dane z rozdziału 85404 w wysokości 268 270,95 zł. i 80149 w wysokości 3 126 037,81 zł.
25.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalne	6 poradni psychologiczno-pedagogicznych	6 284 489,94 zł	6 456 480,55 zł	85406 85495	Dotyczy jednostek publicznych prowadzonych przez miasto Katowice. W kwocie 6 456 480,55 zł ujęto dane z rozdziału 85495 §4270 w wysokości 47 275,15 zł i z rozdziału 85406 w wysokości 6 409 205,40 zł.
26.	Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży w tym: Zielone szkoły Wypoczynek letni i zimowy	Szkoły podstawowe, w których organizuje się wypoczynek letni, zimowy i wyjazdy na zielone szkoły	1 341 397,02 zł 488 150,00 zł 853 247,02 zł	930 185,75 zł 565 410,00 zł 930 185,75 zł	85412 85412 85412	w tym: 535.200,00 zł. jednostki publiczne 30 210,00 zł. jednostki niepubliczne

27.	Wspieranie rodziny – dotacje dla przedszkoli niepublicznych	Wydział Edukacji i Sportu	22 680 977,60 zł	28 851 115,39 zł	80104 80149 80105 85404	Dotacja podmiotowa dla placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym nie jest miasto Katowice. W kwocie 28 851 115,39 zł ujęto dane z rozdziału 80104 §2540 - 18 046 548,84 zł, 80105 §2540 – 1 310 936,12 zł, 80149 §2540 – 7 750 113,11,03 zł, 85404 §2540 – 1 743 517,32 zł.
				2 560 916,48 zł	80104 80149	Przedszkola publiczne prowadzone przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną. W kwocie 2 560 916,48 zł ujęto dane z rozdziału 80104 §2590 – 2 545 124,48 zł i 80149 §2590 – 15 792,00 zł.
				97 794,02 zł	80106	punkty przedszkolne
28.	Szkolenie dzieci i młodzieży w dziedzinie sportu, turystyki i rekreacji, akcja zima i akcja lato, organizacja imprez sportowych i turystycznych, małe granty	Wydział Edukacji i Sportu	1 493 889,96 zł	1 773 696,37 zł	92605	dotacje dla klubów sportowych i stowarzyszeń zgodnie z „Programem współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 rok”
29.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Wydział Polityki Społecznej	291 456,00 zł	- zł	85153	Zadanie realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 rok oraz Programu współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
			1 493 503,00 zł	2 038 020,00 zł	85154	
			1 095 589,00 zł	1 095 589,00 zł	85504	
30.	Żłobek Miejski	Żłobek Miejski	12 655 012,02 zł	15 828 463,50 zł	85505	
31.	Wspieranie rodziny - dotacje dla żłobków publicznych	Wydział Polityki Społecznej	1 802 421,76 zł	3 844 847,40 zł	85505	
32.	20% dopłaty do opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla rodzin wielodzietnych biorących udział w programie „Nas Troje i więcej”	Wydział Polityki Społecznej	57 056,00 zł	- zł		W 2018 roku zadanie realizowane było przez Wydział Kształtowania Środowiska
RAZEM			146 228 867,69 zł	170 000 992,54 zł		
RYNEK PRACY OTWARTY DLA KAŻDEGO						
1.	Problem bezrobocia	MOPS	89 611,06 zł	99 780,00 zł	85219	
2.	Problem bezrobocia	MOPS	15 232,50 zł	15 350,95 zł	85295	prace społecznie-użyteczne

3.	Standaryzacja i aktywizacja usług rynku pracy. Utrzymanie Powiatowego Urzędu Pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	5 110 961,42 zł	5 464 979,46 zł	85333	Budżet Miasta
4.	Finansowanie zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	13 521 902,16 zł	9 866 334,86 zł	85322	Środki Funduszu Pracy
5.	Finansowanie innych fakultatywnych zadań	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	1 004 899,43 zł	677 006,09 zł	85322	Środki Funduszu Pracy
6.	Finansowanie zadań w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	876 508,72 zł	486 024,82 zł	85322	Środki Funduszu Pracy
7.	Finansowanie części poniesionych kosztów na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia w latach 2016-2018	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	1 460 971,55 zł	519 049,24 zł	85322	Środki Funduszu Pracy
8.	Składki na ubezpieczenia społeczne	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	4 620 849,55 zł	2 779 038,06 zł	85156	Zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Składki zdrowotne dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego
9.	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	540 628,65 zł	393 401,40 zł	85324	PFRON
RAZEM			27 241 565,04 zł	20 300 964,88 zł		
ROZWIJANIE PROFILAKTYKI ORAZ DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMU UZALEŻNIEŃ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMU UZALEŻNIEŃ						
1.	Problemy związane z uzależnieniami	MOPS	403 395,92 zł	428 278,54 zł	85154	w tym Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok; Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
2.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Wydział Polityki Społecznej	153 523,00 zł	162 389,81 zł	85153	Miejski Program Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 r., Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r. * (bez finansowania placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży)
			571 014,83 zł	742 769,00 zł	85154	

3.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Miejska Izba Wyrzeźwień i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu	688 590,92 zł	741 670,18 zł	85154	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 r.
4.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	CUW i szkoły samodzielne	471 517,94 zł	419 771,85 zł	85153	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 r.
5.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	CUW i szkoły samodzielne	469 946,83 zł	426 325,09 zł	85154	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 r.
6.	Prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych	Wydział Edukacji i Sportu	400 000,00 zł	400 000,00 zł	851153	Miejski Program Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 r., Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
7.	Prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych	Wydział Edukacji i Sportu	400 000,00 zł	400 000,00 zł	85154	Miejski Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2018 r. , Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
RAZEM			3 557 989,44 zł	3 721 204,47 zł		

KATOWICE - MIASTO PRZYJAZNE DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH - INTEGRACJA DZIAŁAŃ W CELU PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW KATOWIC ORAZ ZAPEWNIENIA CIĄGŁOŚCI WSPARCIA DLA OSÓB I RODZIN BORYKAJĄCYCH SIĘ Z KONSEKWENCJAMI NIEPEŁNEJ SPRAWNOŚCI

1.	Problem niepełnosprawności	MOPS	459 485,15 zł	504 718,34 zł	85228	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 - Katowice bez barier
2.	Problem niepełnosprawności	MOPS	4 715 265,55 zł	6 132 924,34 zł	fundusz celowy	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 - Katowice bez barier
3.	Problem niepełnosprawności	MOPS	25 568,85 zł	16 111,34 zł	85230	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 - Katowice bez barier
4.	Problem niepełnosprawności	MOPS	552 036,35 zł	617 668,43 zł	85321	
5.	Problem niepełnosprawności	MOPS	273 753,64 zł	236 674,25 zł	85219	
6.	Problem niepełnosprawności	MOPS	117 855,76 zł	142 130,17 zł	85324	
7.	Problem niepełnosprawności	MOPS	2 275 996,36 zł	2 118 082,62 zł	85395	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 – Katowice bez barier, Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*

8.	Problem niepełnosprawności	MOPS	345 980,93 zł	381 416,42 zł	85220	poradnictwo specjalistyczne
9.	Dostosowanie warunków architektonicznych i technicznych w budynkach (parter) dla osób niepełnosprawnych, w ramach przebudowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych: 3 Maja 36	Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach	zдание nie zostało zrealizowane	- zł		W 2017 r. zakończona została realizacja zadania polegająca na instalacji zewnętrznego dźwigu osobowego umożliwiającego wjazd na pierwszą kondygnację nadziemną oficyny i części budynku frontowego. Poniesiono wydatek w wysokości 195 369,12 zł.
10.	Utworzenie lokali mieszkalnych dla osób niepełnosprawnych w ramach budowy budynków mieszkalnych wielorodzinnych: Kordeckiego 3,4	Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach	zadanie nie zostało zrealizowane	- zł		Odstąpiono od realizacji lokali dla osób niepełnosprawnych w ramach budowy budynków mieszkalnych.
11.	Przystosowanie lokalu użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych: Markiefki 64, 68/12	Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach	zadanie nie zostało zrealizowane	334 056,33 zł	70001	Zakończono roboty budowlane w budynku przy ul. Markiefki 64. W czterech przetargach publicznych przeprowadzonych w 2018 roku nie wyłoniono wykonawcy robót budowlanych w budynku przy ul. Markiefki 68.
12.	"Warsztaty Terapii Zajęciowej"	Wydział Polityki Społecznej	293 259,45 zł	408 973,15 zł	85311	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 – Katowice bez barier, Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
13.	"Prowadzenie Ośrodków Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi"	Wydział Polityki Społecznej	1 689 598,89 zł	2 073 635,90 zł	85203	Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
14.	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym przewlekle chorych, poprzez integrację z otoczeniem i aktywizację społeczną	Wydział Polityki Społecznej	891 997,44 zł	1 219 477,88 zł	85311	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 – Katowice bez barier, Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
15.	Internetowy informator dla osób niepełnosprawnych „Katowice bez barier"	Wydział Polityki Społecznej	19 000,00 zł	- zł		Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*

16.	Profilaktyka dla najmłodszych mieszkańców Katowic, zakup ulotek dot. usług transportowych dla osób niepełnosprawnych, zakup ulotek dot. Miejskiego Systemu Powiadamiania Ratunkowego „Sygnał życia”	Wydział Polityki Społecznej	1 493,00 zł	2 029,50 zł	85311	
17.	Usługi transportowe dla niepełnosprawnych mieszkańców Katowic	Wydział Polityki Społecznej	120 765,60 zł	158 345,28 zł	85311	
18.	Miejska Dżungla	Wydział Polityki Społecznej	2 800,00 zł	8 624,88 zł	85311	
19.	Budowa parkingów w rejonie budynków przy ul. Tysiąclecia 86, 86a, 86b w Katowicach wraz z remontem ciągów komunikacyjnych i wymianą chodników	Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach	- zł	- zł		Zadanie dodatkowe. W 2018 r. nie poniesiono wydatku na zadaniu. Realizacja zadania przewidziana jest na 2021 rok.
20.	Tysiąclecia 33, 35, 37, 39 wykonanie miejsc postojowych, utwardzenie nawierzchni, remont chodników	Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach	- zł	26 568,00 zł	70001	Zadanie dodatkowe. W 2018 roku opracowana została dokumentacja techniczna.
21.	„Szopienice-centrum. Remont i adaptacja pomieszczeń w budynku przy ul. Bednorza 14 w Katowicach na potrzeby realizacji działań senioralnych”	Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach	- zł	960 199,37 zł	70001	Zadanie dodatkowe. W 2018 roku rozpoczęto roboty budowlane.
22.	Budowa miejsca wypoczynkowego i rekreacyjnego dla dzieci i dorosłych w rejonie budynku Tysiąclecia 47, Mieszka I 5, 7, 9 i 11 wraz z remontem i urządzeniem parkingu samochodowego oraz remontem drogi dojazdowej od strony ulicy Mieszka I	Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach	- zł	30 000,00 zł	70001	Zadanie dodatkowe. W 2018 roku opracowana została dokumentacja techniczna.
	RAZEM		11 784 856,97 zł	15 371 636,20 zł		

OGROANICZENIE ZJAWISKA BEZDOMNOŚCI W KATOWICACH						
1.	Problem bezdomności	MOPS	2 246 558,02 zł	2 089 502,38 zł	85203	
2.	Problem bezdomności	MOPS	464 507,72 zł	604 478,38 zł	85219	
3.	„Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób poprzez udzielenie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania”	Wydział Polityki Społecznej	793 554,00 zł	810 000,00 zł	85203	Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
				227 376,00 zł	85230	
RAZEM			3 504 619,74 zł	3 731 356,76 zł		
WZMOCNIENIE ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ZDROWIU I AKTYWNEMU UCZESTNICTWU OSÓB STARSZYCH W ŻYCIU SPOŁECZNYM, W TYM POPRZĘZ ROZWÓJ WOŁONTARIATU I INTEGRACJI MIĘDZYPOKOLENIOWEJ ZABEZPIECZAJĄCYCH POTRZEBY SENIORÓW						
1.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	14 694 589,81 zł	16 638 549,12 zł	85202	
2.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	4 189 406,54 zł	237 164,37 zł	85203	Budżet Obywatelski – DDPS-y, Radość życia program realizowany w TPRS 8 i 9
3.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	981 887,43 zł	1 073 183,95 zł	85219	
4.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	744 207,27 zł	798 170,26 zł	85220	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 - Katowice bez barier
5.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	3 299 079,18 zł	7 322 015,54 zł	85228	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 - Katowice bez barier
6.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	278 714,92 zł	15 491,94 zł	85395	wyjazd seniorów na Szyndzielnię (RJP), Budżet Obywatelski Aktywny Senior 55+
7.	Integracja i aktywizacja osób starszych, w tym kombatantów i osób represjonowanych	Wydział Polityki Społecznej	281 168,00 zł	674 769,94 zł	85395	Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
8.	Projekt „Zdrowy i aktywny senior” we współpracy z Fundacją Bażantowo	Wydział Polityki Społecznej	32 422,00 zł	52 000,00 zł	85149	Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*
9.	Zajęcia Nordic Walking dla seniorów w ramach projektu „Od przedszkola do seniora” realizowanego we współpracy ze Śląskim	Wydział Polityki Społecznej	6 857,94 zł	2 200,00 zł	80395	Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 r.*

	Uniwersytetem Medycznym w Katowicach					
10.	Problemy osób w wieku senioralnym	Domy Pomocy społecznej	8 357 954,74 zł	8 585 736,55 zł	85202	
	RAZEM		32 866 287,83 zł	35 399 281,67 zł		
ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI OBYWATELSKIEJ MIESZKAŃCÓW I ROLI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W REALIZOWANIU POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA						
1.	Wykonanie wydatków za 2018 rok na realizację Programu współpracy miasta Katowice organizacjami pozarządowymi na 2018 rok		34 713 505,17 zł	39 427 810,37 zł		
2.	Promocja Budżetu Obywatelskiego		36 259,48 zł	274 000,00 zł	75075	Uwzględniono wszelkie działania promocyjne oraz wydatki na numer specjalny informatora miejskiego "Nasze Katowice" (44 000,00 zł)
	RAZEM		34 749 764,65 zł	39 701 810,37 zł		
Razem koszt całkowity			249 357 933,71 zł	275 784 912,52 zł	<i>W koszcie całkowitym odjęto wydatki powtarzające się, tzn. wykazane w poszczególnych celach strategicznych, realizowane w ramach Programu współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2018 rok i jednocześnie realizowane w celu strategicznym ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI OBYWATELSKIEJ MIESZKAŃCÓW I ROLI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W REALIZOWANIU POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA</i>	

* środki finansowe ujęte również w celu strategicznym ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI OBYWATELSKIEJ MIESZKAŃCÓW I ROLI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W REALIZOWANIU POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA

Załącznik 2. Wykaz potrzeb w zakresie realizacji Strategii w 2019 roku

Wykaz potrzeb w zakresie realizacji Strategii w 2019 roku (wg planu na dzień 1.01.2019 r.)

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Kwota - 2019 rok	Klasyfikacja budżetowa (rozdział)	Uwagi
WSPIERANIE INICJATYW SPRZYJAJĄCYCH MŁODYM RODZINOM I ODPOWIEDZIALNEMU RODZICIELSTWU ORAZ OGRANICZANIE NASTĘPSTW DEMOGRAFICZNEGO STARZENIA SIĘ MIASTA					
1.	Zadania wynikające z „Programu Profilaktyki i Promocji Zdrowia dla miasta Katowice”	Wydział Polityki Społecznej	1 935 183,00 zł	85149	
2.	Projekt „Od przedszkola do seniora” we współpracy ze Śląskim Uniwersytetem Medycznym w Katowicach	Wydział Polityki Społecznej	115 250,00 zł	80395	
3.	1. Wzbogacanie oferty wsparcia dużej rodziny w ramach programu „Nas Troje i więcej” i jego integracja z ogólnopolską Kartą Dużej Rodziny 2. Wspomaganie wychowawczych oraz edukacyjnych funkcji rodziny przez pracę środowiskową z dziećmi i rodzicami za pośrednictwem szkół, poradni psych.- pedagog., w tym specjalistycznej poradni rodzinnej, placówek pracy pozaszkolnej, stowarzyszeń społecznych, klubów sportowych oraz organizacji kulturalnych	Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum” w Katowicach	2 000,00 zł	92106	
		Katowice Miasto Ogrodów	205 160,00 zł	92113	
		Miejskie Domy Kultury	9 000,00 zł	92109	
		Muzeum Historii Katowic	100,00 zł	92118	
		IPIUM Silesia	313 516,00 zł	92114	
4.	Druk Informatora dla Seniorów	Klucze Poligrafii Sp. z o.o. ul. Zawierciańska 4/11 32-310 Klucze	11 955,60 zł	85395	środki zabezpieczone przez Wydział Polityki Społecznej
5.	Druk publikacji „Polityka edukacyjna Miasta Katowice Katowiczanie 2022”	Zespół Szkół Poligraficzno-Mechanicznych na zlecenie Wydziału Promocji	- zł	75075	
6.	Druk ulotek „Zamieszkać w Katowicach”	Zespół Szkół Poligraficzno-Mechanicznych na zlecenie Wydziału Promocji	260,00 zł	75075	środki zabezpieczone przez Wydział Promocji
RAZEM			2 592 424,60 zł		
POPRAWA WARUNKÓW FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU RODZIN					
1.	Wsparcie rodziny	MOPS	891 831,00 zł	85153	
2.	Wsparcie rodziny	MOPS	1 094 876,00 zł	85154	
3.	Wsparcie rodziny	MOPS	1 550 997,00 zł	85504	
4.	Wsparcie rodziny	MOPS			

5.	Wsparcie rodziny	MOPS	588 894,00 zł	85214	
6.	Wsparcie rodziny	MOPS	2 396 782,00 zł	85219	
7.	Wsparcie rodziny	MOPS	4 922 389,00 zł	85230	
8.	Wsparcie rodziny	MOPS	- zł	-	
9.	Wsparcie rodziny	MOPS	400 000,00 zł	85117	
10.	Wsparcie rodziny	MOPS	410 579,00 zł	85510	
11.	Wsparcie rodziny	MOPS	8 104 667,00 zł	85508	
12.	Wsparcie rodziny	MOPS	227 554,00 zł	85220	
13.	Wsparcie rodziny	MOPS	180 923,00 zł	85220	
14.	Wsparcie rodziny	MOPS	321 951,00 zł	85205	
15.	Wsparcie rodziny	MOPS	19 458,00 zł	85205	
16.	„Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównania szans tych rodzin i osób poprzez prowadzenie poradnictwa specjalistycznego”	Wydział Polityki Społecznej	180 271,00 zł	85218	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
17.	„Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej poprzez usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne”	Wydział Polityki Społecznej	- zł		
18.	„Działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka”.	Wydział Polityki Społecznej	49 014,00 zł	85504	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
19.	Zapewnienie bezpłatnej /taniej opieki dla dzieci w okresach przerw w nauce szkolnej	Miejskie Domy Kultury	60 800,00 zł	92109	
		Miejska Biblioteka Publiczna	11 500,00 zł	92116	
		Katowice Miasto Ogrodów	33 500,00 zł	92113	
		Muzeum Historii Katowic	40 000,00 zł	92118	
		Galeria Sztuki Współczesnej BWA	500,00 zł	92110	
20.	Dalszy rozwój i doskonalenie programów/projektów profilaktycznych, interwencyjnych oraz wspierających kierowanych do różnych grup dzieci i młodzieży	Miejskie Domy Kultury	5 100,00 zł	92109	
		Katowice Miasto Ogrodów	35 000,00 zł	92113	
21.	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	Szkoły podstawowe, w których znajdują się oddziały przedszkolne	1 183 427,00 zł	80103	dotyczy jednostek publicznych prowadzonych przez miasto Katowice

22.	Przedszkola	Wszystkie przedszkola, w tym również w zespołach szkolno-przedszkolnych	83 307 223,00 zł	80104 80195	Dotyczy jednostek publicznych prowadzonych przez miasto Katowice. W kwocie 83 307 223,00 zł ujęto dane z rozdziału 80104 w wysokości 81 274 000,00 zł oraz z rozdziału 80195 §4270 w wysokości 827 223,00 zł, §6050 w wysokości 1 092 000,00 zł, §6060 w wysokości 114 000,00 zł.
23.	Przedszkola specjalne	Przedszkole specjalne ZSPDDNiSS	721 055,00 zł	80105	Dotyczy jednostki publicznej prowadzonej przez miasto Katowice.
24.	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego	Przedszkola i przedszkola w zespołach szkolno-przedszkolnych, w których realizacja zadań wymaga stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci	4 200 311,00 zł	80149 85404	Dotyczy jednostek publicznych prowadzonych przez miasto Katowice. W kwocie 4 200 311,00 zł ujęto dane z rozdziału 80149 w wysokości 3 737 524,00 zł i z rozdziału 85404 w wysokości 462 787,00 zł.
25.	Poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalne	6 poradni psychologiczno-pedagogicznych	7 523 596,00 zł	85406 85495	Dotyczy jednostek publicznych prowadzonych przez miasto Katowice. W kwocie 7 523 596,00 zł ujęto dane z rozdziału 85406 w wysokości 7 505 629,00 zł i z rozdziału 85495 §4270 w wysokości 17 967,00 zł.
26.	Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży w tym: Zielone szkoły	Szkoły podstawowe, w których organizuje się wypoczynek letni, zimowy i wyjazdy na zielone szkoły	1 660 856,00 zł	85412	w tym 313 630,00 zł jednostki publiczne 20 380,00 zł jednostki niepubliczne
	Wypoczynek letni i zimowy		334 010,00 zł	85412	
27.	Wspieranie rodziny – dotacje dla przedszkoli niepublicznych	Wydział Edukacji i Sportu	29 249 000,00 zł	80104 80149 80105 85404	Dotacja podmiotowa dla placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym nie jest miasto Katowice. W kwocie 29 249 000,00 zł ujęto dane z rozdziału: 80104 - 17 261 000,00 zł, 80105 - 1 618 000,00 zł, 80149 – 8 408 000,00 z., 85404 – 1 962 000,00 zł.
			2 561 000,00 zł	80104 80149	Przedszkola publiczne prowadzone przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub przez osobę fizyczną. W kwocie 2 561 000,00 zł ujęto dane z rozdziału 80104 §2590 – 2 501 000,00 zł i 80149 §2590 – 60 000,00 zł.
			147 000,00 zł	80106	punkty przedszkolne
28.	Szkolenie dzieci i młodzieży w dziedzinie sportu, turystyki i rekreacji, akcja zima i akcja lato, organizacja imprez sportowych i turystycznych, małe granty	Wydział Edukacji i Sportu	1 700 000,00 zł	92605	dotacje dla klubów sportowych i stowarzyszeń zgodnie z Programem współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*

29.	Prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Wydział Polityki Społecznej	2 206 864,00 zł	85154	Zadanie realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok oraz Programu współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
			1 206 589,00 zł	85504	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
30.	Żłobek Miejski	Żłobek Miejski	18 738 339,00 zł	85505	
31.	Wspieranie rodziny - dotacje dla żłobków publicznych	Wydział Polityki Społecznej	6 975 280,00 zł	85505	Kwota dotacji została zwiększona z uwagi na systematyczny wzrost liczby żłobków niepublicznych, dotacja przyznawana jest na mocy uchwały Rady Miasta Katowice. W wyniku ogłoszonego otwartego konkursu ofert na realizację zadania: organizacja opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 sprawowanej w formie żłobka wyłoniono podmiot prowadzący Żłobek Akademia Malucha „PUCHATKOWO” przy ul. Huculskiej 7, któremu przyznano na rok 2019 dotację na 50 miejsc opieki żłobkowej dla dzieci z Katowic w wysokości 480 000,00 zł.
32.	20% dopłaty do opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla rodzin wielodzietnych biorących udział w programie "Nas Troje i więcej"	Wydział Polityki Społecznej	- zł		zadanie realizuje Wydział Kształtowania Środowiska
RAZEM			182 907 126,00 zł		
RYNEK PRACY OTWARTY DLA KAŻDEGO					
1.	Problem bezrobocia	MOPS	121 167,00 zł	85219	
2.	Problem bezrobocia	MOPS	24 444,00 zł	85295	prace społecznie-użyteczne
3.	Standaryzacja i aktywizacja usług rynku pracy. Utrzymanie Powiatowego Urzędu Pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	6 704 143,00 zł	85333	Budżet Miasta
4.	Finansowanie zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	7 908 800,00 zł	85322	Środki Funduszu Pracy
5.	Finansowanie innych fakultatywnych zadań	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	785 100,00 zł	85322	Środki Funduszu Pracy
6.	Finansowanie zadań w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	1 000 000,00 zł	85322	Środki Funduszu Pracy
7.	Finansowanie części poniesionych kosztów na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych do 30 roku życia w latach 2016-2018	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	- zł	nie dotyczy	nie dotyczy

8.	Składki na ubezpieczenia społeczne	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	3 014 292,00 zł	85156	Zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Składki zdrowotne dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego.
9.	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych	Powiatowy Urząd Pracy w Katowicach	300 000,00 zł	85324	PFRON
RAZEM			19 857 946,00 zł		
ROZWIJANIE PROFILAKTYKI ORAZ DZIAŁAŃ SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMU UZALEŻNIEŃ ROZWIĄZYWANIU PROBLEMU UZALEŻNIEŃ					
1.	Problemy związane z uzależnieniami	MOPS	504 531,00 zł	85154	
2.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Wydział Polityki Społecznej	162 391,00 zł	85153	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 r., Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok * (bez finansowania placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży)
			793 230,00 zł	85154	
3.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Miejska Izba Wyrzeźwień i Ośrodek Pomocy dla Osób Uzależnionych od Alkoholu	693 891,00 zł	85154	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 r.
4.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	CUW i szkoły samodzielne	376 193,00 zł	85153	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 r.
5.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	CUW i szkoły samodzielne	376 193,00 zł	85154	
6.	Prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych	Wydział Edukacji i Sportu	400 000,00 zł	85153	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 r., Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok *
7.	Prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych	Wydział Edukacji i Sportu	400 000,00 zł	85154	
RAZEM			3 706 429,00 zł		
KATOWICE - MIASTO PRZYJAZNE DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH - INTEGRACJA DZIAŁAŃ W CELU PRZECIWDZIAŁANIA WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU NIEPEŁNOSPRAWNYCH MIESZKAŃCÓW KATOWIC ORAZ ZAPEWNIENIA CIĄGŁOŚCI WSPARCIA DLA OSÓB I RODZIN BORYKAJĄCYCH SIĘ Z KONSEKWENCJAMI NIEPEŁNEJ SPRAWNOŚCI					
1.	Problem niepełnosprawności	MOPS	418 721,00 zł	85228	
2.	Problem niepełnosprawności	MOPS	5 960 180,00 zł	fundusz celowy	Informacja o wysokości środków z PFRON na podstawie algorytmu, zgodnie z uchwałą nr VI/105/19 RMK z dnia 28 marca 2019 r.
3.	Problem niepełnosprawności	MOPS	33 846,00 zł	85230	
4.	Problem niepełnosprawności	MOPS	530 329,00 zł	85321	
5.	Problem niepełnosprawności	MOPS	330 094,00 zł	85219	
6.	Problem niepełnosprawności	MOPS	143 249,00 zł	85324	

7.	Problem niepełnosprawności	MOPS	2 035 281,00 zł	85395	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 – Katowice bez barier, Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok *
8.	Problem niepełnosprawności	MOPS	481 965,00 zł	85220	
9.	Przystosowanie lokalu użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych: Markiefki 64, 68/12	Komunalny Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Katowicach	494 050,00 zł	70001	Markiefki 64 - zadanie zakończone w 2018 r. W dniu 19.03.2019 r. zawarto umowę na wykonanie robót w budynku przy ul. Markiefki 68 na kwotę 449 657,92 zł. Zadanie realizowane jest ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 w wysokości 394 050 zł oraz środków własnych w wysokości 100 000 zł.
10.	"Warsztaty Terapii Zajęciowej"	Wydział Polityki Społecznej	444 900,00 zł	85311	Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2017-2021 – Katowice bez barier, Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok *
11.	"Prowadzenie Ośrodków Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi"	Wydział Polityki Społecznej	2 427 799,00 zł	85203	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
12.	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym przewlekle chorych, poprzez integrację z otoczeniem i aktywizację społeczną	Wydział Polityki Społecznej	1 357 121,00 zł	85311	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
13.	Internetowy informator dla osób niepełnosprawnych "Katowice bez barier"	Wydział Polityki Społecznej	19 000,00 zł	85311	Program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok *
14.	Profilaktyka dla najmłodszych mieszkańców Katowic, zakup ulotek dot. usług transportowych dla osób niepełnosprawnych, zakup ulotek dot. Miejskiego Systemu Powiadamiania Ratunkowego "Sygnał życia"	Wydział Polityki Społecznej	2 500,00 zł	85311	
15.	Usługi transportowe dla niepełnosprawnych mieszkańców Katowic	Wydział Polityki Społecznej	199 000,00 zł	85311	
16.	Miejska Dżungla	Wydział Polityki Społecznej	19 332,00 zł	85311	
RAZEM			14 897 367,00 zł		
OGRANICZENIE ZJAWISKA BEZDOMNOŚCI W KATOWICACH					
1.	Problem bezdomności	MOPS	3 460 611,00 zł	85203	
2.	Problem bezdomności	MOPS	629 634,00 zł	85219	
3.	„Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób poprzez udzielenie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania”	Wydział Polityki Społecznej	1 050 847,00 zł	85203	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
			312 895,00 zł	85230	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
RAZEM			5 453 987,00 zł		

WZMOCNIENIE ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ZDROWIU I AKTYWNEMU UCZESTNICTWU OSÓB STARSZYCH W ŻYCIU SPOŁECZNYM, W TYM POPRZECZ ROZWÓJ WOLONTARIATU I INTEGRACJI MIĘDZYPOKOLENIOWEJ ZABEZPIECZAJĄCYCH POTRZEBY SENIORÓW					
1.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	17 778 887,00 zł	85202	
2.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	24 809,00 zł	85203	
3.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	1 135 577,00 zł	85219	
4.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	903 522,00 zł	85220	
5.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	6 649 494,00 zł	85228	
6.	Problemy osób w wieku senioralnym	MOPS	30 000,00 zł	85395	Budżet Obywatelski
7.	Integracja i aktywizacja osób starszych, w tym kombatantów i osób represjonowanych	Wydział Polityki Społecznej	819 533,00 zł	85395	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
8.	Projekt „Zdrowy i aktywny senior” we współpracy z Fundacją Bażantowo	Wydział Polityki Społecznej	52 000,00 zł	85149	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
9.	Zajęcia Nordic Walking oraz Pilates medyczny dla seniorów w ramach projektu „Od przedszkola do seniora” realizowanego we współpracy ze Śląskim Uniwersytetem Medycznym w Katowicach	Wydział Polityki Społecznej	4 750,00 zł	80395	Program współpracy Miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok*
10.	Problemy osób w wieku senioralnym	Domy Pomocy społecznej	10 072 165,00 zł	85202	
RAZEM			37 470 737,00 zł		
ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI OBYWATELSKIEJ MIESZKAŃCÓW I ROLI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W REALIZOWANIU POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA					
1.	Prognoza na 2019 rok na realizację Programu współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok		47 261 285,00 zł		
2.	Promocja Budżetu Obywatelskiego		270 000,00 zł	75075	
RAZEM			47 531 285,00 zł		
Razem koszt całkowity			298 794 816,60 zł		<i>* W koszcie całkowitym odjęto wydatki powtarzające się, tzn. wykazane w poszczególnych celach strategicznych realizowane w ramach Programu współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na 2019 rok i jednocześnie realizowane w celu strategicznym ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI OBYWATELSKIEJ MIESZKAŃCÓW I ROLI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W REALIZOWANIU POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA</i>

* środki finansowe ujęte również w celu strategicznym ZWIĘKSZENIE PARTYCYPACJI OBYWATELSKIEJ MIESZKAŃCÓW I ROLI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W REALIZOWANIU POLITYKI SPOŁECZNEJ MIASTA